

Glasiło Mestne občine Ljubljana, letnik XIX, številka 6, junij 2014, ISSN 1318-797X

Ljubljana

2
Odkrite plasti
urbane Ljubljane

4-7
Pot do Ljubljane –
zelene prestolnice
Evrope 2016

10
Film pod zvezdami
na Gradu

29
Razpisa
za dodelitev
neprofitnih stanovanj
v najem in
štípendij za
nadarjene dijake
in študente

ODKRITE PLASTI MESTA

Interdisciplinarni projekt Urbana Ljubljana

Aina Šmid

Letošnje leto poteka v znamenju 2000-letnice rimske Emone, izgradnje prvega urbanistično zasnovanega mesta na ozemlju današnje Ljubljane. Antična Emona s svojo bogato ohranjeno kulturno dediščino, pa tudi sledi starejših poselitvev na ožjem območju Ljubljane od koliščarske do železnodobne, so bile povod za razmislek in oblikovanje sodobnega pogleda na mesto z njegovimi številnimi preobrazbami. Mesto Ljubljana z 270.000 prebivalci, ki ga prestižni vodniki navajajo kot eno najbolj zelenih in prijetnih evropskih mest, postaja vedno bolj atraktivna destinacija za domače in tuje obiskovalce. V zadnjem času se kaže neverjeten utrip prestolnice tudi v izjemnem prepoznavanju in popularizaciji njene bogate kulturne dediščine, zlasti v realizaciji številnih trajnostno usmerjenih projektov, ki povezujejo preteklost in sedanjost ter izražajo svežo vizijo prihodnosti.

Nedavna konferenca na Ljubljanskem gradu je predstavila glavne protagoniste interdisciplinarnega projekta **Urbana Ljubljana**, ki se razvija postopoma že nekaj let, letos pa poteka zlasti v znamenju 2000-letnega jubileja Emone. Razstava **Urbani razvoj Ljubljane – odkrite plasti mesta**, ki bo do 9. septembra 2014 na ogled v Kazematah in Peterokotnem stolpu, je nastala v seminarju ljubljanske Fakultete za arhitekturo pod mentorstvom **prof. Jurija Kobeta, Roka Žnidaršiča in Irene Šinkovec**. Gre za projekt študentov arhitekture, ki na sodoben interaktiven način predstavlja razvoj mesta od rimske Emone in srednjeveškega mesta za obzidjem do širitve mestnega središča in oblikovanja moderne Ljubljane po potresu leta 1895 pa vse do danes. Projekt je nastal v duhu mestne strategije povezovanja in mreženja Oddelka za kulturo Mestne občine Ljubljana, Muzeja in galerij mesta Ljubljane in Javnega zavoda Ljubljanski grad z javnimi zavodi, znanstveno izobraževalnimi ustanovami ter nevladnimi in gospodarskimi organizacijami.

Direktor Muzeja in galerij mesta Ljubljane **Blaž Peršin** je povedal: »Preučevanje razvoja urbane Ljubljane je dolgoročen projekt, ki smo se ga lotili že pred časom. Spoznavanje Ljubljane tako v prazgodovinskem, antičnem in srednjeveškem kontekstu, bo za sabo potegnilo določene znanstvene obdelave in mikrolokacije, ki bodo služile za seznanjanje strokovne in širše javnosti o tem, kakšen razvoj je imela Ljubljana in kako ga lahko prenesemo ljudem v uporabo.« Poudaril je, da je projekt na Ljubljanskem gradu še posebej pomemben zaradi sodelovanja z Oddelkom za arhitekturo UL in z dijaki Srednje šole za oblikovanje in fotografijo v Ljubljani, saj je potrebno, da v današnjem času tudi muzejske in galerijske ustanove stopijo v korak s šolskim sistemom in skušajo skupaj najti tista komplementarna znanja, ki jih povezujejo.

Tovrstni projekti zagotovo spodbujajo tudi k razmišljanju, kam se bo mesto razvijalo in obračalo v prihodnosti. V zadnjih letih je zato na ravni mesta nastal kompleksen načrt za ohranjanje njegove dediščine, zlasti za povezovanja v projekte s trajnostnimi učinki. »Gre za del širše strategije občine Ljubljana, ki želi skozi svojo kulturo in ustvarjalnost ljudem pokazati, da je večstoletna kultura del mesta, v katerem živimo,« je ob projektu povedala **Jerneja Batič** z Oddelka za kulturo ter predstavila nekatere cilje, ki so si jih zastavili: »Integracija kulturne dediščine v življenje mesta in njenih prebivalcev, povezovanje dediščine s sodobno arhitekturo in regeneracija urbanega prostora. Želimo, da so muzejski programi namenjeni in dostopni vsem generacijam. Želimo si novih turističnih produktov, ki bodo inovativni in bodo vključevali tudi našo dediščino. V ta sklop sodi tudi vzpostavitev infotočke za arheološko dediščino Emone ter zagotovitev trajnostnega upravljanja in ustrezne prezentacije arheoloških vsebin. Z info točko iEmona smo tako v arheološki park mrežno povezali posamezne lokacije od Kongresnega trga, rimskega zidu na Mirju, Cankarjevega doma do Jakopičevega vrta s starokrščanskim centrom. Ob tem pa smo lansirali tudi projekt Emona 2000, ki je v letošnjem in prihodnjem letu osrednja tema številnih kulturnih ustanov in javnih zavodov, ne le občinskih, ampak tudi državnih in nevladnih.« Med 30 prijavljenimi in 12 izbranimi projekti na razpis ob jubilejnem letu zavzema vidno mesto prav projekt *Urbana*

Ljubljana, saj je Ljubljana mesto z dolgo in zelo pestro zgodovino urbanega razvoja, ljubljanska kotlina pa je kontinuirano poseljena že več kot 4000 let.

Avtorica in dobri duh, ki stoji za projektom Urbana Ljubljana, kustosinja za prazgodovino v Mestnem muzeju Ljubljana **Irena Šinkovec** je povedala, da je ob glavnem projektu umestitve informacijskih točk v mestu letošnje praznovanje 2000-letnice rimske Emone pritegnilo še nekatere manjše projekte. Prva infotočka je bila realizirana z evropskimi sredstvi že leta 2012. Cilj projekta pa je predvsem, da se izjemna dediščina Ljubljane postavi v javni prostor, ki bo omogočil in povečal dostopnost tudi za vse naključne obiskovalce. Pri tem je po besedah Irene Šinkovec izjemnega pomena ozaveščanje na lokalni ravni, ki bistveno spreminja odnos ljudi do lastne dediščine. »Zadnjih 10 let so v Ljubljani potekala zelo obsežna arheološka izkopavanja. Arheologi zaradi tega najbrž nismo najbolj priljubljeni na teh lokacijah, a tisto, kar se nam zdi pomembno, je to, da širša javnost spozna, da pomeni kulturna dediščina predvsem prednost, in ne breme. Prednost, ki jo je mogoče predvsem predstaviti. Prednost Ljubljane je, da je majhna in v radiju dveh kilometrov, se pravi peš, pokrivamo večstoletno kontinuirano poselitve. Druga naša prednost pa je, da so glavne poselitvene faze razvrščene horizontalno in jih lahko tako tudi predstavljamo, predvsem pa, da nikoli niso bile uničene kot posledica poznejših posegov.«

Arh. Damijan Gašparič je predstavil projekt iEmona, ki poteka že dve leti, kot vzorčni primer integracije kulturne dediščine (in situ najdenimi ostalinami) z novo strukturo mesta. Gre za sinergijo, ki se je izkazala že pri gradnji garažne hiše na Kongresnem trgu, ko so v novo nastalo strukturo vključili tudi del plasti pretekle zgodovine mesta. »Uspelo nam je iztrgati del kulture in jo narediti dostopno za vse. Kljub različnim pomislekom upravljavcev glede vandalizma in težav z vzdrževanjem, smo vseeno ugotovili, da tega ni toliko, kot bi morda pričakovali.«

Prof. Jurij Kobe je omenil, da je izjemno sodelovanje v tem projektu potekalo pod zagretim vodenjem Roka Žnidaršiča in predanim delom študentov. Na internem natečaju na Fakulteti za arhitekturo so izbrali najboljše prispele ideje, ki so se končno realizirale in predstavile v dveh razstavah na Ljubljanskem gradu. Študenti, avtorji projekta, so projekt bolj ali manj sami speljali tudi fizično. V projekt pa so se povezali tudi srednješolci iz Srednje šole za oblikovanje in fotografijo iz Ljubljane z razstavo idej – **2000 Emona / Ljubljana 2014 / mesto prihodnosti + 3000** v razstavišču iEmona v Chopinovem prehodu na Kongresnem trgu. Kot je povedal ravnatelj šole Gregor Markelj, je v projektu sodelovalo 51 dijakov, na mesto pa je naslovil apel, da bi nekatere ideje dijakov zaživele tudi v življenju zunaj razstave.

Ob predstavitvi Urbane Ljubljane skozi plasti njene zgodovine, kakršno so videli in predstavili študenti arhitekture, pa smo na Gradu doživeli tudi izid knjige, plod raziskovalnega dela tega projekta. **Dr. Andrej Gaspari** je v knjigi *Prazgodovinska in rimska Emona* predstavil nekatere nova arheološka spoznanja, na podlagi katerih sta nastali tudi maketa in animacija rimskega mesta v iEmoni. Na temo zgodbe o stari Emoni pa se obeta tudi igrano-dokumentarni film scenarijke **Maje Bahar** in režiserja **Marka Šantića** *Mesto na presečišču*, ki nastaja v produkciji RTV Slovenija in bo premierno prikazan v začetku leta 2015.

Naslovnica knjige Emona Andreja Gasparija.

Foto: Srednja šola za oblikovanje in fotografijo
Mesto prihodnosti.

Foto: Studentje FA UL

Odkrite plasti urbane Ljubljane.

Foto: Matevž Paternoster/MGML

Arheološko izkopavanje na Kongresnem trgu.

Ljubljana

Ljubljana v filmskem objemu

Aina Šmid: Odkrite plasti mesta	2
Metod Pevec: Ljubljana v filmskem objemu	3
Pogovor s podžupanjo Tjašo Ficko ob osvojitvi naslova Ljubljana – zelena prestolnica Evrope 2016	4
Vita Kontić: Srečanje nacionalnih koordinatorjev ETM	5
Nataša Jazbinšek Seršen: Pot do naslova zelena prestolnica Evrope 2016	6
Novi mestni prostori	8
Film pod zvezdami	10
Mateja Prinčič: Kulturno poletje na prostem	14
Mateja Prinčič: Priznanja prostovoljec leta 2013	15
Mirjana Ribič: Hostel pri Janezu	16
Dr. Miklavž Komelj: Ob razstavi risb Svetlane Makarovič v Mestni hiši	16
Dušan Muc: Mozaik moje Ljubljane	17
Nina Pirnat Spahić: Prva javna predstavitev odkritij v rimskih toplicah Aquae Iasae	18
Staša Cafuta Trček: Vtisi tujih turistov o Ljubljani	19
Nada Breznik: Kiparka in antropologinja Monica Robinig	20
Stane Jagodič: Nagradjeni ciklus fotografij Matjaža Leskovarja	21
Mirjana Ribič: Čokoladni izdelki Cukrček	22
Mirjana Ribič: Naprava Breathing+ za uravnavanje dihanja	23
Četrtni razgledi	24
Prof. dr. Nejc Jogan: Invazivne rastline I	28
16. javni razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem	29
Razpis štipendij za nadarjene dijake in študente	33
Ljubljanski vestnik	34
Okoljske meritve	39

Fotografiji na naslovnici

Zgoraj: Kostumirani Emonec pred Mestno hišo,
foto: Dunja Wedam

Spodaj: Elitni kino Matica v hiši Filharmonične
družbe, hrani: Zgodovinski arhiv Ljubljana

Fotografija na strani 3

Metod Pevec, foto: zasebni arhiv

Avtorica nepodpisanih besedil
je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet
Mestne občine Ljubljana,
Mestni trg 1. Zanj: župan
Zoran Jankovič. Uredniški
odbor: Mitja Meršol
(predsednik), Tjaša Ficko,
Vesna Kos – Bleiweis, Aleš
Kardelj, Stanka Ritonja.
Odgovorna urednica
in lektorica: Nada Šumi,
kontakt: 041/737 863,
glasilo.ljubljana@ljubljana.si.
Avtorica logotipa: Petra
Černe Oven, Studio ID,
Oblikovalska zasnova:
Miljenko Licul. Naslov
uredništva: Glasilo
Ljubljana, Mestni trg 1,
Ljubljana. Tisk: Set
d.o.o., Grafična priprava:
Lupa design. Naklada:
121.800 izvodov.
Natisnjeno na okolju
prijaznem papirju. Glasilo
brezplačno prejme vsako
gospodinjstvo v Mestni
občini Ljubljana.

Govori se, da smo Slovenci skromni in tudi, da imamo skupaj štiri milijone pridnih rok, kot jih je v času slovenske pomladi naštel televizijski oglas. Na pridne roke je že padla sumljiva senca, sleherna skromnost pa Slovenca mine v trenutku, ko začne hvaliti lepote svoje domovine. Seveda živimo v zavidanja vredni deželi, ampak slovensko vznihanje včasih obrodi tako kičaste sadove, da me dobesedno strese. Še vedno pa ne vem, zakaj se mi to ne zgodi, kadar gre za hvalospeve Ljubljani. Te dobro prenašam celo v očitno predozirani obliki. Včasih še sam kaj dodam, brez sramu in strahu, da bi zasladił podobo svojega mesta.

Ko smo začeli s pripravi na snemanje filma Vaje v objemu, sem kmalu uvidel, da ljubezenska zgodba potrebuje vizualno podporo. Dva para, ki se zapleteta v navzkrižna ljubezenska vznemirjenja, težave in negotovosti, preigrata ljubezenske peripetije, ki so nam vsem bolj ali manj znane, morda celo domače, pa vendar se naša parčka zaplezata drugače, z variacijo, ki zgodbi daje izvirnost. Ker zgodbo filma dejansko strukturira tango oziroma sedem plesnih vaj, sem se odločil, da bodo razgibani plesni prizori dobili kontrapunkt s statičnimi, napol tihožitnimi podobami Ljubljane. Pri tej odločitvi sta bila problem in izziv enaka.

Ljubljanske vedute poznamo še bolj natančno, še bolj od blizu kot čustvene diagrame ljubezenskih parov. Kaj se lahko zgodi, če ljubezenske prizorčke okrepimo z lepoto Ljubljano? Slovenski kič! Upravičen strah je začel narekovati, da bo Ljubljano treba videti drugače, morda bolj od daleč. Na srečo imam prijatelja, ki Ljubljano že dolgo vidi drugače. Njemu je to lažje, ker ni Ljubljančan, čeprav ima Ljubljano bolj rad kot številni Ljubljančani, ker je po poklicu direktor fotografije, ki je snemal že v številnih svetovnih metropolah, pa je zanj Ljubljana vendarle nekaj posebnega. Axel Schnepat. Skupaj sva že posnela en koprodukcijski film, čas je bil za naslednjega. Že ko smo snemali prvega, se je v Ljubljano zaljubil, kmalu je prišel z družino in potem je v Ljubljano prihajal.

Sprva sem bil presenečen, da Berlinčani Ljubljano doživljajo kot počitniški (k)raj, potem sem zlagoma razumel, da ima vse potrebno: romantične bregove in prijazne ulice za pohajkovanje in posedanje, fotogenične kulise za fotografiranje, enodnevnne izlete v kraške jame, na alpske planine in jezera, da ima prireditve ob vsakem času in za vsakim vogalom in nenazadnje, da kljub turizmu ohranja svojo dušo. Poleti se res zdi, kot bi Ljubljančani dali svoje mesto v začasen najem. Spomnil sem se svojih prvih ljubljanskih sprehodov z Axlom. Namen je seveda bil, da mu jaz razkažem mesto, pa se je pogosto obrnilo in mi je on odkril pogled, ki ga dotlej nisem opazil. Njegovo razvajeno, pa tudi zahtevno in selektivno filmsko oko je opazilo, kar sem sam spregledal. Ljubljana zanj, v nasprotju s številnimi drugimi mesti, v katerih je živel ali snemal, ni bilo mesto, ampak »million dollar set«, torej umetno zgrajeno filmsko prizorišče. Ni treba posebej poudarjati, da je za filmarja to poseben kompliment. Mesta imajo zaradi svoje dnevne rabe in utilitarnih razlogov tudi veliko pogledu neprijaznih stvari, filmski set se temu balastu izogne in ohrani samo bistveno. Zato ima Ljubljana to očitno romantično dimenzijo in zato je njen videz tako blizu ljubezenskemu žanru.

Žal so filmska snemanja pogosto precej neromantična, podrejena so ekonomiki, ki jo pogojujejo tako številni faktorji, da se snemalni dnevi pogosto zapletajo v komplicirano matematiko: kdaj? kaj? kako? če bo vreme? če bo igralka zdrava? če in še kakšen če ... Midva z Axlom pa sva želela posneti Ljubljano ponoči, v megli, v dežju in snegu, jeseni in pozimi, v preoblekah, ki zahtevajo čas in čakanje. Izšlo se je samo tako, da sva se odrekla prostim dnevom in nočem in se sama s kamero na rami ali v prtljajniku avtomobila podajala na preže, od koder je bilo mogoče posneti »spregledano« Ljubljano. Nekaj pogledov na Ljubljano ne bo mogoče več ponoviti, denimo tistega z zgornjega balkona pogorelega hotela Bellevue. Težko je končati drugače kot s priporočilom, da bi tudi Ljubljana po vzoru številnih mest ponudila svojo urbano pravljico na trgu filmskih lokacij. To dejavnost pod imenom film comission poznajo povsod po svetu in tudi v naši neposredni sosesčini, denimo v Trstu, kjer smo zaradi njihove naklonjenosti prav tako posneli nekaj prizorov istega filma. Filmske ekipe pripravijo bistveno več denarja kot turisti in s seboj odnesejo neprimerno lepše posnetke, ki jih povrh vsega vidi neprimerno več ljudi.

Metod Pevec, Župančičev nagrajenec 2014

Podžupanja Tjaša Ficko: »Postali smo prvi in edini zeleni svetilnik v Srednji in Jugovzhodni Evropi«

Foto: arhiv MOL

Pogled na slikovito Staro Ljubljano iz zraka.

Z zmago okronana kandidatura Ljubljane za naslov zelena prestolnica Evrope 2016 je plod interdisciplinarnega dela številnih strokovnih sodelavcev več oddelkov Mestne uprave, duša tega zahtevnega podviga pa je ves čas bila in ostaja še naprej podžupanja Tjaša Ficko, ki je med drugim pripravila tudi reprezentativno slikovno predstavitev vseh tistih potez in ukrepov, ki so v kratkem času Ljubljano preobrazili v moderno sonaravno mesto, načrtano v Viziji Ljubljana 2025.

Naslov zelena prestolnica Evrope pred oči prikljče obširne nove mestne parkovne površine, ki jih je Ljubljana pridobila v zadnjih osmih letih, kar 45 hektarov jih je, več kot 2500 novih dreves, zasajenih v tem času, in zeleno podeželsko mestno zaledje, ki ga mesto goji s posebnimi programskimi vsebinami. Koliko pa so ti atributi vrtnega mesta dejansko prispevali k osvojitvi naslova in katere druge pogoje je morala Ljubljana izpolniti, da je postala nosilka tega naslova?

Prepoznavna zelena identiteta našega mesta je k prejemu laskavega naslova nedvomno pomembno prispevala, saj ni veliko evropskih mest, ki bi se lahko pohvalila s tako velikim deležem zelenih območij, kot jih ima Ljubljana. Gozdne površine segajo vse do mestnega središča, imamo Pot spominov in tovarštva, ki obkroža Ljubljano, štiri krajinske parke, široko območje Nature 2000 in mnogo drugega, na kar smo lahko ponosni in s čimer se lahko pohvalimo. Po mnenju strokovne komisije v Ljubljani uspešno združujemo dvoje: varujemo in ohranjamo zeleno identiteto, ob tem pa aktivno spremenjamo področja, ki še dolgo nazaj niso bila »zeleni«.

Seveda so bili za končen uspeh pomembni tudi mnogi drugi dosežki in aktivnosti: od kakovosti in zaščite vodnih virov, prenove sistema odpadnih voda in trajnostnega ravnanja z odpadki do ohranjanja biotske raznovrstnosti in zaščite ogroženih živalskih in rastlinskih vrst... Kot pomemben

dosežek je bilo posebej izpostavljeno uspešno uveljavljanje in promocija trajnostne mobilnosti. V sklepni ugotovitvi je komisija poudarila, da je Ljubljana mesto, ki je v najkrajšem času doživelo največ sprememb v pravo smer, ob tem pa smo pripravljeni deliti svoje znanje in izkušnje tudi z drugimi mesti, kar smo prav tako že večkrat dokazali, nazadnje ob hudih poplavalh na Balkanu.

Mestna občina Ljubljana se je lani uvrstila med štiri finaliste za naslov zelene prestolnice Evrope in uspešno opravila zagovor pred Evropsko komisijo. Koliko je k lanski uvrstitvi v finale in letošnji zmagi prispeval sam zagovor, v katerem ste sodelovali v širši strokovni zasedbi?

Na končni zagovor so mesta vabljeni šele po uvrstitvi v finale in pogovor s strokovno komisijo je precej zahteven. Tako lani kot letos smo se predstavili v širši zasedbi, ocenjevalci so se lahko prepričali, da delujemo timsko in dobro usklajeno, da si želimo uspeha in smo ambiciozni, da svoja področja podrobno poznamo in da bomo znali v prihodnje za zeleno in trajnostno delovanje navdušiti tudi druga mesta. Navsezadnje smo postali prvi in edini zeleni svetilnik v Srednji in Jugovzhodni Evropi, na kar smo s sodelavci še posebej ponosni. K uspehu so nedvomno prispevale tudi Ljubljani naklonjene izjave tujih veleposlanikov, ki bivajo v našem mestu, predstavnikov nevladnih organizacij in

podjetij, ki se jim ob tej priložnosti za sodelovanje iskreno zahvaljujem.

Kako presojate odziv na zmago Ljubljane v domači in mednarodni javnosti in kaj naslov dolgoročno pomeni za Ljubljano?

Takoj po razglasitvi na zaključni prireditvi v Kopenhagnu me je presenetil res velik odziv tujih medijev. Zanimivo je, da niso spraševali le o nagradi, ampak jih je zanimala Ljubljana kot celota, mestna vizija, naši ključni izzivi in načrti za prihodnost. Ljubljana se je s prejemom naslova zelene prestolnice Evrope nedvomno močno usidrala na zeleni evropski zemljevid, prav tako na turističnega. Postali smo upoštevanja vredni sogovorniki na mnogih področjih, kjer smo bili zaradi slabše prepoznavnosti v preteklosti morda neupravičeno prevečkrat prezrti. V preteklem mesecu se je val zanimanja iz tujine še povečal, kar me veseli, saj dokazuje, da smo zmeraj bolj vidni, uspešno krepimo blagovno znamko mesta in povečujemo njeno vrednost v tujini.

Doma smo se razveselili mnogih čestitk Ljubljančank in Ljubljančanov, ki nam še zmeraj pošiljajo navdušena sporočila z lepimi željami. Odziv domačih medijev je bil veliko manjši, kljub temu pa sem prepričana, da bomo do leta 2016, ko bo Ljubljana vse leto v središču pozornosti »zelene« Evrope, na dosežke glavnega mesta znali biti ponosni vsi skupaj.

Očarani nad zeleno lepoto, ki je lahko za vzor

Vita Kontić

Foto: Vita Kontić

Organizatorje in koordinatorje Evropskega tedna mobilnosti na evropski ravni – Evropsko komisijo, organizaciji Eurocities in ICLEI –, so sodelavci Mestne uprave pospremili na ogled mesta s kolesi iz sistema Bicike(LJ) pod vodstvom koordinatorja za kolesarjenje v Mestni občini Ljubljana Janeza Bertonclja, s poudarkom na novi kolesarski infrastrukturi, preurejenih nabrežjih Ljubljane in mostovih, ki jih povezujejo.

Ljubljana je letos še posebej zasijala pod »zelenimi« odrskimi žarometi, saj ji je Evropska komisija podelila kar dve prestižni nagradi: laskavi naslov zelena prestolnica Evrope 2016 kot priznanje za uspehe na področju okoljske ozaveščenosti in izboljšanja kakovosti življenja ter nagrado evropski teden mobilnosti (ETM) 2013 za izjemne dosežke na področju trajnostne mobilnosti v sklopu istoimenske kampanje za spodbujanje bolj premišljenih oblik premikanja po mestu. Naša prestolnica je s tem predvsem v tujini postala še bolj cenjena in zbudila še večje zanimanje tako strokovne kot tudi medijske in splošne javnosti.

Srečanje organizatorjev in koordinatorjev Evropskega tedna mobilnosti na evropski ravni 8. in 9. julija v Ljubljani

Tako so si »Ljubljeno« želeli ogledati organizatorji in koordinatorji Evropskega tedna mobilnosti na evropski ravni – Evropska komisija, organizaciji Eurocities in ICLEI –, ki so predlagali, da se delovno srečanje nacionalnih koordinatorjev ETM pred prihajajočim ETM 2014, ki bo od 16. do 22. septembra, pripravi v mestu, ki je prejelo nagrado za minulo leto. Srečanje je potekalo 8. in 9. julija pri nas, kjer smo lahko koordinatorjem neposredno pokazali, kaj smo dosegli na tem področju in zakaj smo si prislužili to nagrado. Udeleženci srečanja so bili nad Ljubljano izjemno navdušeni in so obljubili, da se vrnejo, da »še podrobneje spoznajo to krasno mesto«. Predstavnica Evropske komisije iz Generalnega direktorata za mobilnost in promet Madeleine Kelly-Tychtł je ob srečanju dejala: »Obe predstavnici Evropske komisije, ki sva ob tej priložnosti obiskali Ljubljano, lahko, verjetno tudi v imenu ostalih udeležencev koordinacijskega srečanja, poveva, da sva očarani nad lepoto Ljubljane, toplim sprejemom ter gostoljubnostjo župana Zorana Jankovića in podžupanje Jelke Žekar in njunih sodelavcev v Mestni občini Ljubljana.«

Ljubljana v Vodiču po dobrih praksah ETM

Goste je uvodoma nagovorila podžupanja, ki je izrazila zadovoljstvo ob njihovem obisku in se zahvalila za priložnost, da lahko z njimi delimo naše uspehe. »Na to nagrado smo izjemno ponosni. Pomeni dvojje: je nagrada za trud, ki ga vlagamo v pripravo uspešnega in učinkovitega ETM ter trajnostne mobilnosti nasploh, in hkrati velik izziv, da bomo

v prihodnje še boljši,« je povedala. Na srečanju smo gostom predstavili dosežke na področju trajnostne mobilnosti in dejavnosti, ki smo jih izvedli v ETM. Pospremili smo jih tudi na ogled mesta s kolesi iz sistema Bicike(LJ) pod vodstvom koordinatorja za kolesarjenje v MOL Janeza Bertonclja, s poudarkom na novi kolesarski infrastrukturi, preurejenih nabrežjih Ljubljane in mostovih, ki jih povezujejo. »Bilo nam je v zadovoljstvo, da smo lahko iz prve roke izvedeli in videli, kako zelo si je Ljubljana zaslužila omenjeni nagradi,« je poudarila predstavnica komisije, ki je prepričana, da je naše mesto po svojih izkušnjah in strokovnosti lahko vzor drugim, zato je tudi vključeno v *Vodič po dobrih praksah ETM*.

Osrednja tema letošnjega evropskega tedna mobilnosti: Naše ulice, naše odločitve

Mestna občina Ljubljana se s polno paro pripravlja na ETM 2014 z osrednjo temo *Naše ulice, naše odločitve*, ki poudarja, da se lahko sami odločamo o tem, čemu bomo namenili javni prostor – avtomobilom ali druženju, zabavi, kulturi in kakovostnemu preživljanju prostega časa. Odbor za načrtovanje in izvedbo ETM pod vodstvom podžupanje Jelke Žekar zbira ideje za dogodke in letos gremo še korak dlje, saj smo k sodelovanju povabili tudi številne nevladne organizacije. Evropska komisija je sicer že lani pohvalila aktivno udeležbo različnih deležnikov v ETM, kot izjemno je izpostavila tudi dobre rezultate meritev kakovosti zraka.

»Opažamo, da Ljubljana ostaja predana vključenosti v ETM in da ima tudi za letos visoke cilje. Z veseljem bomo spremljali, kako se ti načrti uresničujejo,« je napovedala Kelly-Tychtł, ki je

Foto: Nik Rovar

Udeležence srečanja je pozdravila podžupanja Jelka Žekar.

Foto: Nik Rovar

Utrinek s kolesarskega ogleda dosežkov na področju trajnostne mobilnosti.

izrazila željo, da bi letos Slovenija še povečala število mest, ki sodelujejo v ETM.

Evropski teden mobilnosti 2013

Mestna občina Ljubljana je marca letos v Bruslju prejela nagrado evropski teden mobilnosti 2013 za dosežke in aktivnosti na področju trajnostne mobilnosti v tej kampanji, ki je namenjena spodbujanju trajnostne mobilnosti. Ljubljana je zmagala v konkurenci 30 mest iz 12 držav in postala edino mesto doslej, ki je nagrado Evropski teden mobilnosti prejelo kar dvakrat, saj smo se po mnenju komisije posebej izkazali in nadgradili prejšnje dejavnosti.

Lani smo uvedli dva pomembna trajna ukrepa: omejili smo osebni motorni promet na Slovenski cesti, na odseku med Šubičovo ulico in Gosposvetsko cesto, ter območje preuredili tako, da smo namenili več prostora pešcem, kolesarjem in javnemu prevozu. Hkrati smo uvedli zaprto električno vozilo Kavalir 3, ki dopolnjuje ustrežljivost že ustaljenih dveh odprtih kavalirjev in vozi vse leto, ne glede na vremenske razmere. - V okviru ETM smo skupaj s številnimi sodelavci in organizacijami pripravili 10 celotedenskih aktivnosti in kar 20 dogodkov po posameznih dnevih. Še posebej so se izkazale ljubljanske osnovne šole in vrtci, ki so skupaj sodelovali oziroma organizirali kar 250 dogodkov.

Pot do Ljubljane – zelene prestolnice 2016

Kako si je Ljubljana priborila ta laskavi naslov

Nataša Jazbinšek Seršen

Foto: Dunja Wedam, Nik Rovar, arhiv MOL

Po oceni evropske strokovne komisije je Ljubljana mesto, ki je v najkrajšem času doživelo največ sprememb v pravo smer.

V Programu varstva okolja za obdobje 2007 do 2013 smo pred leti kot vizijo naših prizadevanj pogumno napovedali, da bo Ljubljana zelena prestolnica Evrope. Vizijo smo utemeljili z zavedanjem, da ima naše mesto veliko prednost pred drugimi evropskimi prestolnicami, saj ga obdaja ohranjeno naravno okolje. V samo mestno jedro se zajedata gozdni površini, ki sta velik rekreacijski potencial, obenem pa ugodno vplivata na mestno klimo.

Ljubljana je največji napredek dosegla v izjemno kratkem času in postala sodobno sonaravno mesto

Seveda pa zgolj poudarjati ohranjeno naravo še zdaleč ni bilo dovolj za to, da nas je Evropa prepoznala kot prestolnico, ki se bo v letu 2016 upravičeno in s ponosom okitila z laskavim naslovom *zelena prestolnica Evrope*. Nova podoba mesta, ki je nastajala s trdim delom in sodelovanjem številnih deležnikov in ki danes izkazuje bistveno boljše okoljske parametre, je prepričala številne vidne strokovnjake s posameznih področij, ki so našo podrobno prijavo pregledali in ocenili, ter komisijo na zaključni predstavitvi. Slednja se je tako na podlagi ocene strokovnjakov kot tudi na podlagi zaključne predstavitve in intervjuja s predstavniki mesta, na čelu z županom Zoranom Jankovičem in podžupanjo Tjašo Ficko, odločila za zmagovalno mesto razglasiti prav Ljubljano. Njihova sklepna misel je bila, da gre brez dvoma priznati Ljubljani največji napredek v izjemno kratkem času in da slovenska prestolnica povsem upravičeno velja za sodobno trajnostno naravnano mesto, ki sledi zahtevnim okoljskim ciljem. Posebej so bila poudarjena prizadevanja v zadnjih letih na področju uvajanja trajnostne mobilnosti, ohranjanja in vzpostavljanja novih zelenih površin, spreminjanja degradiranih območij v urejene površine, kot izjemno pozitivna so ocenili tudi prizadevanja mesta na področju sanacije po žledu, ki tudi Ljubljani ni prizanesel. Z veliko naklonjenosti so ocenili našo solidarnost in pomoč,

ki smo jo izkazali v nedavnih poplavih v državah nekdanje Jugoslavije. Skratka, Ljubljana je mesto, ki bo svoje dobre prakse izvajalo tudi v prihodnje, zanje pa navdušilo tudi druga mesta pri nas in v drugih evropskih državah.

12 ocenjevalnih kriterijev, dosežki zadnjih 5 do 10 let in načrti za prihodnost

Strokovna komisija je mesta, ki so kandidirala za pridobitev naziva, ocenjevala po 12 kriterijih, v okviru katerih je bilo potrebno predstaviti prizadevanja v zadnjih 5 do 10 letih, trenutno stanje s prikazom zahtevanih kazalnikov in prihodnje načrte.

Podnebne spremembe

Ljubljana si je že v letu 2009 s podpisom Konvencije županov zadala obveznost, da doseže zmanjšanje emisij CO₂ za vsaj 20 % do leta 2020, ta cilj pa še bolj ambiciozno zapisala v lokalnem energetskega konceptu, kjer bomo emisije zmanjšali za 30 % do leta 2020 ob izvajanju ukrepov s področja energetske učinkovitosti in rabe obnovljivih virov, trajnostne mobilnosti in uvajanja sodobnega načina ravnanja z odpadki. Tako z vidika izboljšanja kakovosti zraka kot tudi zmanjšanja emisij toplogrednih plinov je zagotovo ključni ukrep – ki je bil izveden v preteklosti, danes pa ga nadgrajujemo in izboljšujemo – uvedba sistemov daljinskega ogrevanja. Letos je že 74 %

stanovanj priključenih na daljinski sistem, emisije CO₂ pa so se v zadnjih 20 letih zmanjšale za več kot pol milijona ton. To je izjemen dosežek!

Lokalni promet

Prizadevanja mesta v zadnjih letih se intenzivno odvijajo tudi na področju uvajanja trajnostne mobilnosti. S postopnim zapiranjem mestnega središča za ves promet, umikom pločevine v podzemne garaže, uvajanjem sistema enosmernih ulic in območij z omejeno hitrostjo vozil na 30 km/h, ukrepi spodbujanja kolesarjenja, predvsem zelo uspešno uvedbo sistema izposoje koles (BicikeLJ), ter številnimi ukrepi izboljšanja ljubljanskega potniškega prometa smo zagotovo naredili velik korak v smeri doseganja ciljev, ki smo si jih zastavili z novo trajnostno prometno strategijo. Do leta 2020 želimo porazdelitev mobilnosti uravnotežiti po tretjinah: z javnim prevozom, z nemotoriziranim načinom in z osebnim vozilom.

Zelena urbana območja

Identiteta Ljubljane je po zaslugi naravnih danosti in premišljenega urbanističnega načrtovanja izrazito zelena. Zelene površine po Občinskem prostorskem načrtu Mestne občine Ljubljana predstavljajo skoraj tri četrtine vseh občinskih površin. V okviru celovite vizije razvoja mesta, ki temelji na zgoščevanju zdajšnjih poselitvenih struktur, dajemo poudarek na notranji razvoj, zgoščanje poselitve ob vpadnicah in regeneracijo degradiranih območij. V Ljubljani imamo na prebivalca kar 560 m² zelenih površin oziroma 542 m² javnih zelenih površin. Z vzpostavljanjem novih parkovnih površin na degradiranih zemljiščih (Šmartinski park, Severni park, park Zelena jama itd.) smo v zadnjih letih pridobili več kot 40 hektarjev zelenih površin, nazadnje na novourejenem parku Rakova jelša, s čimer smo ne le spremenili degradirano območje v nove rekreativne površine, ampak tudi povezali mesto s Krajinskim parkom Ljubljansko barje.

Ohranjanje narave in biotske raznovrstnosti

V preteklosti smo zavarovali več kot 20 % celotne površine Ljubljane ter izvedli številne naravovarstvene ukrepe in s tem ohranili številna območja tudi sredi mesta, ki so danes porasla z avtohtono vegetacijo in predstavljajo življenjski prostor mnogim zavarovanim, redkim in ogroženim vrstam. V letu 2011 smo pripravili atlas razširjenosti ptic mesta Ljubljane in okolice, v katerem smo sistematično popisali ptice v času gnezdenja in pozimi. Popisanih je bilo kar 161 vrst, med njimi 104 vrste gnezdičk, od tega je kar 84 vrst na Rdečem seznamu ogroženih vrst. Ugotovili smo, da v mestu in bližnji okolici prezimuje 97 vrst. Na območju Ljubljane se razprostirajo kar štirje krajinski parki, več kot 46 % površine mesta prekriva avtohtoni gozd, od tega smo 1440 ha razglasili kot gozd s posebnim namenom, da bi zagotovili učinkovito varstvo. V Ljubljani so tudi območja NATURA 2000, ki pokrivajo 16,50 % celotne površine (4.536 ha), zajemajo večji del KP Ljubljansko barje, območje Šmarne gore, Rašice ter območja ob reki Savi. Vse to potrjuje dejstvo, da se mesto razvija v smeri, ki ima pred očmi cilj, da ohranja naravo in biotsko raznovrstnost.

Kakovost zraka

V letošnjem letu smo v Ljubljani zabeležili 45 let nepretrganih meritev onesnaženosti zraka. Danes kakovost zraka

spremljamo s stalnimi avtomatskimi merilniki na treh merilnih mestih in z občasnimi meritvami na različnih lokacijah po mestu in na njegovem obrobju. Dve merilni mesti delujeta v sklopu državne merilne mreže (Ljubljana Bežigrad, Ljubljana Biotehniška fakulteta). Merilno mesto Ljubljana Bežigrad je najbolj reprezentativno mesto za Ljubljano. Tik ob prometno najbolj obremenjeni cesti pa stoji tretja merilna postaja (Ljubljana Center), ki meri onesnaženost zraka zaradi prometa.

S skrbno načrtovanimi ukrepi v preteklosti, kot sta uvajanje daljinskega ogrevanja in sistema plinifikacije, smo pred desetletji pereč problem onesnaženosti zraka z žveplovim dioksidom popolnoma odpravili. V letu 2014 je namreč že 74 % vseh stanovanj v MOL priključenih na daljinski sistem ogrevanja. Zrak v mestu je zato danes bistveno boljši, pred seboj pa imamo nov izziv – onesnaženje zraka zaradi prometa, kar je pravzaprav problem vseh večjih mest po svetu. Svoja prizadevanja zato usmerjamo v krepitev javnega potniškega prometa, spodbujanje drugih okolju prijaznih načinov prevoza, osebni promet pa zmeraj bolj preusmerjamo na obrobje mesta. Reprezentativni merilni postaji izkazujejo v zadnjih dveh letih vrednosti pod dovoljenimi, preseganja sicer beležimo na prometni postaji, ki pa stoji neposredno ob najbolj prometni cesti in zato ne izkazuje splošnega stanja zraka v Ljubljani. Ugotavljamo pa, da se tudi tu kaže trend zmanjševanja vrednosti posameznih parametrov.

Kakovost zvočnega okolja

Celotno območje Mestne občine Ljubljana smo z vidika hrupne obremenjenosti obravnavali v okviru izdelave strateške karte hrupa. Največji hrup izvira iz prometno najbolj obremenjenih cest, mnogo manj hrupa povzroča železniški promet, skoraj zanemarljiv pa je hrup, ki izhaja iz industrijskih virov. V preteklih letih so bili v industrijskih obratih izvedeni številni protihrupni ukrepi v okviru pridobivanja IPPC dovoljenj, kar se danes izkazuje v zelo nizkih obremenitvah okolja z industrijskim hrupom. Glavnina protihrupnih ukrepov je usmerjena v zmanjševanje hrupa pri viru, torej v urejanje cestnega prometa. Na podlagi Strategije trajnostne mobilnosti izvajamo celovito prometno prenovu, ki temelji na učinkovitem javnem potniškem prometu in drugih oblikah nemotoriziranega prometa. Največji učinek na področju zmanjšanja hrupa smo dosegli z zaprtjem mestnega središča za motoriziran promet, pri čemer smo javni prostor, namenjen pešcem in kolesarjem, v zadnjih 5 letih povečali kar za 550 %. Znotraj tega območja beležimo za 6 dBA nižje vrednosti hrupa, kot so bile pred uvedbo zapore.

Upravljanje z odpadki

Snaga, javno podjetje, d.o.o., že skoraj 100 let skrbi za odvoz in ločeno zbiranje odpadkov v Mestni občini Ljubljana in v 6 primestnih občinah ter tako ohranja visoko kakovost življenja prebivalcev. V sistem zbiranja in prevoza mešanih komunalnih odpadkov (preostanek odpadkov) je vključenih 99 % občanov. V preteklem obdobju smo pozornost namenjali spodbujanju ločenega zbiranja embalaže, bioloških odpadkov, stekla, papirja in kosovnih odpadkov. Zdaj pa so naše aktivnosti usmerjene v preprečevanje nastajanja odpadkov, ponovno uporabo in pravilno ravnanje z električno/elektronsko opremo ter nevarnimi odpadki. V letu 2014 je delež ločeno zbranih frakcij iz gospodinjstev presegel 55-odstotni delež, kar nas uvršča v sam evropski vrh. Cilj pa je še mnogo višji (70–80 %). Zato smo pred kratkim sprejeli načrt z ničto stopnjo odpadkov, ki daje prednost naslednjim načinom pri ravnanju z odpadki: preprečevanju nastajanja odpadkov pri izvoru, ponovni uporabi in recikliranju.

Pitna voda

Za varno oskrbo s pitno vodo in za odvajanje ter čiščenje odpadne vode v Ljubljani in v primestnih občinah je zadolženo Javno podjetje Vodovod-Kanalizacija d.o.o. Glavni vir pitne vode za mesto so podzemne vode Ljubljanskega polja

in Ljubljanskega barja. V vodovodni sistem se distribuira neobdelana naravna, čista in zdrava voda, kar dokazuje, da je razvoj mesta in širjenje urbanih površin že desetletja dolgo tesno povezano s trajnostnimi ukrepi varovanja vodnih virov. Vzpostavljena je mreža več kot 60 opazovalnih objektov, ki omogočajo dnevno spremljanje dinamike podzemne vode. Nadzor nad dogodki, ki so posledica antropogenih ali naravnih dogajanj, je kontinuiran in omogoča prilagajanje morebitnim izjemnim razmeram. Tako smo pravočasno, še pred zaznamom vplivom v črpališčih, opozorjeni na morebitne nevarnosti in lahko ukrepamo brez posledic za varno oskrbo s pitno vodo. V zadnjih petih letih smo obnovili približno 14 km vodovodnega omrežja letno in izboljšali ter posodobili tehnologijo. Danes je skladnost in zdravstvena ustreznost pitne vode v Ljubljani na izjemno visoki ravni. Delež mikrobiološko neskladnih vzorcev na letni ravni znaša približno 1,5 %, medtem ko neskladnosti fizikalno-kemijskih parametrov sploh niso problem.

Ravnanje z odpadno vodo

Danes v Ljubljani odvajamo in čistimo komunalne odpadne vode prek centralnega kanalizacijskega sistema in treh lokalnih kanalizacijskih sistemov. Čiščenje komunalne odpadne vode izvajamo na Centralni čistilni napravi Ljubljana (CČN Ljubljana) z zmogljivostjo 360.000 PE in treh lokalnih komunalnih čistilnih napravah (Brod: 5.800 PE, Črnuče: 8.000 PE in Gameljne: 1.500 PE). V Ljubljani je za odvajanje komunalne odpadne vode zgrajenih približno 730 km cevovodov, za odvajanje padavinske vode pa 300 km. Na kanalizacijskem sistemu mešanega tipa so vzpostavljeni trije zadrževalni bazeni, zgrajeni v obdobju 2009–2011, ki povečujejo transportne in dinamične kapacitete omrežja. Na celotnem območju Ljubljane je na javni kanalizacijski sistem priključenih nekaj manj kot 90 % prebivalcev, na območju strnjenegega naselja mestnega značaja pa še nekaj odstotkov več.

Ekološke inovacije in trajnostno zaposlovanje

Temelj razvoja mesta je Vizija Ljubljana 2025. V skladu z njo razvijamo ekoinovacije in širimo trajnostno zaposlovanje, pri čemer sodelujemo s številnimi deležniki na lokalni, regionalni in nacionalni ravni. Najmočnejša partnerstva vključujejo: Regionalno razvojno agencijo Ljubljanske urbane regije, ki vodi in omogoča razvoj različnih projektov za trajnostni razvoj, ozaveščanje regije, industrije in podjetništva; Tehnološki park Ljubljana, park tretje generacije, ki ustvarja okolje za razvoj tehnološkega podjetništva z visoko vsebnostjo znanja in višjim potencialom rasti – njihovi produkti so vrhunske inovacije doma in po svetu; podpiramo Ljubljanski univerzitetni inkubator, ki pospešuje podjetništvo med študenti in akademskimi delavci. Od leta 2008 je pomagal več kot 90 podjetjem. Kot zanimiv projekt ekoinovacije velja omeniti »Partnerstvo Šmartinska«: z 12 zasebnimi partnerji izvajamo

ambiciozen in dolgoročen projekt z izjemnim vplivom na trajnostno zaposlovanje in področje ekoinovacij. Celotno (gospodarsko, urbano, socialno in ekološko) bomo regenerirali industrijsko degradirano območje na 2.278.300 m² (gre za največjo tovrstno regeneracijo v Ljubljani). Prvi rezultati so že vidni. Po EE nadstandardih je zgrajena Kristalna palača, najvišja poslovna zgradba v državi.

Okoljsko ravnanje lokalne oblasti

Mestna uprava si skupaj z javnimi podjetji in javnimi zavodi nenehno prizadeva skrbeti za okolje, kar je del kodeksa uslužbencev. V ta namen se udeležujemo izobraževanj in promoviramo ter izvajamo večine trajnostnega razvoja (zeleno naročanje, izmenjava dobrih praks ...). Smo prva institucija javne uprave v Sloveniji z uvedenim okoljskim sistemom EMAS. Pilotno je k certifikaciji pristopil Oddelek za varstvo okolja, v okviru projekta Mestna uprava pod eno streho bodo sledili še drugi občinski oddelki in službe. Varčujemo z energenti, vgrajujemo varčne sisteme, skrbimo za primerno porabo delovnih sredstev, združujemo računalniške rešitve in avtomatiziramo postopke (od leta 2012 informacijski sistem za enotno finančno-računovodsko poslovanje, vodenje kadrovske evidence in obračun stroškov dela MFERAC). Od leta 2012 povezujemo 115 javnih zavodov in podjetij s 326 lokacij v enotno poslovno omrežje četrte generacije (mobilno, optično, WiFi). Tako zvišujemo učinkovitost, znižujemo stroške in oglašni odtis poslovanja. Vsako leto povečujemo delež zelenih javnih naročil.

Energetska učinkovitost

Skladno z Lokalnim energetskega konceptom sta kot prednostna sistema na področju oskrbe z energijo opredeljena sistema daljinskega ogrevanja in zemeljskega plina, sledi koriščenje obnovljivih virov energije in zmanjšanje rabe energije z ukrepi na energetskega sistemih in objektih. V lasti MOL je več kot 400 objektov, ki so ali bodo v naslednjih letih energetskega prenovljeni. V letu 2013 smo v okviru tehnične pomoči ELENA z EIB podpisali pogodbo za projekt energetske obnove Ljubljane in pridobitev nepovratnih sredstev z namenom, da vzpostavimo energetskega menedžment in energetskega knjigovodstvo za vse objekte ter pripravimo izhodišča za izvedbo investicij v višini 28 do 50 mio €. Izvajali jih bomo po principu energetskega pogodbeništva. Zelo smo ponosni na javno razsvetlavo Ljubljane, ki je med najsodobnejšimi v Evropi. Na javnih površinah menjamo žarnice z varčnimi in LED sijalkami (prihranki: 80%–90% pri razsvetljavi cerkva, 90 % na Žalah, 74 % v JP Energetiki, 30 % v JP Vodovod-Kanalizacija). Tako smo kljub povečanju števila naprav v zadnjem desetletju močno zmanjšali priključno moč – in sicer od 9 MW na 2.95 MW.

Številni majhni in veliki zeleni koraki so v zadnjih osmih letih Ljubljano prerodili v unikatno evropsko prestolnico in na vseh življenjskih področjih bistveno izboljšali kvaliteto bivanja v mestu, ki navdušuje tudi tuje obiskovalce mesta z vsega sveta.

Foto: Robert Ribič

Celovita obnova Črnuškega mostu bo predvidoma trajala do 30. oktobra.

Foto: Robert Ribič

Na OŠ Livada poteka preureditev šole in gradnja prizidka za nove učilnice. Dela bodo predvidoma končana septembra 2014, ocena vrednosti projekta je 622.663 evrov.

Novi

Na Belokranjski 2 so zaključena vsa gradbena dela in 12. junija 2014 je bilo pridobljeno uporabno dovoljenje. JSS MOL je že začel z oddajo 8 bivalnih enot v najem.

Poletje je najugodnejši čas za prenovе, zato so tačas številna dela na objektih in cestah v polnem zamahu. Podoba Ljubljane kot državne prestolnice bo zagotovo najbolj zaznamoval preurejeni Trg republike, velik podvig je obnova Črnuškega mostu, ki bo jeseni terjala potrpežljivost na cestah do predvidoma 30. oktobra, obnove intenzivno potekajo tudi na šolah in v vrtcih ter na številnih cestah.

Obnova Črnuškega mostu

Predvidoma do 30. oktobra bo zaradi obnove zaprt Črnuški most. Izbrani izvajalec obnove mostu, Saning International d.o.o., ki je s pripravljalnimi deli začel 7. julija 2014, bo v okviru obnovitvenih del celovito očistil celotno jekleno konstrukcijo s peskanjem ter izvedel novo protikorozijsko zaščito. Korozijsko najbolj poškodovane elemente bodo zamenjali oziroma ojačali, odstranili bodo obstoječe in vgradili nove dilatacije, vgradili sistem odvodnjavanja (izlivniki, cevi, lovilci olj, ponikovalnice), ki je usklajen z veljavno regulativo v RS, zamenjali bodo tudi ograje za pešce in kolesarje ter ulično razsvetljavo. Pogodbena vrednost del znaša 1.859.248 evrov z DDV.

Ureditev kolesarske poti skozi Tivoli.

Ureditev kolesarske poti skozi Tivoli

17. julija 2014 se je začelo urejanje kolesarske steze skozi Tivoli, ki bo potekala od parkirišča pri bazenu do nadvoza nad Cesto 27. aprila. Kolesarska steza bo potekala vzporedno z obstoječo potjo za pešce. Na delu, kjer bo presekala Jakopičevu sprehajališče, ni predvidenih posebnih posegov, izveden bo le zaris steze s črtami in piktogrami. Steza bo asfaltirana, široka bo 3, dolga pa 600 m. Od parkovne površine bo ločena z granitnimi kockami. Projektantska ocena stroškov ureditve kolesarske steze je 162.000 evrov (z DDV), dela pa bodo trajala predvidoma do srede avgusta.

Mladinsko igrišče za golf v Stanežičah

Od septembra 2014 bo Ljubljana nudila pestrejšo ponudbo na področju golfa. V Stanežičah bo mladinsko igrišče za golf, ki bo v prvi vrsti namenjeno mladim igralcem golfa, šoli golfa za ljubljanske klube in društva (izvajalci Letnega programa

Foto: Robert Ribič

Mladinsko igrišče za golf v Stanežičah je že dokončano.

športa). V Javnem zavodu Šport Ljubljana se bodo potrudili, da privabijo tudi učence osnovnih in srednjih šol k igranju golfa v sklopu aktivnosti pri športni vzgoji, dobrodošli pa bodo tudi vsi drugi ljubitelji in rekreativci. - Projekt Mladinski golf center Stanežiče je sofinanciran s strani Fundacije za šport RS in Mestne občine Ljubljana. Na novem golf igrišču bosta dve vadbeni zelenici in 9 kratkih lukenj (*pitch and putt*).

Temeljni kamen za oskrbovana stanovanja Mijaks na Draveljski 44

Župan Zoran Janković se je 10. julija na Draveljski ulici 44 udeležil polaganja temeljnega kamna za nova oskrbovana stanovanja v Dravljah, ki bodo zgrajena po sistemu javno-zasebnega partnerstva in bodo stala ob Domu starejših občanov Šiška. Zgrajenih bo 54 oskrbovanih stanovanj, od tega bo javnemu partnerju – Mestni občini Ljubljana – pripadlo 10 neprofitnih najemnih oskrbovanih stanovanj.

Foto: Robert Ribič

Na Hribarjevem nabrežju 11 poteka prenova fasade Slovenske matice, za katero je osebno zaslužen župan Zoran Janković, ki je za prenovno priskrbel donatorja.

mestni prostori

Foto: Dunja Wedam

Prenova Cankarjevega nabrežja je v polnem teku. Čeprav naj bi bila po pogodbi končana konec septembra, intenziteta del kaže, da bo zaključena pred rokom.

Foto: Nik Rovar

Prestavljena brv čez Ljubljano.

Foto: Nik Rovar

Temeljni kamen za oskrbovana stanovanja Mijaks v Dravljah.

Foto: Dunja Wedam

Tudi na Trgu republike prenova pospešeno poteka. Rok za dokončanje del je 30. september.

Fotografije: Dunja Wedam

Že sredi avgusta bo Ljubljana dobila novo Ribjo brv, ki je bila zaradi dotrajanosti odstranjena 6. julija.

Zasebni partner v projektu je skupina Mijaks, gradnja stanovanj pa bo trajala predvidoma 15 mesecev.

Prestavljena brv, ki bo v podaljšku Potočnikove ulice povezovala Poljanski nasip in Lipičevo cesto

Župan Zoran Janković je 17. julija odprl novo brv čez Ljubljano, ki bo v podaljšku Potočnikove ulice povezovala Poljanski nasip in Lipičevo cesto. Brv je prej stala pri Materinskem mostu. S tega mesta so jo odmontirali konec marca letos, izvajalec jo je nato očistil in pripravil za montažo na novi lokaciji. Poleg brvi so montirali še razgledno ložo, ki je prej stala na Petkovškovem nabrežju. V projekt postavitve brvi je bila vključena tudi prilagoditev pločnika na Lipičevi cesti, gradnja pločnika na Poljanskem nasipu od začetka brvi do zahodnega roba križišča s Potočnikovo

ulico ter gradnja javne razsvetljave. Izvajalec del je bil Saning International d.o.o., pogodbeni vrednost del je znašala skoraj 629.000 evrov z DDV.

Nova Ribja brv

6. julija je bila odstranjena dotrajana Ribja brv. 8. julija se je začelo temeljenje nove brvi na Cankarjevem nabrežju, sanacija stropa nad Makalonco ter izvedba ležišča nove brvi. Zaključek del je predviden sredi avgusta. Novo Ribjo brv so zasnovali v biroju Arhitektura d.o.o., izvajalec del, katerih pogodbeni vrednost znaša 663.187 evrov z DDV, pa je Makro 5.

Nova brv, ki bo dolga 25 m in široka 3,4 m, je zasnovana kot jeklena okvirna konstrukcija, pohodno površino sestavljajo epoksi sloji z vmesno elektrogrelna folijo ter zgornji sloj iz profiliranih aluprofilov. Ograja na brvi je iz lepljenega brezbarvnega varnostnega stekla.

Foto: Robert Ribič

Zavod za oskrbo na domu se bo jeseni preselil v Vilo Urška na Poljanski cesti in z novimi prostorskimi možnostmi stkal še močnejše vezi s svojimi uporabniki.

Foto: Robert Ribič

Pot spominov in tovarištva ima nov mostiček na Jurčkovi cesti.

Film pod zvezdami: od 24. julija do

Foto: arhiv Kinodvora

Dva dneva, ena noč: 13. avgusta predpremierno na Filmu pod zvezdami, od 21. avgusta na rednem sporedu Kinodvora.

Foto: arhiv Kinodvora

Jimmyjev dom predpremierno na sporedu 5. avgusta na Filmu

Kinodvor bo že šesto poletje v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana in Ljubljanskim gradom 24 zaporednih večerov pod zvezde na Grajskem dvorišču ponesel Kinodvorove filmske uspešnice ter filme pretekle kinematografske sezone, za katere menimo, da so bili na sporedu prekratek čas, vse skupaj pa bomo seveda začinili s predpremierami nove filmske sezone.

Tudi letos je odprtje pripadlo slovenskemu filmu: **Razredni sovražnik** je prvenec Roka Bička, ki je doslej pobral že kopico mednarodnih filmskih nagrad, kot predfilm pa bomo pokazali slovenski animirani film **Boles** režiserke Špele Čadež, ki je, podobno kot Bičkov film, na mednarodnih festivalih prejel množico nagrad.

Zaključek bo **16. avgusta** tradicionalno pripadel **Vikendovi predpremieri**: na sporedu bo film **Lucy** režiserja Luca Bessona (**Nikita**), v glavni vlogi pa nastopa Scarlett Johansson.

Na letošnjem programu **Filma pod zvezdami** bo kar šest **predpremier**, že drugi dan poletnega kina, v **petek, 25. julija**, pa nas na Gradu čaka takorekoč že kinotečna poslastica – **Šund** Quentina Tarantina ob 20-letnici nastanka filma!

Do 16. avgusta se bodo zvrstile naslednje predpremiere: **30. julija** bomo predpremierno gledali film **Fantovska leta** (*Boyhood*), na berlinskem mednarodnem filmskem festivalu nagrajeni zadnji film Richarda Linklaterja, ki ga je režiser snemal kar 12 let! V Kinodvor film prihaja 4. septembra.

V **soboto, 2. avgusta**, bo na vrsti druga predpremierna: na sporedu bo film **Dva obraza januarja** (*Two Faces of January*) režiserja Hoseina Aminija, ki je bil premierno predstavljen letos v Cannesu. Triler, posnet po romanu Patricie Highsmith, je napeta zgodba o prevarantu, njegovi ženi in neznancu. Film mnogih preobratov bomo v Kinodvoru na rednem sporedu gledali od 14. avgusta.

V **torek, 5. avgusta**, se bomo predpremierno podali v **Jimmyjev dom** (*Jimmy's Hall*), zadnji film britanskega avtorja Kena Loacha, ki je zgodbo ponovno postavil na Irsko, v trideseta leta prejšnjega stoletja. Tudi Loachev novi film je bil premierno predstavljen na letošnjem canskem filmskem festivalu, na Kinodvorov redni spored pa prihaja 17. septembra.

Na Grajskem dvorišču bomo tudi letos predpremierno gledali novi filma plodovitega ameriškega režiserja – veterana Woodyja Allena. Njegova **Čarovnija v mesečini** (*Magic in the Moonlight*) bo na vrsti v **petek, 8. avgusta**.

Predpraznično sredo, 13. avgusta, bo na vrsti predzadnja premiera, ko si bomo ogledali še svež canski film, novo stvaritev bratov Dardenne **Dva dneva, ena noč** (*Deux jours, une nuit*). V glavni vlogi nastopa oskarjevka Marion Cotillard, ki mora čez vikend prepričati svoje sodelavce, da se odrečejo bonusu, da lahko ona obdrži službo ...

Film pod zvezdami bomo sklenili v **soboto, 16. avgusta**, z Vikendovo predpremierno filma **Lucy** režiserja Luca Bessona, ki smo ga zadnja leta bolj vajeni v producerski vlogi.

Ker so v Kinodvoru naši gledalci v pretekli sezoni najraje gledali naslednje filme, smo jih umestili tudi pod zvezde: **Grand Budapest hotel** (*The Grand Budapest Hotel*) 'čudovitega gospoda' Andersona, ki je trenutno najbolj gledan film pretekle sezone, **Okus po ljubezni** (*Dabba*), dopisna romanca z ulic Mumbaja, **Hannah**

Arendt (*Hannah Arendt*), v kateri Margarethe von Trotta spremlja ključno poglavje v življenju filozofinje in politične teoretičarke, **Nebraska** (*Nebraska*) Alexandra Payna, **Preteklost** (*Le passé*), prvi film oskarjevca Farhadja, ki ga je posnel zunaj rodnega Irana, **Llewyn Davis** (*Inside Llewyn Davis*) bratov Coen, **Nevidna ženska** (*The Invisible Woman*), kostumsko dramo Ralpa Fiennesa, **Poti** (*Tracks*), posnete po resnični zgodbi iz National Geographica, **Jimmy P.: Psihoterapija prerijskega Indijanca** (*Jimmy P. (Psychotherapy of a Plains Indian)*), ki ga zaznamuje izvrsten nastop igralske dvojice Benicio Del Toro – Mathieu Amalric, in **Philomena** (*Philomena*) z Judy Dench v naslovni vlogi.

Na sporedu bo tudi festivalska uspešnica **Neskončna lepota** Paola Sorrentina, med drugim dobitnica oskarja za tujejezični film in evropske filmske nagrade, v izboru filmov pretekle kinematografske sezone pa ne bodo manjkali s kar sedmimi oskarji, tudi za režijo, nagrajena **Gravitacija** (*Gravity*), **Otožna Jasmine**, za katero je Kate Blanchett prejela oskarja za najboljšo žensko vlogo, pa še **Vse je izgubljeno** (*All is Lost*) z Robertom Redfordom v edini vlogi, Scorsesejev in DiCapriov **Volk z Wall Streeta** (*The Wolf of Wall Street*) ter **ona** (*her*) posebneža Spikea Jonzeja.

Vsi filmi bodo na sporedu ob 21:30, za obiskovalce poletnega kina na Ljubljanskem gradu pa bo na voljo tudi znižana cena povratne vozovnice za vzpenjačo.

16. avgusta na Ljubljanskem gradu

pod zvezdami, na rednem sporedu Kinodvora od 17. septembra.

Foto: arhiv Kinodvora

Letos so se Kinodvorovi filmi preselili pod zvezde že na Kinodvorišču 18. junija. Otvoritveni film Joe je pravkar na sporedu v Dvorani Kinodvora.

Spored FILMA POD ZVEZDAMI: Ljubljanski grad, 24. julij–16. avgust 2014

Četrtek, 24. julija: **Odprtje:**

Razredni sovražnik / Class Enemy
Rok Biček, Slovenija, 2013, 112'

I: Igor Samobor, Nataša Barbara Gračner, Tjaša Železnik, Maša Derganc, Robert Prebil, Voranc Boh, Jan Zupančič

Zaradi različnih pogledov na življenje se zaostrijo odnosi med učenci in novim učiteljem nemščine. Ko ena od učenk naredi samomor, sošolci obtožijo učitelja, da je odgovoren za njeno smrt ... Svetovna premiera in nagrada FEDEORA na Mednarodnem tednu kritike v Benetkah ter osem nagrad na Festivalu slovenskega filma v Portorožu. (Z angleškimi podnapisi.)

Predfilm: **Boles** / Boles

Špela Čadež, Slovenija/Nemčija, 2013, 12'

Glasova: Katja Levstik, Gregor Zorc
Samotarski Filip sanjari o pisateljski slavi in razkošnem življenju, ko na njegova vrata potrka ostarela sosedka Tereza in ga prosi, naj napiše pismo za njenega ljubimca ... **Boles** je na svoji izjemno uspešni festivalski poti med drugim

prejel nagrado za najboljši kratki film v Portorožu in nagrado občinstva na Animateki. (Z angleškimi podnapisi.)

Petek, 25. julija:

Leto kina: **Šund** / Pulp Fiction
Quentin Tarantino, 1994, ZDA, 154'

I: Uma Thurman, John Travolta, Samuel L. Jackson, Bruce Willis

Leta 1994 je zgodba o krvavih dogodivščinah kleptavih kriminalcev s svojo mešanico nasilja in humorja na festivalu v Cannesu povzročila pravo senzacijo ter mladega Tarantina v trenutku izstrelila med zvezde. Šund, poln nepozabnih likov, bistroumni dialogov, retroglasbe in popkulturnih referenc, je kmalu očaral ves svet in se v zgodovino zapisal kot eden najvplivnejših filmov devetdesetih let. Legendarni twist Johna Travolte in Ume Thurman, znameniti biblični monolog Samuela L. Jacksona, debata o evropskih restavracijah s hitro hrano ... Ob njegovi dvajseti obletnici vam ponujamo priložnost, da si kulturni film ponovno ogledate na velikem platnu,

tokrat na edinstvenem prizorišču Filma pod zvezdami. Otvoritveni film petega mednarodnega festivala Film Art Fest v Ljubljani.

Sobota, 26. julija:

Grand Budapest hotel / The Grand Budapest Hotel

Wes Anderson, Velika Britanija / Nemčija, 2014, 100'

I: Ralph Fiennes, F. Murray Abraham, Mathieu Amalric, Adrien Brody, Willem Dafoe, Jeff Goldblum, Harvey Keitel, Jude Law, Bill Murray,

Edward Norton, Saoirse Ronan, Jason Schwartzman, Léa Seydoux, Tilda Swinton, Tom Wilkinson, Owen Wilson, Tony Revolori

Brezčasna zgodba o prijateljstvu, časti in izpolnjenih obljubah, posneta po navdihu klasičnih hollywoodskih komedij iz tridesetih let in spominih dunajskega pisatelja Stefana Zweiga, je divje kinetična krimikomedija, ki od režiserjevih značilno ekscentričnih likov poka po šivih. Dobitnik berlinskega srebrnega medveda in najbolj gledan film v zgodovini Mestnega kina Kinodvor!

Foto: arhiv Kinodvora

Otvoritveni film Filma pod zvezdami je Razredni sovražnik Roka Bička.

Foto: arhiv Kinodvora

Za zamudnike bo 3. avgusta ob 17.00 v Kinodvoru na sporedu Kinobalonov film Zeleno kolo.

Foto: arhiv Kinodvora

2. avgusta ob 17.00 bo v Kinodvoru na sporedu Kinobalonov film Hiša pravljic.

Nedelja, 27. julija:

Otožna Jasmine / Blue Jasmine

Woody Allen, ZDA, 2013, 98'

I: Cate Blanchett, Alec Baldwin, Sally Hawkins, Bobby Cannavale, Andrew Dice Clay, Peter Sarsgaard, Michael Stuhlbarg

Jasmine, še malo prej kraljica newyorške visoke družbe, ki je po razkritju moževih finančnih spekulacij nenadoma ostala sama in brez prebite pare, se zateče v skromno stanovanje svoje sestre v San Franciscu, kjer skuša spet spraviti v red svoje življenje. **Otožna Jasmine** so kritiki skoraj soglasno razglasili za Allenov najboljši film zadnjih let, Cate Blanchett pa je osvojila oskarja za najboljšo žensko vlogo.

Ponedeljek, 28. julija:

Vse je izgubljeno / All Is Lost

J. C. Chandor, ZDA, 2013, 106'

I: Rober Redford

Vse je izgubljeno je napeta in dramatična zgodba o samotnem jadralcu v poznejših letih, ki mora za preživetje uporabiti vse svoje izkušnje, znanje, spretnost in iznajdljivost. To vizualno impresivno minimalistično odisejajo, posneto skoraj brez dialoga, zaznamuje izjemen nastop Roberta Redforda.

Torek, 29. julija:

Okus po ljubezni / Dabba

Ritesh Batra, Indija/Francija/Nemčija/ZDA, 2013

I: Irrfan Khan, Nimrat Kaur, Nawazuddin Siddiqui, Denzil Smith, Bharati Achrekar

Legendarna mumbajska dostavljalska služba slovi po svoji nezmotljivosti, pa vendar se slastno kosilo, ki ga je mlada gospodinja Ila skuhala za svojega odtujenega moža, nekega dne znajde na mizi Sajaana, odljudnega računovodje tik pred upokojitvijo. Drobna dopisna romanca z ulic večmilijonske metropole nam razkrije, da lahko upanje včasih najdemo tam, kjer ga najmanj pričakujemo. Nagrada občinstva – Teden kritike, Cannes 2013.

Sreda, 30. julija: Predpremiere:

Fantovska leta / Boyhood

Richard Linklater, ZDA, 2014, 163'

I: Ellar Coltrane, Patricia Arquette, Elijah Smith, Ethan Hawke

Leta 2002 se je Richardu Linklaterju (**Pred polnočjo**) porodila ideja za edinstven filmski eksperiment: naslednjih dvanajst let bo v rednih presledkih z isto skupino igralcev snemal zgodbo o odrasčajočem fantu in njegovi družini. Nastala so **Fantovska leta**, epski, a obenem intimen film, ki beleži majhne in velike trenutke v življenju mladega Masona od njegovega šestega do osemnajstega leta. Srebrni medved za najboljšo režijo.

Četrtek, 31. julija:

Neskončna lepota / La grande bellezza

Paolo Sorrentino, Italija, 2013, 142'

I: Toni Servillo, Carlo Verdone, Sabrina Ferilli

Blišč in beda sodobne rimske visoke družbe skozi oči Jepa Gamberdelle, ciničnega novinarja in neuresničenega pisatelja, gostitelja dekadentnih zabav in neutrudnega zapeljivca v iskanju »neskončne lepote«. Sorrentino, ki ga kritiki radi omenjajo v isti sapi s Fellinijem, je za **Neskončno lepoto** prejel Evropsko filmsko nagrado za najboljši film ter zlati globus in oskarja za najboljši tujejezični film.

Petek, 1. avgusta:

Gravitacija 2D / Gravity – 2D

Alfonso Cuarón, ZDA / Velika Britanija, 2013, 90'

I: Sandra Bullock, George Clooney

Dih jemajoči triler, v katerem se navidez rutinska vesoljska misija spremeni v divji boj za preživetje. Inženirka na prvem vesoljskem poletu in veteranski astronaut po trčenju z razbitinami satelita izgubita vse stike z Zemljo in ostaneta izgubljena v neskončni črnini vesolja. Ta tehnično brezhibni, vizualno spektakularni in srhljivo realistični film preprosto morate doživeti pod zvezdnim nebom. Sedem oskarjev, med drugim za režijo in fotografijo.

Sobota, 2. avgusta:

Predpremiere:

Dva obraza januarja / The Two Faces of January

Hossein Amini, VB/ZDA/ Francija, 2013, 96'

I: Kirsten Dunst, Viggo Mortensen, Oscar Isaac

Karizmatični Chester MacFarland in njegova žena Colette preživljata počitnice v Atenah, ko jima pot prekrži mali prevarant, grško govoreči Američan Rydal. Ko par mladeniča povabi na večerjo, Rydal, očaran nad prelepo Colette in premožnim ter prefinjenim Chesterjem, povabilo brez oklevanja sprejme. Toda zakonca nista tisto, za kar se izdajata ... Režijski prvenec scenarista filma **Voz!** je eleganten hitchcockovski psihološki triler, posnet po istoimenskem romanu Patricie Highsmith (Tujca na vlaku, **Nadarjeni gospod Ripley**).

Nedelja, 3. avgusta:

Hannah Arendt / Hannah Arendt

Margarethe von Trotta, Nemčija/Luksemburg/Francija, 2012, 113'

I: Barbara Sukowa, Axel Milberg, Janet McTeer, Julia Jentsch, Ulrich Noethen, Michael Degen

Režiserka Margarethe von Trotta spremlja ključno poglavje v življenju filozofinje in politične teoretičarke Hannah Arendt. Poročanje s sojenja vojnemu zločincu Adolfu Eichmannu je nemško-židovsko izseljenko pripeljalo do znamenitega koncepta »banalnosti zla«.

Ponedeljek, 4. avgusta:

Nebraska / Nebraska

Alexander Payne, ZDA, 2013, 115'

I: Bruce Dern, Will Forte, Stacy Keach, June Squibb, Bob Odenkirk

Potem ko njegov oče v pismu prebere, da je zadel milijon dolarjev, obupanemu sinu ne preostane drugega, kot da trmastega starca odpelje po dvomljivo nagrado v 1200 kilometrov oddaljeno Nebraska. Alexander Payne (**Potomci**, **Stranpoti**, **Gospod Schmidt**) se vrača na cesto z nežno in

pretanjeno komedijo, ki se izkaže kot izvrsten eliksir za te krizne čase. Film je veteranu Bruceu Dernu prinesel nominacijo za oskarja in nagrado za najboljšega igralca v Cannesu.

Torek, 5. avgusta:

Predpremiere:

Jimmyjev dom / Jimmy's Hall

Ken Loach, VB/Irska/Francija, 2014, 106'

I: Barry Ward, Simone Kirby, Andrew Scott

Leta 1921 je politični aktivist Jimmy Gralton na irskem podeželju zgradil kulturni dom, kamor so prihajali mladi, da bi se učili, razpravljali, sanjali, predvsem pa plesali in se zabavali. Njegovemu svobodnjaškemu duhu se v svojem najnovejšem filmu **Jimmyjev dom** poklanja režisersko-scenaristični tandem Loach–Laverty.

Sreda, 6. avgusta:

Preteklost / Le passé

Asghar Farhadi, Francija / Italija, 2013, 130'

I: Bérénice Bejo, Tahar Rahim, Ali Mosaffa, Pauline Burlet, Elyes Aguis, Jeanne Jestin

Film z oskarjem nagrajenega Asgharja Farhadija (**Ločitev**) je še ena intenzivna družinska drama, v kateri ni nič tako, kot se zdi na prvi pogled. Režiser v slogu napete detektivke raziskuje zapletene medčloveške odnose in razkriva relativnost resnice. Film je Bérénice Bejo (**Umetnik**) prinesel nagrado za najboljšo igralko v Cannesu.

Četrtek, 7. avgusta:

Llewyn Davis / Inside Llewyn Davis

Ethan Coen & Joel Coen, ZDA, 2013, 105'

I: Oscar Isaac, Carey Mulligan, John Goodman, Garrett Hedlund, Justin Timberlake, F. Murray Abraham, Stark Sands, Adam Driver

V filmu bratov Coen spremljamo mladega pevcu, ki skuša postaviti na noge svojo glasbeno kariero na legendarni newyorški folk sceni zgodnjih šestdesetih. Film, umeščen v Greenwich Village tik pred prihodom Boba Dylana, je portret mladega umetnika, ki se znajde na pravem mestu v napačnem trenutku. Velika nagrada žirije v Cannesu.

Petek, 8. avgusta:

Predpremiera:

Čarovnija v mesečini / Magic in the Moonlight

Woody Allen, ZDA, 2014

I: Emma Stone, Colin Firth, Marcia Gay Harden

Woody Allen se vrača k lahkotnejšim tonom z romantično komedijo o šarmantnem angleškem odrskem iluzionistu, ki ga v dvajsetih letih prejšnjega stoletja, v zlati dobi jazz, pokličejo na slikovito Azurno obalo, kjer naj bi pomagal razkrinkati sleparsko mlado spiritualistko.

Sobota, 9. avgusta:

Volk z Wall Streeta / The Wolf of Wall Street

Martin Scorsese, ZDA, 2013, 179'

I: Leonardo DiCaprio, Jonah Hill, Margot Robbie, Matthew McConaughey, Kyle Chandler, Rob Reiner, Jon Favreau, Jean Dujardin, Katarina Čas

Martin Scorsese in Leonardo DiCaprio ponovno združujeta moči. Film pripoveduje resnično zgodbo o vzponu in padcu Jordana Belforta, newyorškega borznega prevaranta, ki si je v devetdesetih letih ustvaril velikanski finančni imperij ter si z nenasitnim apetitom po denarju, moči, seksu in drogah prislužil ime Volk z Wall Streeta. V stranski vlogi te črno-komične gangsteriade iz sveta visokih financ nastopi tudi Katarina Čas.

Nedelj, 10. avgusta:

Nevidna ženska / The Invisible Woman

Ralph Fiennes, Velika Britanija, 2013, 111'

I: Ralph Fiennes, Felicity Jones, Kristin Scott Thomas, Tom Hollander, Joanna Scanlan

Fiennesova intimna kostumska drama o skrivni ljubezni Charlesa Dickensa in mlade igralki Nelly Ternan namesto klasičnega biografskega portreta s pretanjenostjo razgalja tako malo znano ljubezensko življenje in silovito privlačnost slavnega pisatelja kot usodo in položaj ženske, ki je pod represijo viktorijanske spodobnosti primorana ljubiti in živeti v zanikanju.

Ponedeljek, 11. avgusta:

Poti / Tracks

John Curran, Avstralija, 2013, 112'

I: Mia Wasikowska, Adam Driver, Rainer Bock, Rolley Mintuma

Zgodba o zgodovinskem popotovanju Robyn Davidson čez avstralsko puščavo, ki je v sedemdesetih letih navduševala bralce revije National Geographic, je končno dobila svojo filmsko različico. **Poti**, posnete po spominih te nenavadne popotnice, so vizualno osupljiv ep, umeščen v enega najbolj divjih, neusmiljenih in najlepših kotičkov planeta, obenem pa intimna zgodba o samoodkrivanju.

Hrani: Zgodovinski arhiv Ljubljana, SI ZAL LJU 342, 1929

Elitni kino Matica v hiši filharmonične družbe (danes Slovenske filharmonije). V Letu kina, ko Kinodvor praznuje 90-letnico, se Kinodvor spominja tudi zgodovine drugih kinematografov v Ljubljani. Na ljubljanskem kinozemljevidu se je od leta 1896 zarisalo kar 74 kino prizorišč. Med njimi je tudi Kongresni trg, kjer so si gledalci kinopredstave ogledali že leta 1941, zato so letos kino na tem mestu pričarali v treh večerih, posvečenih trem posebnim priložnostim: 100-letnici »potepuha« Charlieja Chaplina, 2.000-letnici Emone in 90-letnici Kinodvora. Na platnu pred pročeljem Slovenske filharmonije so si številni ljubitelji filma brezplačno ogledali filme Cirkus, Ben-Hur in Moje pesmi, moje sanje.

Torek, 12. avgusta:

Jimmy P.: Psihoterapija prerijskega

Indijanca / Jimmy P., Psychotherapy of a Plains Indian

Arnaud Desplechin, Francija, 2013, 117'

I: Benicio Del Toro, Mathieu Amalric, Gina McKee, Larry Pine, Joseph Cross, Elya Baskin, Gary Farmer

Resnična zgodba o prijateljstvu med travmatiziranim vojnim veteranom, Indijancem iz plemena Črna noga, in njegovim zdravnikom, antropologom in psihoanalitikom Georgesom Devereuxom. Film francoskega režiserja Arnauda Desplechina (**Kralji in kraljica, Božična zgodba**) med drugim odlikuje izvrsten nastop igralske dvojice Del Toro–Amalric.

Sreda, 13. avgusta:

Predpremiera:

Dva dneva, ena noč / Deux jours, une nuit

Jean-Pierre Dardenne & Luc Dardenne, Belgija, 2014, 95'

I: Marion Cotillard, Fabrizio Rongione, Pili Groyne

Tridesetletna Sandra ima natanko en vikend časa, da sodelavce prepriča, naj za njeno službo žrtvujejo lastno povišico. Brata Dardenne se kot vselej vzdržita sodbe in obsojanja, medtem ko zastavita eno najbolj perečih vprašanj današnjega dne: mar sodobnega delavca smemo in sploh še lahko prepričamo, naj v času, ko si jo le stežka privoščijo, izbere solidarnost. Iz tekmovalnega programa zadnjega festivala v Cannesu.

Četrtek, 14. avgusta:

ona / her

Spike Jonze, ZDA, 2013, 126'

I: Joaquin Phoenix, Amy Adams, Rooney Mara, Olivia Wilde, Scarlett Johansson

Spike Jonze (**Biti John Malkovich, Prilaganje**) predstavlja eno najbolj

nenavadnih filmskih romanc vseh časov: zgodbo o osamljenem moškem, ki se zaplete v ljubezensko razmerje s svojim operacijskim sistemom (glas Scarlett Johansson). Ganljiv in duhovit razmislek o spreminjanju se naravi ljubezni v sodobnem svetu je dobitnik oskarja in zlatega globusa za scenarij ter nagrade National Board of Review za najboljši film in režijo.

Petek, 15. avgusta:

Philomena / Philomena

Stephen Frears, Velika Britanija / Francija / ZDA, 2013, 98'

I: Judi Dench, Steve Coogan, Sophie Kennedy Clark, Maxwell Martin, Ruth McCabe, Barbara Jefford

Philomeni, simpatični starejši gospe, ki so ji katoliške nune pred petdesetimi leti kot »padli ženski« vzele otroka in ga dale v posvojitev, se pri iskanju sina pridruži cinični nekadnji BBC-jev novinar Martin Sixsmith. Ta topla in duhovita različica **Sister Magdalenk**, v kateri blestita Judi Dench in Steve Coogan, je z Beneškega filmskega festivala odnesla nagrado za najboljši scenarij. Film je posnet po resnični zgodbi.

Sobota, 16. avgusta:

Vikendova predpremiera:

Lucy

Luc Besson, Francija, 2014

I: Scarlett Johansson, Analeigh Tipton, Morgan Freeman

Luc Besson je ustvaril nekaj najbolj nepozabnih ženskih akcijskih junakinj v zgodovini filma: od Nikite v istoimenskem trilerju prek Mathilde v **Leonu** do Leeloo v **Petem elementu**. Tokrat predstavlja Scarlett Johansson v vlogi Lucy, običajne ženske, ki se zaradi nepredvidenega pripetljaja prelevi v neusmiljeno bojovnico z nadnaravnimi močmi.

Koristne informacije – Film pod zvezdami:

- **Filmi so na sporedu vsak dan ob 21:30.**
- **Filmi so predvajani v izvirnem jeziku s slovenskimi podnapisi.**
- **Cena vstopnic: 4,5 €; premiere in predpremiere 5,5 €. Popustov ni.**
- **Vstopnice lahko kupite pri blagajni Kinodvora, v Info centru na Ljubljanskem gradu (odprt vsak dan od 9. ure dalje), na spodnji postaji tirne vzpenjače, Petrolovih bencinskih servisih, Kompasovih poslovalnicah po Sloveniji ter na drugih prodajnih mestih mojekarte.si. Spletni nakup na www.ljubljanskigrad.si in www.mojekarte.si.**
- **Cena povratne vozovnice tirne vzpenjače za obiskovalce Filma pod zvezdami je 3 €. Zaradi omejenega števila parkirnih mest priporočamo uporabo tirne vzpenjače ali pešpoti.**
- **V primeru odpovedi bo film predvajan naslednji dan ob 21:30 v Kinodvoru. V primeru odpovedi predpremier bosta naslednji dan v Kinodvoru na sporedu dve nadomestni projekciji: ob 19:00 in 21:30.**

Vse podrobnosti o Kinodvorovih poletnih programih najdete tudi na spletni strani www.kinodvor.org.

Kinodvorov poletni spored
Kinodvor je odprt vse poletje, le število predstav je nekoliko manjše. Na sporedu Dvorane ostajata programska sklopa **Za zamudnike** (ob nedeljah ob 19. uri), **Kino v plenih** za starše z dojenčki (vsako prvo sredo v mesecu ob 13. uri) ter **Kinobalonove** predstave ob vikendih.

»Ljubljana je v poletnih mesecih fantastična«

Mateja Prinčič

Fotografije: Dunja Wedam

Otvoritev 62. Ljubljana festivala 1. julija na Kongresnem trgu s Carmino Burano je slovesno zaznamoval ognjem z Gradu.

Smo sredi visokega poletja, ki kulturno dogajanje razprostira po odprtih mestnih prizoriščih. Ulice so polne turistov, zvok uličnih glasbenikov se razlega po celotnem mestnem jedru, ob večerih in poznih popoldnevih pa smo priča številnim kulturnim in drugim dogodkom. Nekaj dogodkov smo obiskali tudi mi in na njih srečali dobro razpoložene obiskovalce.

Posebno mesto med številnimi festivali ima vrhunski mednarodni poletni Ljubljana Festival. Letošnje 62. festivalsko dogajanje se je 1. julija na Kongresnem trgu slavnostno začelo s Carmino Burano, kantato za sopran, tenor, bariton, zbor in orkester. Pod taktirko Uroša Lajovica jo je izvedlo 300 glasbenikov. Kot solisti so nastopili Aida Čorbadžić, Marko Cvetko in Ivo Jordanov ter Orkester Slovenske filharmonije, Orkester in zbor SNG Opera

in balet Ljubljana, Slovenski komorni zbor, Akademski zbor Ivan Goran Kovačić in Zbor Opere Narodnega gledališča Sarajevo. Festival je odprl župan Zoran Janković, za zaključek pa so obiskovalci uživali še v ognjemetu. Nekaj obiskovalcev smo povprašali, koliko prireditvev v sklopu festivala, ki izrazito zaznamuje kulturno dogajanje v Ljubljani, bodo letos obiskali in kako ocenjujejo letošnjo programsko ponudbo.

OTVORITEV LJUBLJANA FESTIVALA

Ivica in Mile,

Ljubljana: Zelo rada obiskujeva kulturne prireditve, ker je poletna Ljubljana izredno lepa. Največ prireditev si ogledava v sklopu Ljubljana festivala. Letos si bova privoščila veliko predstav.

Edvard Svetek, novinar, pisatelj, fotograf: Že dolga leta redno obiskujem prireditve v sklopu poletnega festivala. Letošnji program je dober. Tudi prospekt prireditev je fantastičen. Ogledal si bom kar največ prireditev.

Mija Janković, modna oblikovalka: Letošnji program je čudovit. Koliko prireditev bom obiskala, trenutno še ne vem, ker je to odvisno od dopusta in kdaj me bodo potrebovali vnuki. Vnukinje in vnuki imajo absolutno prednost, kljub temu pa upam, da bom videla najboljše predstave. Vsako leto si ogledam otvoritev, potem si napravim seznam najljubših nastopov in včasih pridem na kakšnega celo z morja.

Nevenka Črešnar Pergar in **Janez Pergar**: Zelo sva zadovoljna z

letošnjim programom in prav je, da je zaradi ekonomske situacije v državi nekoliko skrčen. Najbolj pomembno je, da kljub vsemu ostaja kvaliteten. Midva sva zelo pridna obiskovalca kulturnih prireditev v Ljubljani, zato se tega poletja zelo veseliva. Veseli in ponosni smo, da imamo ta festival v Ljubljani, in ponosni na direktorja festivala, ki mu kljub hudi situaciji uspeva pripraviti odličen program.

Katjuša Rojac, vodinja galerije Loterija in kiparka, in **Boštjan Pirc**, galerist: Letošnji program je v primerjavi s

prejšnjimi leti skromen. Manjkajo pravzaprav najodmevnejša imena. Zavedam se, da vsi delimo skupno usodo, in morda smo imeli prejšnja leta festival, ki je presegal naše zmožnosti. Zelo mi je žal, da je program skromnejši. Prepričana sem, da je to kar hud udarec za organizatorja, posledično pa za obiskovalce, ki smo bili rahlo razvajeni.

Ana Nuša Kerševan, častna meščanka Ljubljane: Letošnji program mi je zelo všeč. Kot vsako leto sem tudi letos rezervirala nekaj vstopnic. Festival Ljubljana je izjemen dogodek za naše mesto.

Jozka Hegler, direktorica Mestne uprave MOL: Zaenkrat imam štiri vstopnice, za preostale predstave se bom sproti odločala. Letošnji program mi je všeč,

vedno se najde veliko stvari, ki si jih je vredno ogledati. Res je, da je program skrčen, vendar je v primerjavi z drugo ponudbo v Ljubljani izjemen. Veseli me, da se v primerjavi s prejšnjimi leti, ko ni bilo krize, to ne pozna na kvaliteti.

Mitja Rotovnik, direktor Cankarjevega doma: Vsekakor je program zanimiv in prepričan sem, da bo vsak obiskovalec našel nekaj zanimivega zase. Tudi letos bomo videli kar nekaj zanimivih imen, je pa res, da se pozna finančna kriza. Vsem nam, ne le festivalu, počasi pojenjuje sapa.

Prof. Janez Koželj, podžupan MOL: Dolžan sem priti na otvoritev tudi zato, ker moram podpirati dogajanje v mestu, ne glede na to, ali je po mojem okusu ali ne. Nocojšnja predstava je po mojem okusu, ker je to ena najbolj kulturnih glasb, kar jih poznam, obenem pa tudi glasba za vse čase.

Janez Škrabec, direktor podjetja Riko: Letošnji program mi je zelo všeč, čeprav pogrešam starega znanca Gergijeva. Prepričan sem, da obstajajo objektivni razlogi za to. Uživali bomo ob legendah ruskega

baleta in tudi sicer je spored fantastičen. Veliko predstav si bomo ogledali. Festival se dogaja v izjemnem okolju, kajti Kongresni trg je bogastvo za Ljubljano. Podjetje Riko festival podpira, ker se ob tako ugledni instituciji, kot je Ljubljana Festival, dviguje samozavest, podoba in imidž našega podjetja. S tem se še bolj prepoznavamo kot odgovorno podjetje, ki omogoča, da se napajamo ob kulturnih dogodkih, da nam je v teh poletnih mesecih lepše. Sam ne hodim več na dopust, ker mi je tako lepo v Ljubljani. Ljubljana je v poletnih mesecih fantastična. Bogata s programom in sploh najlepša.

Danilo Türk, prejšnji predsednik RS, in **Barbara Miklič Türk**:

Festivalski program nama je zelo všeč; zelo je bogat in začenja se z veličastno prireditvijo. Letos bom precej v tujini, zato ne bom imel časa za vse prireditve, ampak na začetku in proti koncu bova pa gotovo veliko hodila na prireditve.

Dr. Uroš Gril, minister za kulturo RS: Glede na to, da je jasno, da se je Festival Ljubljana soočil s proračunsko zaostrenimi razmerami, kot seveda tudi z dejstvom, da gre za upad sponzorjev zaradi gospodarske krize, je program več kot spodoben. Odločitev Darka

Brleka, da velik del programa postavi na Kongresni trg, je v tem trenutku prava iz preprostega razloga, ker s tem razvija občinstvo, naredi te dogodke bolj dostopne, kar je eno od ključnih poslanstev Festivala v naslednjem obdobju.

PRIZNANJA PROSTOVOLJEC LETA 2013

Mateja Prinčič

Foto: Nik Rovar

Mladinski svet Slovenije je letos že dvanajstič podelil priznanja najboljšim prostovoljcem in prostovoljskim projektom.

Mladinski svet Slovenije je letos že dvanajstič zapored podelil priznanja najboljšim prostovoljcem in prostovoljskim projektom za leto 2013. Prireditvev je 26. junija v ljubljanskih Križankah gostila Mestna občina Ljubljana. Za naslov prostovoljec leta se je letos potegovalo 187 posameznikov in 42 projektov. Podeljeni so bili naslovi najprostovoljec in najprostovoljka v treh starostnih skupinah, naslov najprostovoljski projekt, naslov najmladinska voditeljica in najmladinski projekt ter dve posebni priznanji. Priznanja so podelili ministrica dr. Anja Kopač Mrak, minister dr. Jernej Pikalo, župan Zoran Jankovič in predsednica Mladinskega sveta Slovenije Tea Jarc.

Slovenija je dežela prostovoljk in prostovoljcev

»Prostovoljstvo nima meja. Dogaja se na ulici, v naravi, prek otrok, mladih in mladih po srcu. Vse to povezujejo vrednote, kot sta solidarnost in pravičnost. V današnjih časih, predvsem pa v letošnjem letu smo ljudje in družba še vedno na preizkušnji, ki jo od nas zahtevajo kriza, nestabilnost, naravne katastrofe in tegobe, ki se dogajajo v ljudeh in v družbi kot celoti. Vendar se je ravno letos pokazalo, da so posamezniki, prostovoljci najbolj trden steber naše družbe, ki znajo pokazati srčnost v najbolj težkih trenutkih,« je poudarila predsednica Mladinskega sveta Slovenije Tea Jarc.

Udeležence je pozdravil župan Zoran Jankovič, ki je izrazil posebno zahvalo prostovoljcem ter nas spomnil na letošnje prostovoljske akcije ob žledu in poplavah na Balkanu. Dobrodošlico je sklenil z mislijo, da je Slovenija dežela prostovoljk in prostovoljcev. Zahvalo prostovoljcem sta izrekla tudi ministrica dr. Anja Kopač Mrak, ki je opozorila, da je odnos dajdam potrebno preseči in stopiti skupaj, in minister dr. Jernej Pikalo, ki se je prostovoljcem zahvalil za vzdrževanje socialnih vezi v družbi.

Prejemniki naslova najprostovoljec leta 2013: ● Najmladinski projekt je postal 15. študentska delovna brigada, ki nudi pomoč krajanom na določenem območju. ● Glavno priznanje za kolektivno delo in naslov najprostovoljski projekt je prejel projekt **Dar za dar**, ki ga izvajajo mladi

iz Kotljah; gre za 12 let trajajoči projekt izdelave šivanih voščilnic, s katerim zbirajo sredstva za obnovo kulturne dediščine v Kotljah. ● V starostni skupini do 19 let je naslov najprostovoljka prejela **Amajla Velič** iz Postojne za sodelovanje v pilotnem projektu Mladi za boljši svet. ● V isti starostni skupini je naslov najprostovoljec prejel **Marko Lenarčič** iz Murske Sobote za izvajanje medgeneracijskih aktivnosti v okviru Hiše Sadeži družbe Slovenske filantropije. ● V starostni skupini od 20 do 30 let je naslov najprostovoljka prejela **Urška Česnik** iz Ljubljane, ki je bila v letu 2013 aktivna pri različnih projektih in različnih oblikah aktivnosti za mlade. ● V isti starostni skupini je naziv najprostovoljec prejel **Ivan Kramberger** iz Gornje Radgone, ki je prostovoljec z izjemnim razponom aktivnosti. ● V starostni skupini nad 30 let je naslov najprostovoljka prejela **Blanka Tomšič** iz Mengša za ustanovitev mladinskega centra, ki je rezultat njenih večletnih prizadevanj. ● V isti starostni skupini je naslov najprostovoljec prejel **Črtomir Urbašek** iz Velenja za delo koordinatorskega prostovoljcev v projektu Starejši za starejše. ● Naslov najmladinska voditeljica je prejela Albina Kolar iz Šentjurja za vodenje lokalnega društva slovenske podeželske mladine. ● Podeljeni sta bili še dve posebni priznanji: Ignacu Habjaniču s Ptujja za akcije zbiranja plastičnih pokrovcov za zbiranje sredstev v humanitarne namene ter dr. Ahmedu Pašiću z Jesenic za organizacijo več kot 60 prostovoljskih akcij.

Fotografiji: Dunja Wedam

Živahno kulturno dogajanje v Parku Tabor, kjer so lepo uredili tudi urbane vrtičke.

UMETNIŠKI SEJEM V PARKU TABOR

Vesna:

Današnje dogajanje v Parku Tabor je izjemno. Nekaj malega sem nakupovala pri modni

oblikovalki Nataši Belcijan, ki me je najbolj pritegnila. Žal obisk ni bil velik, ker se zares veliko dogaja po Ljubljani. Definitivno je sejem dober dogodek, samo malo več bi bilo potrebno oglaševati.

Andreja:

Prišla sem šele popoldan in ugotavljam, da je tukaj zares super. Vsi smo nekako povezani med seboj, veliko se dogaja in tudi prodaja. Bilo je prijetno, prišlo je tudi nekaj posebnih. Všeč mi je, da je v Ljubljani tako živahno. Mislim, da bi morali mladi, namesto da posedajo po lokalih, priti sem, ker je veliko bolj zanimivo. Predlagam, da se v prihodnje pripravi neke vrste karneval, da bi bile stojnice premične in bi se z njimi sprehajali po celotni Ljubljani.

FESTIVAL ANA DESETNICA V DVORCU SELO

Tamara:

Ano Desetnico obiskujem že vrsto let. Letos žal ne obiskujem toliko dogodkov, kot sem

jih ponavadi, enostavno mi ne uspe. Bile so mi pa zelo všeč vse predstave, ki sem jih doslej videla. Sploh mi je všeč ta nova lokacija pri dvorcu Selo.

Blanka:

Veseli me, ker se celotno poletje precej dogaja v naši Ljubljani, pa ravno na začetku počitnic je to super zaradi otrok. Tukaj je zelo sproščeno in ležerno in prav pride, da med vikendom ne poležavamo na kavču.

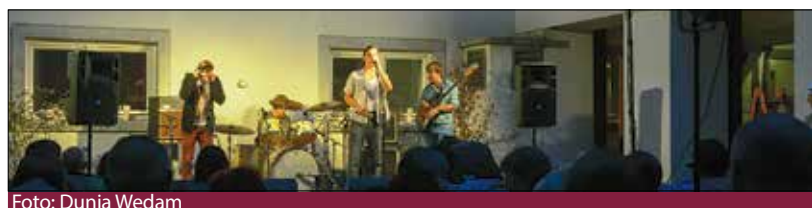

Foto: Dunja Wedam

Prvi Festival NUK je med obiskovalci naletel na izjemen odziv.

FESTIVAL GREMO V NUK

Veronika in

Eva: Na festivalu sva prvič. Pogledali sva si, kaj se danes v Ljubljani dogaja, in prišli. Sicer sva v Ljubljano prišli po dolgem času, ker sva bili na oddihu, tako da lahko zaenkrat rečeva le, da je večerno dogajanje v mestu simpatično.

Klemen: Pred kratkim sem od gospoda na ulici prejel brošuro o tem festivalu in opazil kar nekaj zanimivih tem. Danes sem prvič tukaj, upam pa, da bom še prišel. Mestni utrip v Ljubljani je super – precej polno je

povsod, od harmonikarjev do vsega drugega. Škoda le, da so ukinili Trnfest, ker je bil zares edinstven festival z zanimivim kulturnim programom prav vsak večer.

Jure: Danes sem tukaj drugič in moram reči, da mi je všeč. Sploh se mi zdi neprecenljivo, da se dogaja v kulturni ustanovi, ker se mi zdi, da spada v to okolje in obenem je to tudi dobra promocija za kulturo in za vse občinske in državne ustanove, med katere NUK tudi spada. Program festivala je zelo dober. Celotna zadeva je sicer mainstreamovska v kulturnem smislu, pa se mi zdi, da je nekaj novega in zdi se mi zelo dober doprinos, ki ne potrebuje posebnih sprememb in gre v pravo smer.

HOSTEL PRI JANEZU

Mirjana Ribič

Foto: Robert Ribič

Poletni Hostel pri Janezu je prava paša za oči, saj stene krasijo umetniške slike dijakov, prostori so zelo lepo urejeni in čisti. Kuhinjo vodita dijakinja Andreja Cerar iz Kamnika in Simona Novak z Vrhnike.

Podobno kot še v nekaterih drugih izobraževalnih zavodih so tudi v Centru za usposabljanje, vzgojo in izobraževanje Janeza Levca dijaški dom čez poletje preuredili v gostoljuben hostel. Dijakinje Centra skrbijo za dobro počutje gostov v Hostlu Pri Janezu na Karlovški ulici 18, v domu dijakov in dijakinj Centra, ki že vrsto let izobražuje otroke s posebnimi potrebami. 7. julija letos so prvič odprli vrata tudi turistom, ki v času počitnic obiskujejo Slovenijo.

Hostel je prava paša za oči, saj stene krasijo umetniške slike dijakov, prostori so zelo lepo urejeni in čisti, pohištvo je v toplih barvnih tonih. Irena Nose, ki vodi dijaški dom, je ponosna na dijakke in dijakinje, ki delajo v kuhinji in skrbijo za čistočo v domu oz. zdaj v hostlu. Kuhinjo vodita dijakinja Andreja Cerar iz Kamnika, stara 18 let, in njena sošolka Simona Novak, stara 20 let, doma z Vrhnike. Simona Novak se izobražuje za bolničarko-negovalko, v času počitnic kuha oz. vodi kuhinjo in skupaj z Andrejo pripravlja zajtrk za goste hostla. Andreja se uči za poklic slaščičarke, vidi pa se v poklicu vrtnarke, čeprav končuje šolo za slaščičarje. Vsak dan se vozi iz Kamnika v Ljubljano in v kuhinji peče sladice.

Simona Novak: »V Zavodu Janeza Levca končujem poklicno izobraževanje. Učitelji so do nas zelo prijazni in nam pomagajo pri učenju, letos prvič med počitnicami delam tukaj v kuhinji. Vesela sem, ker imam odgovornost za pripravo zajtrka, po drugi strani pa bom kot učenka zaslužila nekaj denarja, ki mi bo prav prišel za plačilo vožnje in še kaj mi bo ostalo. Z Andrejo in vzgojiteljico se dobro razumem. Delo z ljudmi me veseli in bom zadovoljna, če se bom zaposlila kot bolničarka oz. negovalka.«

Andreja Cerar: »Ko bom končala poklicno kvalifikacijo za slaščičarko, bom nadaljevala šolanje za vrtnarko, ker me to veseli. Rada delam na vrtu in se dobro počutim v naravi. Mislim, da bom zamenjala poklic čez nekaj let. Z veseljem delam tukaj, ker so vsi prijazni in je okolje zelo urejeno.«

Ob razstavi risb in novi častne meščanke pesnice

Dr. Miklavž Komelj

Foto: Nik Rovar

Razstava sijajnih risb častne meščanke pesnice Svetlane Makarovič in izid njene pesniške zbirke *Zeliščarka* v Mestni hiši 21. maja, ob katerem umetnica pripravila recital, je bil za številne ljubitelje njene umetnosti veliko doživetje.

Zelo sem vesel in počaščen, da lahko spregovorim nekaj besed ob razstavi risb in novi knjigi *Zeliščarka* Svetlane Makarovič. Svetlana Makarovič je bila zame – gotovo ne samo zame – že od otroštva naprej ne samo velika umetnica, ki združuje poezijo, dramatiko, dramsko igro in risbo, ampak – z izjemnostjo svoje prezenze – neke vrste celostna umetnina in prava mitološka ali pravljica osebnost, mnogo bolj pripadajoča svetu, ki ga je ustvarila svojimi deli, kot pa svetu običajnih medčloveških relacij, ki ga zna tako prefinjeno ironizirati. Večkrat pomislim, kakšna sreča, da sem lahko preživeljal otroštvo skupaj z njenimi pravljicami prav v času, ko so začele nastajati. Stopal sem v svet skupaj z njimi, stopale so v svet skupaj z mano. Gotovo so me oblikovale. Danes prevladuje v književnosti za otroke neko vzgojiteljsko prepričanje, da je treba otroke čimbolj zaščititi pred vsem problematičnim. Svetlana Makarovič pa se zaveda, da nas, lacanovsko rečeno, tesnoba nikoli ne vara in da je resnični vir pravljic v srhu strašnega; šele iz soočenja s tem izhaja resnična nežnost, resnična *gentilezza*, ki je je toliko tudi v njenih novih risbah. In vedno je z gnusom zavračala misel, da bi bilo treba s književnostjo otroke socializirati v svet ljudi; raje je otrokom odkrito pokazala, kako je ta svet ne samo grozen, ampak tudi neumen – in da je to spoznanje lahko izhodišče za drugačno življenje. Seveda Svetlana Makarovič dobro ve, da tega sveta sploh ne bi bilo težko izboljšati; takoj je mogoče razrešiti vse probleme in poenotiti vse ljudi – najboljšega od vseh možnih svetov dobimo zelo zlahka, samo pobijemo vse kadičce in konfliktov ni več ... Toda Svetlani Makarovič ni do najboljšega od vseh možnih človeških svetov; v njenih očeh je preveč svetlobe nemogočega, ki ni človeška.

Eno od imen za to svetlobo je poezija. Za Svetlano Makarovič je v vsej njeni bogati in mnogovrstni ustvarjalnosti poezija nekaj najbolj nedotakljivega. Tako

nedotakljivega, da ni v njej nikoli hotela izpisati nobenega verza, ki ne bi izhajal iz notranje nujnosti. Tudi njen molk je del njene poezije. Kajti govorica poezije je hkrati govorica in tišina.

In zato se njene »stare« pesmi niso nikoli končale, ampak – tudi ko jih ne piše – nastajajo naprej. Nastajajo naprej z naraščanjem tišine v njih. Če sledimo nemški etimologiji *Dichtung*, je pesništvo zgoščanje. Svetlana Makarovič je v novi knjigi naredila prav to: skrajno zgoščen izbor petindvajsetih pesmi, od katerih je vsaka v odnosu do prejšnjih objav še bolj zgoščena, zgoščena do skrajnosti. Odstranila je vse, kar se ji je zdelo odveč in kar je morda zvenelo preveč retorično. In obenem je tem pesmim dodala svoje nove risbe.

S tem je v knjigi nastala posebna časovna napetost. Pesmi, stare več desetletij, so obenem nove, risbe pa so sploh nekaj čisto novega. S tem pa je nastala tudi nova krhkost, nova občutljivost. Nedavno sem bil opozorjen na misel Virginie Woolf, da je treba besede piliti toliko časa, da postanejo najtanjša lupina naših misli. Črte risb v tej knjigi pa se mi zdijo na trenutke kot razpoke v tej lupini. Kaj se hoče preključati skozi? Vsekakor vidim v tej knjigi kot celoti neko poskušanje, odpreti pot ven, onkraj relacij človeškega sveta.

A to ni beg pred človeškim svetom, ampak edino resnično soočenje z njim, soočenje z neko neznosno resnico o njem. Oseba, ki je nagovorjena kot »ti«, je prepoznana šele, ko je izničena in na novo narejena »v podobi grma trnjega«: »Ne hodi v goro vasovat / in me ne kliči čez prepad, / glas, ki ga slišiš, ni moj glas, / to je odmev, to nisem jaz. / Če prideš sem, te usmrtim / in te na novo naredim / v podobi grma trnjega / v nalivu majskega dežja. / Ko trnje veje zabrste, / si te privijem na srce / in ko me raniš do krvi, / bom šele vedela, kdo si.«

pesniški zbirki

Svetlane Makarovič

Ne metafora, ampak metamorfoza. To ni beg pred človeškim svetom. To je nekaj, kar se tiče vseh, toda »slišal je vsak, a nihče ne prizna«. Kajti za priznanje je treba vzdržati intenzivnosti, ki niso intenzivnosti človeškega sveta. Ta knjiga govori o zeliščih. Kot piše na začetku knjige, zelišča zdravijo in ubijajo – a vmes so še drugi učinki, ki so lahko obenem ukinjanje percepcijskih zamejitev in vzpostavljanje neskončnih blodnjakov: »*Pojedla jagode je tri / pa šla in gledala ljudi, / a videla preostro, / bilo je žalostno močno, / je gledala, poslušala, / v srce si vse zapisala. / In vsako jutro žalostno / je vzela novo jagodo.*«

Ta izstop iz relacij človeškega sveta je v strukturaciji knjige zelo jasno začrtan. V prvi pesmi knjige zeliščarka stopi na polje med rumene sončnice: »*tam bom tako dolgo stala, / da bom sončnica postala.*« In zadnja pesem v knjigi se konča »*Pelin bolj in bolj diši, / jaz ne vidim več ljudi.*« Ampak pesnica v nasprotju z raznimi »pesniki narave« nikoli ne govori o rastlinah kot bitjih, ki bi pripadala nekakšni imaginarni naravi kot zavetju pred človeškimi tegobami. Ravno nasprotno. Stati zunaj sveta, ki ga zamejujejo medčloveške relacije, zahteva vzdržanje mnogo večje teže. Sončnici zobljejo sončnične oči ptice.

Henri Michaux – ne morem vzpostavljati nobene primerjave, ampak nekateri drhtljaji na novih risbah Svetlane Makarovič so me od daleč spomnili na drhtljaje nekaterih njegovih risb – je nekje postavil vprašanje: kaj pa, če je biti bakterija težje kot biti človek? Ne vemo. Svetlana Makarovič v tej knjigi, ko s pesnimi in risbami evocira življenje rastlin, daje slutiti v labirinte intenzivnosti, kjer se pelinovo leto nikoli ne konča. Risbe, ki jih je naredila posebej za to knjigo, beležijo te intenzivnosti na način, ki bi mu lahko rekel seizmografski. Ko sem prvič videl te čudovito nežne risbe, so zame pomenile presenečenje. Te risbe so nastale tako rekoč v enem samem zamahu, zelo hitro, zelo nepretenciozno – v pogovoru pred otvoritvijo je rekla: »*Ko je pa tako lušno čečkati*« –, a z njimi je umetnica odprla neko novo poglavje v svojem mnogoobraznem opusu; odstrle so neko novo dimenzijo njene mnogoobrazne osebnosti. Z njimi so postale vidne neke pokrajine njenega notranjega sveta, ki so doslej ostale zastrte.

Svetlana Makarovič je z bogato in pogosto hudomušno domišljijo ilustrirala že več svojih knjig. A tu se risba dogaja na popolnoma nov način. To niso več ilustracije, ampak avtonomna dela, kjer poteza ni opisna, ampak beleži notranje drhtenje. Na večini risb lahko dovolj jasno prepoznamo konkretne rastline, na katere se te risbe nanašajo – vendar je tisto, kar te risbe resnično povezuje

obenem z rastlinami in pesmimi, neko vibriranje, neko drhtenje, ki je obenem drhtenje duše in drhtenje rasti teh rastlin, seizmografsko beleženje intenzivnosti, ki gredo skozi dušo.

Na začetku knjige je zapisana metafora, da so te risbe narejene z mačjim krempljem in mačjo šapo. S tem je označen tudi postopek, kako so narejene: mehki dotiki pastela in čeznje zarisi oglja. Gibanje, ki ga evocirajo te risbe, je rizomsko, tudi ko so evocirane rastline samotne. (Obenem pa so rastline samotne, tudi ko so povezane. Vsak list je sam.) To gibanje je neskončno, pa naj beleži rast ali venenje. Tudi iz vsakega opustošenja sveta poganjajo vedno nove – krhke in neminljive – rastline – in vedno nove – krhke in neuničljive – poteze. Na trenutke mi zaradi svoje subtilnosti zbujajo asociacije na umetnost Vzhoda – brez vsakega koketiranja z vzhodnjaškimi duhovnostmi. Lahko rečem, da te risbe beležijo neko drhtenje, v katerem življenje in smrt ne predstavljata antinomije. »*Pelin bolj in bolj diši, / jaz ne vidim več ljudi.*«

Nekaterim se zdijo taka sporočila temačna. Ampak Svetlana Makarovič sporoča prej to, kako neskončno žalostno in neumno je tisto, kar je v relacijah človeškega sveta predstavljeno kot svetlo in smiselno. Samo v tem priznanju je svetloba. Risba, ki spremlja pesem o pelinu, je ena najsvetlejših v knjigi. Tako kot risba, ki spremlja pesem o plesni. Avtorici teh pesmi in teh risb je ime je Svetlana. V Sloveniji je dovolj, da je izrečeno to ime, in vemo, o kom govorimo. Ali res vemo? Razstava teh risb nam daje videti, kako neznana je kljub vsemu, kako nas še vedno preseneča.

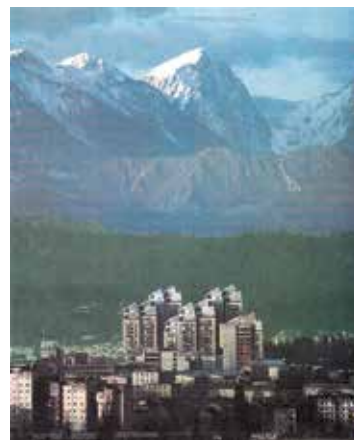
Knjiga *Zeliščarka* je tudi čudovit oblikovalski izdelek – po zaslugi izredne subtilnosti oblikovalke Maje Licul in tehničnega urednika Marka Hercoga. Naj opozorim, da so v knjigi vse risbe reproducirane samo v izrezih. Na razstavi pa imamo možnost, da jih vidimo cele. kakor so bile narisane. Med razstavljenimi risbami sta tudi dve, ki ju v knjigi ni; mišljeni sta bili kot risbi za naslovnico in zadnjo platnico. Na risbi, namenjeni za naslovnico, je vegetabilni motiv izrisan tako, da se na nekem mestu razpira – in skozi to razprtino se prikazuje oko. Risba ni bila vključena v knjigo, a pogled tega očesa sije iz vseh risb, ki so v njej.

Nagovor dr. Miklavža Komelja ob razstavi risb in izidu pesniške zbirke *Zeliščarka* Svetlane Makarovič 21. maja 2014 v Mestni hiši.)

Mozaik moje Ljubljane

Opazujem, se spomnim, pogledam v knjigo in na medmrežje, vprašam, poznam.

Fotografija: Joco Žnidaršič

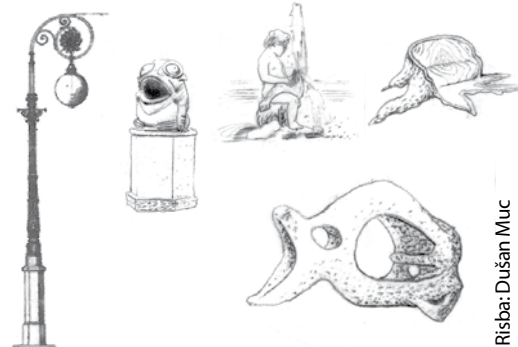
Pogled z Gradu proti severu se ustavi na gruči stanovanjskih nebotičnikov za Bežigradom in zadaj razkrije celo verigo Kamniško-Savinjskih Alp, ki so mestu najbližje gorovje.

Koliko pa se vzpne najvišji vrh?

Odgovor na zastavljeno vprašanje pošlji s pripisom »Natečaj Mozaik moje Ljubljane«, s svojim naslovom in razredom ljubljanske osnovne šole, ki jo obiskuješ, najpozneje do 25. avgusta na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si ali na naslov: Mestna občina Ljubljana, Glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana.

Med pravnimi odgovori bo izžrebanec prejel dve brezplačni veliki kombinirani vstopnici za Ljubljanski grad.

Odgovor na vprašanje iz prejšnje številke glasila

Risba: Dušan Muc

Koš (na risbi je v obliki žabe na Veliki čolnarski ulici), klopi (štorklop na Gradu), igrala (riba v Tivoliju), kipe (deček z ribo, na vodometu v Tivoliju), svetila (načrt za Narodni dom), pa izveske, tlake, nadstreške in še kaj, imenujemo s skupnim imenom urbano pohištvo, ki dela mesto prijetnejše za bivanje.

Vstopnici za Ljubljanski grad je dobil Tim Leskovar, 1. a razred OŠ Dravljice. Iskrene čestitke!

Rubriko pripravlja Dušan Muc.

NAGRADNI NATEČAJ ZA LJUBLJANSKE OSNOVNOŠOLCE

Če hodiš v ljubljansko osnovno šolo, si povabljen, da bolje spoznaš Ljubljano. Pravilno odgovori na zastavljeno vprašanje v rubriki Mozaik moje Ljubljane, dopiši, kateri razred in katero osnovno šolo v Ljubljani obiskuješ, in mogoče bo žreb izbral prav tebe, da se boš brezplačno popeljal na Ljubljanski grad z vzpenjačo, se povzpel na Razgledni stolp, si ogledal Virtualni grad in stalno razstavo slovenske zgodovine. Čakata te dve veliki kombinirani vstopnici, ki ti ju podarja Javni zavod Ljubljanski grad, da boš na Grad povabil tudi svojega spremljevalca.

»NAŠE POTI SO VEZ MED LJUDMI!« Z vami že 40 let

Foto: arhiv MKL

Potujoča knjižnica Mestne knjižnice Ljubljana.

Prvič je potujoča knjižnica, enota Mestne knjižnice Ljubljana, krenila na pot v torek, 15. oktobra 1974. Od takrat smo zamenjali tri avtobuse, prevozili skoraj 400 tisoč kilometrov, izposodili na milijone knjig in stkali na tisoče neprecenljivih vezí. Obletnico bomo praznovali 15. septembra ob 17.00 na postajališču Senožeti /Dol pri Ljubljani.

Dejavnost potujočega knjižničarstva ima v Ljubljani s širšo okolico že dolgo zgodovino in razvejano mrežo postajališč. V enem mesecu bibliobus obišče skupno 46 postajališč. Na isti dan ob istem času na istem kraju se srečujemo že 40 let. Povprečen čas postanka je ena ura, odvisno od velikosti kraja in pogostosti obiskov. Večino krajev obiščemo enkrat ali dvakrat mesečno v popoldanskem času. V zadnjih letih je vedno več postajališč v domovih za ostarele ter v posebnih ranljivih skupinah, kot so URI Soča in Zavod za prestajanje zaporne kazni na Igu. Potujoča knjižnica posebno pozornost namenja eni od najštevilnejših skupin uporabnikov, to so predšolski in šolski otroci. V dopoldanskem času zato obiskujemo vrtce, jih seznanjamo s knjigami, branjem, promoviramo knjižnico in njeno vlogo v procesu opismenjevanja.

Sedanje vozilo bibliobus je že četrto po vrsti. V letu 2008 smo starega zamenjali z novim in od tedaj uporabnikom poleg elektronske evidence izposoje/ vračila gradiva, omogočamo dostop do elektronske pošte, interneta (tudi brezžičnega), tiskanje in fotokopiranje.

V manjših odročnih vaseh ter v posebnih skupinah je obisk Potujoče knjižnice osrednji kulturni dogodek, ki popestri družabno dogajanje. Vabljeni vsi prijatelji bibliobusa, da se nam pridružite na praznovanju.

Okvirni program

Kje: Ploščad pred POŠ Senožeti / Dol pri Ljubljani

Kdaj: 15. september 2014 (22. 9. v primeru dežja) ob 17.00

Nastopajoči: ● tamburaški orkester, ● učenci POŠ Senožeti, ● pevski zbor, ● knjižničarki iz Knjižnice Jurij Vega, Dol pri Ljubljani, ● uporabniki potujoče knjižnice iz Dolskega, Senočetov, Podgorice, ● povezovalac Boštjan Gorenc Pižama.

Na prireditvi bo mogoča izposoja/vračanje gradiva in vpis v Mestno knjižnico Ljubljana. Predstavitev MKL: prezentacija izposoje e-knjig na Bibliobusu, podeljanje odpisanih knjig.

Prva javna predstavitev odkritij v rimskih toplicah *Aquae Iasae*

Nina Pirnat Spahić

1 3D rekonstrukcija svetišča okoli izvira termalne vode. 2 Relief z upodobitvijo treh nimf, 2.–3. st., marmor. 3 Plošča z reliefno upodobitvijo božanstev zdravlja Eskulapa (Asklepija), Salus (Higeje) in Telesforja in z napisom za blagor in zdravje cesarja Karakale, 213 (214), marmor. 4 Kip boga Apolona-Sola, zač. 3. st., marmor.

Praznovanju dvatisočletnice našega mesta se Cankarjev dom pridružuje z arheološko razstavo *AQUAE IASAE*, ki jo je pripravil v koprodukciji z Arheološkim muzejem iz Zagreba. Na razstavi so premierno predstavljena najnovejša, izjemna odkritja zadnjih arheoloških raziskav na območju Varaždinskih toplic pod vodstvom višje kustosinje Dore Kušan Špalj, po Ljubljani pa bo projekt predstavljen tudi v matičnem zagrebškem muzeju.

Od 1. do 4. stoletja je bila na območju mesta Varaždinskih Toplic (na severozahodu Hrvaške, nekdanji v rimski provinci Panoniji) poleg termalnega izvira zdravilne zveplene vode umeščena rimska naselbina *Aquae Iasae*, ki je dobila ime po avtohtonem ilirskem plemenu Jasov.

Med sistematičnimi arheološkimi raziskovanji, ki jih na tej lokaciji od leta 1953 izvaja Antični oddelek Arheološkega muzeja v Zagrebu, so odkrili kompleks rimske javne arhitekture, v različnih fazah izgradnje od 1. do 4. stoletja n. št. Kompleks ima kopališki del, ki je sestavljen iz zgradb, v katerih so kopališča z bazeni in baziliko, ter prostora okoli izvira s svetišči. Urbanistični razvoj te rimske naselbine je bil popolnoma podrejen naravnim pogojem, določal ga je relief naravnih teras na pobočju Topličke gore: njen središčni del s templji in kopališkim delom je bil zgrajen na najvišji terasi, na nižjih terasah je bil umeščen stanovanjski del, v podnožju pa objekti, povezani s prometom, trgovino in sejmiščem. Nedvomno gre za izjemen urbanistično-građbeni kompleks foruma s templji in stebrišči ter monumentalnimi termami z baziliko, ki harmonično združuje sakralno in posvetno arhitekturo, pa tudi simbolne

in funkcionalne razsežnosti prostora.

Najnovejše arheološke raziskave iz obdobja 2011–13 so pokazale zelo zanimive gradbene rešitve okrog naravnega izvira termalne vode, medtem ko nepričakovano odkritje več kot 50 kamnitih spomenikov, reliefov, napisov in skulptur potrjuje izjemen pomen naselbine *Aquae Iasae* kot zdraviliškega, kulturnega in preroškega središča. Poleg že prej znanih posvetil nimfam, Minervi, Diani, Fortuni in drugim so v novejšem času našli tudi skulpture in napise, posvečene bogu zdravilstva Eskulapu (Asklepiju) in njegovi hčeri Salus (Higeji), Apolonu Solu ter egipčanskima božanstvoma Izidi in Serapisu.

Kultni pomen termalnega izvira je bil sprva povezan s čaščenjem nimf kot zaščitnic in personifikacij izvira zdravilne vode. Najzgodnejši napisi, posvečeni nimfam, izhajajo iz 1. stoletja, ko jim je bilo po vsej verjetnosti posvečeno celotno svetišče, medtem ko so bile od 2. stoletja vse zahvale za ozdravljenje pripisane drugim božanstvom, vendar pogosto v povezavi z nimfami. Na podlagi novih materialnih odkritij so torej arheologi podrobneje razbrali dinamičen duhovni

utrip v *Aquae Iasae*, pri katerem so štiri stoletja potekale spremembe v svetišču glede na pomen posameznih božanstev, največkrat v tesni povezavi s spremembami v uradni cesarski religiji.

Razstava poleg izjemnih primerov kamnite plastike – kipov in reliefov s figuralnimi motivi, epigrafskih spomenikov – žrtvenikov in drugih posvetilnih napisov, arhitekturnih členov ter manjših arheoloških artefaktov obsega tudi kopijo monumentalne skulpture Minerve in treh vsebinsko pomembnih reliefov iz zgodnejših izkopavanj (originali so danes stalno postavljeni v Pokrajinskem muzeju Varaždinske Toplice), 3D rekonstrukcije, dokumentarno in filmsko gradivo. Izvrstno postavitev razstave je zasnovala arhitektka Katarina Štok Predan, oblikovanje zvočnega okolja je avtorsko delo Boštjana Perovška, grafično podoba pa je prispevala Maja Gspan.

Zanimiva končna podoba prve javne postavitev najnovejših odkritij iz rimskega zdravilišča in svetišča *Aquae Iasae* je torej pred nami v upanju, da bodo obiskovalce navdušila nova arheološka spoznanja ter poglobila njihovo vedenje o starorimski kulturi.

»V Ljubljani uživam na vsakem koraku«

Staša Cafuta Trček

Fotografije: Staša Cafuta Trček

Paula Muhr

Hannu

Kaloyan Gyupchanov

Ram

Joseph Darrel

Svetlana

Elena Diego

Silvia Viviani

Ljubljana tačas diha z visokim poletjem, ki na mestne ulice in trge prinaša obilje živega dogajanja, zlasti na večer, ko je mogoče izbirati v bogati kulturni ponudbi: Ljubljana festivala, Imaga Sloveniae, Festivala NUK, Ane Desetnice, programa v Paviljonu na Kongresnem trgu, festivala Dobimo se pred Škucem, zgodb časovnega stroja in razkošja kulture na Ljubljanskem gradu z elitnimi razstavami in Kinodvorovimi filmi pod zvezdami ... Garažne prodaje, umetniški sejmi, ulična hrana v Odprti kuhni ali v Parku Tabor, ob tem pa vztrajno lepšanje mesta, ki vdihuje mestu optimizem, pritegnejo domačine in goste vseh generacij, zato ne preseneča, da je v prvi polovici letošnjega leta v Ljubljani prenočilo že 391.422 gostov, za 4 odstotke več kot v enakem obdobju lani. In ni presenečenje, da se vsi po vrsti zaljubljajo v vrtno prestolnično mesto, ki pravkar slavi zasluženi naslov zelena prestolnica Evrope 2016.

Paula Muhr, vizualna umetnica, Berlin

V sklopu dogodka Mesec fotografije – Fotonični trenutki, ki je potekal tudi v vašem mestu, sem gostovala na skupinski razstavi. Iskreno povedano, nisem ničesar pričakovala, ko sem prihajala v Slovenijo. Po rodu sem iz Srbije in takoj, ko sem vstopila v Ljubljano, me je spominjala na vojvodinska mesta, na Subotico. Imela sem tudi nekaj časa za sprehode in ugotovila, da je mesto zeleno in obdano z gozdovi. Ko sem se vračala z Rožnika, sem dobesedno padla v objem številnih muzejev in galerij. Na drugi strani sem šla na sprehod na Ljubljanski grad in ko sem se vračala, sem se ustavila na kavi s pogledom na Ljubljano. V Ljubljani uživam na vsakem koraku.

hrana odlična. Ko sem prvič prišel, sem pričakoval ljudi, ki me bodo spominjali na Avstrijce, a sem kaj hitro spoznal, da ste mešanica avstrijske in italijanske mentalitete, torej vsega imate ravno dovolj in ničesar preveč.

Ram, pravnik, Mumbai, Indija

O Sloveniji nisem vedel ničesar. Prijeto sem presenečen nad vsem. Predvsem nad urejenostjo in dobrim servisom. Želel bi omeniti tudi zelo ugodno parkirno v garažni hiši v neposredni bližini velikega trga in reke v strogem centru (Kongresni trg, op. a.). V drugih mestih je parkirna veliko dražja.

poslušati domačine, saj so nekatere besede podobne ali celo enake kot v mojem maternem jeziku.

Elena Diego, fotografinja, Barcelona, Španija

Prepričana sem, da je Slovenija ena izmed zadnjih skritih evropskih dežel. Ima čudovito naravo, kot jo imata na primer Avstrija in Švica, s pridihom Mediterana. Zelo dobro je organizirana in čista. Ljudje so odprti in prijazni, zmeraj pripravljeni deliti kozarec vina, ki so ga pridelali. Pri vas človek najde vse, kar bi si želel imeti na dopustu. Ljubljana je mesto, v katerem se lahko človek čisto za šalo izgubi med srednjeveškimi ulicami. Navdušile so me tudi rdeče strehe nad mestom, ki dajejo Ljubljani poseben čar.

Hannu, Meksiko, poslovnež, Meksiko, Mehika

S poslovnimi partnerji pogosto potujemo in spoznavamo različne kulture in življenjski slog. Ljubljana je popolnoma drugačna kot druga glavna mesta, ki so ponavadi nasičena s preveč ljudmi, avtomobili in zato s slabo energijo. Trenutno smo na Odprti kuhni, nad katero smo čisto navdušeni. Odlična hrana in dobra ponudba vin ter kreativno narejeni leseni sedeži, ki spominjajo na zofe. Uživamo!

Joseph Darrel, ameriški novinar, specializiran za vina centralne in vzhodne Evrope, živi in dela na Dunaju

Ljubljana je prijetno, obvladljivo mesto. Na vse lokacije je enostavno priti, kar je v drugih prestolnicah nemogoče, saj so prevelike. Arhitektura je še posebej privlačna, še zlasti zato, ker združuje veliko zgodovinskih obdobj – od habsburške monarhije, nekdanje Jugoslavije ter sodobnega časa. Mestu dajejo življenje številne majhne restavracije in bari. Zame je Ljubljana uspešna, neokrnjena evropska prestolnica.

Silvia Viviani, igralka, Montova, Italija

V trenutku sem se zaljubila v Ljubljano. Tako zelena je in tako simpatična. V Ljubljani živim že dve leti, pa vendar je občutek enak kot takrat, ko sem jo prvič obiskala. Moram priznati, da so zime tukaj zelo hladne, a so drugi letni časi zelo prijetni, da človek hitro pozabi na mrzlo zimo. Ljubljana je zelo gostoljubno mesto, ravno dovolj veliko. Zelo dobro je to, da grem lahko povsod s kolesom. Pred dobrim letom sem razmišljala, kako bi lahko s svojim igralskim znanjem pokazala turistom skrivnosti Ljubljane. In prav v tistem času je teater Ane Monro razvijal po mojem mnenju čudovit projekt Ljubljanske zgodbe – interaktivni potep po stari Ljubljani. V projektu aktivno sodelujem in zelo priporočam ogled turistom in tudi domačinom, saj odkriva Ljubljano na edinstven način. Dobrodošli!

Kaloyan Gyupchanov, vinski trgovec, Sofija, Bolgarija

S Slovenijo sem imel prvi stik v butični restavraciji v centru Sofije, ko so mi ponudili kozarec vina Movia. Navdušilo me je in odločil sem se, da bom v Bolgariji prodajal tudi vina iz Slovenije. Ljubljano sem obiskal dvakrat. Je majhna, slikovita,

Svetlana, Pariz, Francija

Ljubljana mi je zelo všeč. Navdušena sem, da imate veliko ulic zaprtih za promet. Mesto je zelo prijazno za pešce in kolesarje. Po rodu sem iz Rusije in zanimivo mi je bilo

Foto: Piero Fabbri

Monica Robinig.

Kiparka in antropologinja Monica Robinig

Nada Breznik

Foto: Miran Klavora

Monica Robinig: gigantografije.

Prebrati *Benetke* valižanske pisateljice in zgodovinarke Jan Morris, dela, ki ni ne zgodovinska knjiga ne vodnik in ne poročilo, ampak je vsakega malo, in se potem odpraviti tja z na novo prebujeno radovednostjo, je poslastica. Toda hoditi po Benetkah z Monico Robinig, slediti njenemu zvonkemu glasu in smehu, njeni spontanosti, impulzivnosti in eksploziji besed, je dogodivščina. Monica ni turistična vodička, čeprav se ukvarja s turizmom. Pozna vsak kotiček, vse prehode, kanale in trge, tudi tiste, kamor turisti navadno ne zaidejo, predele, kjer se v miru igrajo domači otroci, trge, po katerih se brezskrbno podijo beneški mački, lokale, v katerih posedajo domačini. Vsak ogled palače, katedrale ali umetnine v njeni družbi ima svojo posebno zgodbo. In ko jo vprašaš za kakšno podrobnost, mirno reče: »Saj nam ni treba poznati prav vsakega podatka. Glejmo, prepustimo se in uživajmo!«

Tvoj študij v Raveni in specializacija v Firencah kot tudi tvoja srednješolska izobrazba, vse je bilo povezano z umetnostjo – oblikovanjem, fotografijo, kiparstvom in kulturno antropologijo. Kje vse si študirala in se izpopolnjevala?

Že v srednji šoli sem sodelovala v ljubljanski Drami v Gledališkem ateljeju pod mentorstvom arhitekta Nika Matula (v letih 1985 do 1988). Sodelovala sem z revijo Maneken, z modnimi fotografi in z Društvom modnih delavcev Slovenije in pri produkcijah RTV Slovenija. Umetniška pot me je najprej ponesla na Dunaj, potem pa na Accademia di Belle Arti v Benetke, kjer sem se posvečala scenografiji in kostumografiji. Kakšno leto zatem sem šla v Firence, kjer sem se učila keramike in kiparjenja v glini v Studiu Giambo pri Silvii Fossatti, znani toskanski kiparki. Na Accademii di Belle Arti v Raveni me je pritegnil oddelek za mozaik; v tistem času je bila to edina katedra za mozaik v Italiji. Po diplomu na oddelku za kiparstvo s tezo na temo kulturne antropologije *Umetnost versus moda* sem se spet vrnila v Benetke in nazadnje sem se v Londonu specializirala kot osebna stilistka pri znani ColourMeBeatiful in odlični mentorici Veronique Henderson. To novo znanje mi je v mojih novih projektih zelo v pomoč, saj sem svoje umetniške ambicije razširila. Različni študiji in izobraževanja mi pomenijo nove izzive. Moja ustvarjalnost ima veliko obrazov in to se odraža tudi v okolju, kjer živim in delujem kot umetnica. Obkrožena sem z izdelki iz obdobja svojega umetniškega ustvarjanja, glinenimi skulpturami, mozaiki in fotografskimi kolaži. Zadnja leta delam tudi kot hotelirka, odprla sem *Bed and Breakfast* na otoku Lido di Venezia. Tudi gostom veliko pomeni estetsko opremljeno okolje. Občasno odpotujem tudi na kakšno »antropološko« potovanje, nazadnje sem preživela ves mesec na Japonskem, kjer so me poučili, naj se izogнем neposrednemu pogledu na ljudi in sem si zato uspela temeljiteje ogledati njihova obuvala

in tako prišla do zanimivih ugotovitev. Eno je, da veliko hodijo, ker imajo ponošene čevlje, in obožujejo ajdo prav tako kot Slovenci. No, ne prav v obliki žgancev, ampak kot tempuri in ajdov čaj ...

V času študija in štipendiranja si zelo angažirano sodelovala ne le na predstavitvi štipendistov, temveč si se pogosto udeležila tudi organizacijskih priprav. Kaj ti je pomenilo sodelovanje z drugimi štipendisti Mestne občine Ljubljana?

Sodelovanj in razstav štipendistov sem se vedno veselila, saj so bila polna izzivov in pestrja; to izjemno bogastvo talentov na enem mestu bi lahko v prihodnje še razvili kot nekakšno mrežo po svetu, saj nismo vsi v Sloveniji. Sem pa prepričana, da bi vsi radi pustili pečat ali sled svojega dela tudi v Ljubljani.

Po zaključku študija si ostala v Italiji, pa vendar si s Slovenijo zelo povezana. Bo tako še naprej?

Na Ljubljano sem zelo navezana, na družino, prijatelje, mesto samo. Ljubljane pravzaprav nikdar ne zapustiš, če si Ljubljančan po srcu, kar sem in kakor se počutim. Pri svojem hotelirskem delu srečujem mednarodne goste in sem nekakšna turistična ambasadorica Ljubljane, saj je izjemo mesto in si zasluži veliko pozornost. Sicer pa živim v Benetkah, tako blizu ali tako daleč, kot mislijo moje gostje iz tujine ali Italije, saj ne vedo dobro, kje Ljubljana je. Najbolj me zmoti, kadar nas zamenjajo s Hrvaško, Istro ali Avstrijo. Če poveš, da je Ljubljana oddaljena le 100 km od italijanske meje, so pa zelo začuden. Zanimivo je, da Slovenijo bolje poznajo gostje iz oddaljenih krajev, npr. Avstranci, Japonci, celo Američani. Sicer pa so na splošno tudi Benetke idealne za različne humorne interpretacije, od tega, da smo »plavajoče mesto«, da mnogo ljudi sprašuje, ob kateri uri zapiramo Benetke, kot da so to nekakšne kulise ali Disneyland,

prebivalci pa se kot kakšni statisti odpravijo zvečer spat kam drugam. Pred Doževno palačo sprašujejo, če v njej živi Luciano Pavarotti, spet drugi iščejo Sikstinsko kapelo v centru Benetk, veliko je zgodb in zmot.

Kaj je trenutno tisto, kar najbolj zaposluje tvoje misli in čemu posvečaš največ svojega časa? Kako danes uresničuješ svoje umetniške ambicije in talente?

Najnovejši projekt posvečam ženskam, ženski kreativnosti in vsem našim potencialom, izražanjem ženske avtentičnosti. Projekt ima obliko ilustrirane besede, saj sem se v besednem izražanju našla že pred časom, celo slikala sem z uporabo besed. Moje področje dela se razteza od turizma pa do pisanja in vodenja holističnih kreativnih delavnic za ženske. V mojem DNK je srednjeevropski eklekticism in se vedno (z)najdem na križišču različnih disciplin. Najnovejši projekt združuje vse to in bom še posebno zadovoljna, ko bo predstavljen tudi v Ljubljani.

Beseda je moč, ljubezen, vodnica in učiteljica! Ženske pa imamo še vedno občutek nemoči. To opažam na kreativnih delavnicah za ženske, ki jih vodim tu v Benetkah. Ravnam se po jungovskem načelu: »Če nimaš česa ustvarjati, ustvarjaj samo sebe.« Odkriti sebe in se uresničiti, je velik podvig za ženske, upam, da bo moja vizija edinstvenih ženskih darov zaživela čimprej. Univerzalne ženske teme so mi zelo blizu, so zelo evropske, kot moj DNK, saj so moji predniki severnjaki, Škoti in Avstrijci, so pa tudi aktualne, kot je na primer aktualna zelena ekonomija, socialni dizajn ... To je gibalno mojega ustvarjanja danes.

Monica Robinig je ob otvoritvi oskrbovanih stanovanj v Trnovem donirala eno od treh gigantografij (300 x 150 cm) z naslovom *Voyager 2003/Ancona-Split*, ki danes krasijo skupni dnevni prostor prebivalcev oskrbovanih stanovanj.

Ljubljanski pogled proti Triglavu

Nagrajeni fotografski triptih Matjaža Leskovarja

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

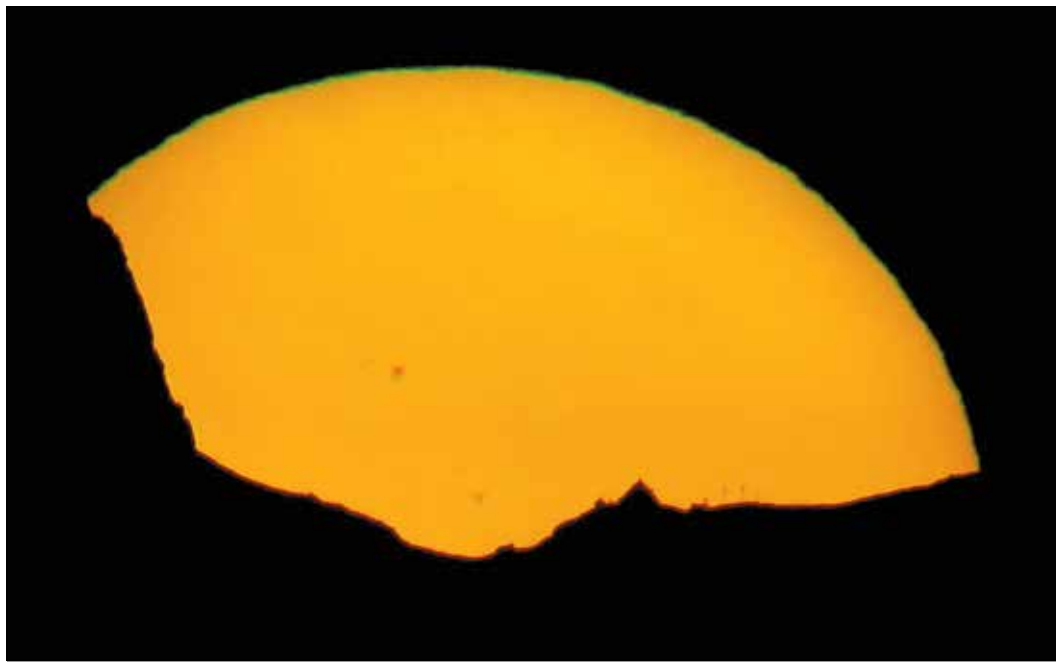

Foto: Matjaž Leskovar

Nagrajeni fotografski triptih.

Avtor Matjaž Leskovar je za predzadnji fotonatečaj poslal motiv, ki prikazuje vrh Triglava z ogromnim zahajajočim soncem, ki ga je posnel s teleskopom skozi okno bežigradske stavbe, kar je bilo zabeleženo v prejšnjem glasilu. Je pa za tokratno številko dodatno prispeval še dve sekvenci omenjenega motiva, na katerih je širša gorska panorama. Motive je tudi opisal. »Slika 1: Poleg vrha Triglava se na levi strani pred zahajajočim soncem, ki ga delno zakrivajo oblaki, opazi silhueta Triglavskega doma na Kredarici, desno od njega kapela, obe vetrni elektrarni in merilna postaja. Slika 2: Na vrhu Triglava je viden Aljažev stolp, sonce pa je prekrito s sončnimi pegami. Slika 3: Motiv mi deluje umirjeno, romantično. Sonce je mogočno v primerjavi z domom pred njim, kjer se ljudje verjetno že spravljajo k

zaslužnemu počitku.« Matjaž Leskovar, avtor triglavskih sekvenc, ki delujejo monumentalno in barvno skladno, si je prislužil nagrado.

Triglav z Aljaževim stolpom predstavlja simbol slovenskega življa v smislu trdnosti, veličine, zavetja, ponosa. Ima pa ta razpoznavni motiv svojo pestro zgodovino. Jakob Aljaž, župnik v Dovjem, je bil v času nemške nadvlade kot domoljub, ljubitelj gora in skladatelj skladbe *Oj Triglav, moj dom* močno potr, ker so se slovenskih gora polastili tujci in uvedli nemške kažipote. Navzlic močnemu odporu tuje oblasti mu je uspelo odkupiti vrh Triglava in Kredarico, kjer je dal leta 1895 na svoje stroške postaviti kovinski stolpič, ki v novejšem obdobju predstavlja znamenje slovenske državnosti. Ker smo v času brezglave

razprodaje slovenskega javnega premoženja, nam je lahko Jakob Aljaž vzor resničnega domoljuba in skrbnega gospodarja. Pred kratkim je bil narejen dokumentarni film *Aljažev stolp. Ta pleh ima dušo* v produkciji skupine Mangart, SFC in RTV Slovenija.

Nagrajencu so se najbolj približali naslednji snemalci: Matevž Peršin z motivom, ki predstavlja mlado kolesarko, katere senca se odslkava na pločniku in bližnji steni, tej pa se pridruži tudi senca bližnjega drevesa, kar kot celota ustvarja poetično podobo. Goranu Jakovcu je izredno uspel motiv opučenega gradbišča z mlakami, betonskimi stebri in zarjavlimi žicami; mlademu Petru Janu mehka silhueta grajskega stolpa; Maruši Meško serija grajskih utrd na Šancah, medtem ko je Nenad Pataky ponovno presenetil z ekspresivnimi podobami Trnovskega pristana, ki jih je v smislu forme in barvitosti računalniško dodelal. Zanimive posnetke so poslali tudi naslednji avtorji: Anja Erbežnik je v objektiv ujela dinamično zrcaljenje nabrežnih stavb na reki Ljubljanici, Gašper Lešnik kamnit podpornik pod Tromostovjem, Tit Gomez motiv na Gradu, ki spominja na fotomontažo, Anja Kastelic razgiban trg pred trgovino Maximarket, Petra Rakić portret prikupne mladenke, ki bere knjigo pred živopisnim mozaikom na Metelkovi, in Peter Legiša simetrično komponirano monumentalno stopnišče v Narodni univerzitetni knjižnici.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Avtor vsakokratnega izbranega posnetka motiva Ljubljane prejme 125 evrov. Fotografije za objavo v naslednji številki pošljite najpozneje do 25. avgusta 2014 na naslov: Mestna občina Ljubljana, glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana na CD-ju ali v fizični obliki ali na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Za vse prejete natečajne fotografije si Mestna občina Ljubljana pridržuje pravico, da jih objavi v tiskani in/ali spletni obliki glasila Ljubljana.

Foto: osebni arhiv

Eva Perčič, Coworking, in Maša Cvetko, prostoRož.

V SAVSKEM NASELJU SE JESENI ODPIRA PRVA SLOVENSKA KNJIŽNICA REČI

Mateja Prinčič

Jeseni se v Domu skupnosti v Belokranjski ulici v Savskem naselju odpira 1. slovenska Knjižnica reči, kjer si bo mogoče sposoditi uporabne predmete, ki jih potrebujemo zgolj občasno. Z izposojjo bo mogoče prihraniti denar in prostor, član pa lahko postane vsakdo, ki si ne more ali noče vsega kupovati, ampak si želi marsikaj samo sposoditi.

Koncept knjižnice v partnerstvu z Regionalnim centrom kreativne ekonomije (RCKE - RRA LUR) in Mestno občino Ljubljana postavljata ekipi prostoRož in Slovenia Coworking po odprtokodnem vzoru Leile – uspešne berlinske knjižnice reči, ki danes šteje okoli 500 članov in razpolaga z več kot 2000 predmeti za izposojjo. Projekt je že takoj na samem začetku naletel na odlične odzive – že nekaj dni po objavi na Facebooku je prejel okoli 500 všečkov.

V slovenski knjižnici trenutno s polnim zagonom polnijo spletni seznam želja oziroma potreb (www.knjiznicareci.si) vsi, ki si želijo v njej izposojati npr. najrazličnejše pripomočke za domača popravila, predmete za kuhanje in čiščenje, razne ustvarjalne pripomočke, športne rekvizite itd. »Prevečkrat si kupujemo reči, ki nam zgolj po nekajkratni uporabi obležijo v predalu. Če bi si namesto nakupa ta predmet sposodili, bi prihranili denar in prostor, saj imamo ponavadi shranjevalnih površin vedno premalo,« meni Maša Cvetko iz prostoRoža. Poleg prihranka denarja in časa pa je korist souporabe predmetov tudi v tem, da s tem, ko si surovine izmenjujemo, tudi manj bremenimo okolje.

Zgodba Knjižnice reči se je začela začetkom letošnjega leta, ko so dekleta iz kulturnega društva prostoRož in Coworking Slovenija začela razmišljati o oživitvi Doma skupnosti v Savskem naselju. »Ta prostor vidimo kot priložnost za razvoj novega družabnega srečevališča v tem naselju in v prihodnje si želimo, da bi s nosilci projekta Knjižnica reči postali Savčani. Tudi sicer mora biti dogajanje v prostorih Doma skupnosti neprofitno in v interesu četrtna skupnosti,« je povedala Maša Cvetko. »Želimo si, da Knjižnica reči v Savskem naselju postane prva tovrstna izposojevalnica predmetov in da projekt posvojijo tudi druga slovenska mesta,« je povedala Eva Perčič iz Coworkinga.

Mestni trgovci

Čokoladni izdelki Cukrček za dušo in zdravje

Mirjana Ribič

Foto: Robert Ribič

Podjetje Benedict ima trenutno v lasti 4 trgovine Cukrček, v prihodnje pa načrtujejo tudi franšizne trgovine po vsej Sloveniji.

Če bi Ljubljančane vprašali, ali vedo za Podjetje Benedict, bi skomignili z rameni, če pa jih vprašate, kje lahko kupite izvrstne čokoladne izdelke, bi odgovorili: pri Cukrčku. Cukrček je blagovna znamka dobrot iz čokolade, ki so ročno izdelani. V ročno izdelanih čokoladnih izdelkih so vgrajeni: ljubezen, znanje, predanost in domišljija, pa tudi denar in čas. Ta znamka se je porodila v družinskem podjetju Benedict. Lastniki podjetja skupaj z celotno ekipo že 15 let ustvarjajo za Ljubljančane in obiskovalce Ljubljane čokoladne sanje, ki se kar topijo v ustih.

Izvirna ustvarjalnost

V podjetju Benedict izdelke ustvarjajo z inovativnostjo, ki se kaže v božanskih okusih čokoladnih izdelkov. Okusi, na katere so najbolj ponosni, so: čokolada s soljo, jabolčni zavitek, čili, rdeči poper. V podjetju veliko pozornosti posvečajo kvaliteti kakava in drugim surovinam. Zato je njihova čokolada narejena izključno iz kakava, ki izvira iz Latinske Amerike in je pridelana na plantažah karibskega otočja (Arriba, Cuba ...). Inovativnost in kvaliteto dopolnjujejo s kreativnostjo, ki se kaže v izvirni obliki izdelkov in prikupni embalaži. Kreativnost kažejo tudi vedno novi proizvodi. Navzven ergonomska in na pogled všečna embalaža zaključuje paleto izdelkov, ki so že na pogled drugačni od drugih. Kvalitetni materiali in surovine dajo videz ekskluzivnega izdelka, okus pa vas popelje do strastnih občutij. Nekaj več o odgovornosti do izdelka in kupcev je povedal direktor podjetja **Luka Fojkar**.

Kakovost vaših čokoladnih izdelkov je zagotovo plod skrbne izbire partnerjev, kajti kakovost je celotna veriga od pridelka do končnega kupca. Ali ste se skupaj razvijali in rasli tudi z vašimi dobavitelji in od kod ti prihajajo?

Večina dobaviteljev prihaja iz držav Evropske unije, Italije, Nemčije, Belgije, Švice. Nekaj podjetij je velikih in imajo v svoji lasti kakavova polja v Latinski Ameriki, tako da lahko zagotavljajo celotno pot od kakavovega zrna do končnega proizvoda, kot so kakavova masa, kakavovo maslo ... To je predvsem pomembno zaradi zagotavljanja kvalitete in visokega nivoja predelave kakava, ki je v začetni fazi izrednega pomena. Če se ozrem nazaj, vidim nekatere spremembe, ki so se zgodile v teh letih sodelovanja z našimi partnerji. Na začetku z naše strani ni bilo velikega povpraševanja za novitete, v zadnjih letih pa z nekaterimi partnerji skupaj razvijamo proizvode, za katere mislimo, da bi bili primerni za naše odjemalce. Predvsem so to izdelki za ljudi, ki si želijo zdravega življenja in jim pri tem pomaga tudi čokolada.

Kje nadgrajujete vaše znanje?

Vsako leto svoje znanje nadgradimo pri najboljših čokoladnih mojstrih sveta (Chocolatiers). To je pomembno predvsem zaradi novih trendov, ki vsako leto nastajajo v čokoladnem poslu. Tako svoje znanje pilimo predvsem pri italijanskih

mojstrih čokolade. Riccardo Magni je eden takih, tudi Pier Paolo in še nekaj drugih. Predvsem nam pomagata pri novih sestavinah in novih postopkih predelovanja čokolade in izdelovanja pralin. To je samo pika na i, da lahko mojstri čokolade iz Cukrčka naprej razvijamo nove okuse in postopke in naredimo mojstrovine, ki jih v čokoladnici Cukrček ponujamo.

Koliko trgovin imate v Ljubljani v svoji lasti in koliko franšiznih trgovin v Sloveniji?

V Sloveniji imamo trenutno 4 trgovine in vse so v naši lasti. V prihodnje se želimo širiti tudi s franšiznimi prodajalnami po vsej Sloveniji, vendar trenutno časi za širitev maloprodaje niso najboljši, ker je investicija visoka, zato se povrne nekoliko pozneje, kot če krize ne bi bilo. Načrtujemo, da bi lahko s franšizo odprli 15 maloprodajnih čokoladnic po vsej Sloveniji.

Kdo so vaši najbolj priljubljeni kupci?

V veliki večini so to ženske, saj so skoraj vse ljubiteljice čokolade. Pri ženskah skoraj ni starostne razlike, lahko so mlade ali stare, vedno si privoščijo kosček dobre čokolade. Pri moških pa se starostna razlika že pozna. Predvsem starejši se radi razvajajo z dobro čokolado. Kar se pa tiče okusov, je večini žensk bolj všeč bela čokolada, predvsem sladki okusi, kot so cimet, vanilija, jagoda, pomaranča, kokos ... Moški pa so bolj privrženi temni čokoladi in okusom rdečega popra, soli, brusnic, kave in lešnikov.

Radi kupujejo vaše izdelke tudi turisti?

Na turiste in Slovence, ki veliko potujejo, smo mislili že na samem začetku, ko smo se začeli ukvarjati s proizvodnjo. Takrat smo razvili prvi čokoladni souvenir – Prešernove kroglice. To je še vedno naš najbolj prodajan izdelek in turisti radi sežejo po njem. Nekaj izdelkov, ki jih turisti tudi radi kupijo, so čokoladni ljubljanski zrnj, čokoladna človeška ribica, čokolade Slovenija in nekateri okusi čokolad, ki so značilni za Slovenijo, kot so sol, jabolčni zavitek, mak, rožmarin in še druge dišave.

Foto: Mirjana Ribič

Dr. Matevž Leskovšek, direktor podjetja Zdrav vdih.

Naprava Breathing+ pravilno uravnava dihanje

Mirjana Ribič

Foto: Mirjana Ribič

Ideja za proizvod Breathing+ je porodilo opazovanje neprimerne dihanja ob delu z računalnikom.

Podjetje Zdrav dih d.o.o. je novi član Tehnološkega parka Ljubljana. V prostore v stavbi 18 se je preselilo na začetku julija, nekaj dni pred našim obiskom. Podjetje vodi dr. Matevž Leskovšek, direktor, ki je po stroki univerzitetni diplomirani inženir elektrotehnike in je edini zaposleni v podjetju. Pri razvoju produkta Breathing+, ki je pomemben za zdravo življenje tako otrok kot odraslih, pa mu pomaga še več kot deset honorarnih sodelavcev različnih strok. Ideja o napravi za trening dihanja se je dr. Leskovšku porodila leta 2007. Razvojna pot je trajala kar nekaj časa, danes pa se lahko pohvalijo tudi z uspešno prodajo tako doma kot v ZDA. Postopek prodaje poteka počasi in previdno, ker si želijo pridobiti povratne informacije od vsakega kupca.

Kaj vas je spodbudilo, da ste začeli z razvojem tega produkta, najprej s programsko opremo, potem pa tudi s produktom samim, ki je podoben slušalkam?

Delo za računalnikom ima škodljive posledice za naše zdravje, zato sem prišel na idejo, kako izboljšati naše dihanje, ko delamo z računalnikom. Z opazovanjem v praksi sem prišel do spoznanja, da ljudje premalo izdihujemo, ko delamo za računalnikom, kar negativno vpliva na naše zdravje, saj v sebi zadržujemo star zrak, ki je nasičen z ogljikovim dioksidom (CO₂) in odpadnimi snovmi. Iz te ideje je nastala naprava, ki se je potem izkazala kot dober pripomoček za izboljšanje dihanja tudi pri astmatskih otrocih in odraslih. Danes je naš produkt zelo priljubljen v kliničnem okolju.

Ste vodilni ponudnik te tehnologije pri nas?

Smo globalno vodilni ponudnik tehnologije za trening dihanja z igranjem računalniških iger. Naše dihalne igrice se uporabljajo tako v kliničnem kot tudi v domačem okolju za odpravo stresa, izboljšanje vzdržljivosti, lažje obvladovanje astmatskih napadov in za boljše okrevanje po operaciji ali bolezni. Našo tehnologijo lahko spoznate na ameriški spletni strani www.breathinglabs.com v angleščini in na domači spletni www.zdravdih.si.

Kakšne so izkušnje praktične uporabe naprave Breathing+?

Naprava Breathing+ je bila sprva v rabi le za igranje dihalnih iger, zdaj pa smo ta koncept že pošteno nadgradili. Z dihalno vadbo namreč poganjamo tudi youtube filme in beremo knjige. Izdih traja več deset sekund in na ekranu natančno označi, koliko časa še imamo, da zajamemo sapo in ponovno izdihnemo. Ko prenehamo izdihovati, se tudi oddaja, ki jo gledamo, ustavi. S tem spodbujamo aktivno delovanje naših pljuč in pretok kisika skozi telo, kajti znano je, da pri delu z računalnikom in pri gledanju različnih oddaj prek interneta pozabimo pravilno dihati. Zelo pomembno je vedeti, da mora biti izdih čim daljši in čim bolj temeljit. Izdih se izvaja čez priprta usta, vdihujemo pa skozi nos. S podaljšanim izdihom pa se dihanje tudi upočasni, kar deluje sproščujoče.

Kako lahko spodbudite otroke, da pravilno dihajo, zlasti tiste, ki imajo astmatske napade?

Vaje za otroke smo predelali v obliko iger, saj se otroci dihalnih iger hitro naveličajo. Tako zdaj dosegamo večjo motivacijo in lažje sledimo svojemu napredku. Pri tem otrok ne uporablja tipkovnice ali miške, zato za računalnikom sedi bolj sproščeno.

Kako potekajo dihalne vaje?

Dihalne vaje temeljijo na izvajanju podaljšanega izdih čez priprta usta. Tak izdih namreč iztisne 2 do 3 decilitre zraka več kot izdih skozi nos, saj z izdihujemo proti upor in ob tem uporabljamo trebušno prepono. Zato se tako dihanje imenuje preponsko ali trebušno dihanje.

Kakšni so načini izobraževanja za uporabnike izdelka?

Že nekaj časa prirejamo delavnice dihanja za športnike, za zaposlene in za pljučne ter srčno-žilne bolnike. Za osnovne šole prirejamo tekmovanja v dihanju *Zdrav dih*, kjer otroci spoznajo pomen zdravega dihanja skozi zabavne računalniške igre. Otroci so nad tekmovanji naravnost navdušeni, kar lahko pogledate tudi na videoposnetkih. Obvladovanje stresa bo za človeštvo ključno, saj nam demografski in tehnološki kazalci napovedujejo vedno večjo količino informacij in socialnih interakcij. Na delavnici spoznate, kakšni so človeški odzivi na stres, kako jih prepoznamo in kako svoje telo navadimo, da jih nadomesti s sprostitvenimi odzivi.

Kako opredeljujete pravilno dihanje?

Dihanje je naravni dialog človekovega avtonomnega živčevja. Vdih nas zbudi in pripravi za akcijo, izdih pa nas umiri, spodbudi prebavo in sprosti mišice. Popolnoma naravno je, da v stresnih trenutkih vdihnemo in zadržimo dihanje, žal pa s tem pospešimo srčni utrip in pričnemo izločati številne stresne hormone, ki telo pripeljejo v začaran krog vznemirjenosti. Zavestno nadzorovanje dihanja je prvi korak obvladovanja stresa in delovnih obremenitev. Ker je dihanje edina zavestna funkcija, ki neposredno vpliva na delovanje srca, je mogoče z nadzorovanim dihanjem uspešno zdraviti bolezni povišanega krvnega tlaka in srčnih aritmij. Vsak vdih namreč pospeši

utrip in poveča izstisno moč srca, izdih naredi obratno in s tem telo sprosti. Napačno dihanje vsiljuje srcu neugoden ritem, ki je znan spremljevalec mnogih srčno-žilnih bolezni.

Kdo so vaši kupci?

Vsi, ki imajo kronične težave z dihanjem, ljudje, ki preveč sedijo pred televizijo in za računalnikom. Naš izdelek uporabljajo tudi oddelki v bolnišnicah. Izdelek se lahko razstavi in razkuži, ima tudi certifikat za uporabo v klasični medicini.

Omenjate tudi izraz »dihalna televizija«, kaj to pomeni?

Dihalna televizija je način za izboljšanje dihanja, ko gledamo neko oddajo prek interneta. Lahko gledamo karkoli na Youtube, skratka, uporabljamo internet. Če otroku omogočimo gledanje petminutne risanke, mora pet minut izvajati vajo, da bi si lahko risanko v celoti ogledal. Za odrasle imamo dihalne sprehode, na katerih se s podaljševanjem izdih sprehajajo po terenu.

Ste zadovoljni s prodajo?

Prodaja gre počasi, ker imamo poseben odnos do kupcev. V Sloveniji smo prodali več kot sto izdelkov, prodajamo tudi na spletni strani v ZDA; to je edina prodaja, ki jo imamo v tujini. Razvijamo se počasi in ne hitimo z množično prodajo, ker želimo svoj produkt čim bolj izboljšati, zato nam je pomembno mnenje vsakega kupca. Za nas je vsak kupec zgodba zase in je pomemben dejavnik pri našem razvoju.

Kaj vsebuje paket izdelka?

Komplet dihalnih vaj za vso družino: dihalni vmesnik Breathing+ ima več kot trideset iger za Windows, Mac, Android in iPhone naprave. Zraven so še dihalne antistresne aplikacije, dveletna naročnina na dihalno televizijo, dveletna podpora in pomoč in dveletna garancija. Izdelek stane 119,99 evra. Kupite ga lahko tudi že v več lekarnah, seznam prodajnih mest je na voljo na spletni strani www.zdravdih.si

Podjetje: Zdrav dih, T: +38631380511, E: info@zdravdih.si

DEFIBRILATORJI REŠUJEJO ŽIVLJENJA

Foto: arhiv MOL

Defibrilator v stavbi Kresije na Adamič-Lundrovem nabrežju 2.

Mestna občina Ljubljana je na različnih lokacijah po Ljubljani namestila 43 avtomatskih zunanjih defibrilatorjev, prenosnih elektronskih naprav, ki so sposobne zaznati zastoj srca ter ga s pomočjo električnega sunka ponovno pognati. Pri srčnem zastoju je namreč ključna takojšnja pomoč, zato je izredno pomembno, da v primeru, da moramo pomagati posamezniku s srčnim zastojem, vemo, kje je najbližji defibrilator, s katerim mu lahko rešimo življenje! Če avtomatski zunanji defibrilator (AED) ob temeljnih postopkih oživljanja uporabimo v 3 do 5 minutah po srčnem zastoju, lahko povečamo delež preživetja za celo več kot 50 %. Prav zato imamo vsi mimoidoči, ki se srečamo s posameznikom s srčnim zastojem, ključno vlogo pri njegovem preživetju.

Lokacije defibrilatorjev

22 defibrilatorjev je nameščenih v posebnih omaricah na fasadi stavb, kjer ima prostore Služba za lokalno samoupravo:

● Cesta II. grupe odredov 43, ● Podlipoglav 19, ● Kašeljška cesta 95, ● Podgrajska cesta 7, ● Polje 12, ● Zadobrovska cesta 88, ● Zajčeva pot 34, ● Sr. Gameljne 50, ● Pločanska ulica 8, ● Na gmajni 1, ● Kosijeva ulica 1, ● Prušnikova ulica 99, ● Kebetova ulica 1, ● Tbilisijska ulica 22 a, ● Rozmanova ulica 12, ● Grablovičeva ulica 28, ● Belokranjska ulica 6, ● Staničeva ulica 41, ● Bratovševa ploščad 30, ● Litijska cesta 38, ● Draveljska ulica 44, ● Prijateljeva ulica 2.

13 defibrilatorjev je nameščenih v omaricah v stavbah, kjer deluje Mestna uprava MOL: ● Zarnikova ulica 3, ● Ambrožev trg 7, ● Adamič Lundrovo nabrežje 2, ● Krekov trg 10, ● Trg MDB 7, ● Dalmatinova ulica 1, ● Mestni trg 1, ● Resljeva cesta 18, ● Streliška ulica 14, ● Proletarska cesta 1, ● Poljanska cesta 28, ● Linhartova cesta 13, ● Trg prekomorskih brigad 1.

2 mobilna defibrilatorja sta nameščena v službenih vozilih Službe za lokalno samoupravo MOL, **6 pa** jih je že od leta 2010 v **službenih vozilih Mestnega redarstva MOL** (vsi mestni redarji so tudi usposobljeni za nudenje prve pomoči in uporabo AED).

Načrtujemo še namestitev 6 defibrilatorjev v posebnih omaricah na stavbah, kjer ima prostore Služba za lokalno samoupravo, tako da bo v uporabi 49 defibrilatorjev na različnih lokacijah po Ljubljani.

Dodajmo še, da Zdravstveni dom Ljubljana izvaja obnovitveni tečaj temeljnih postopkov oživljanja in uporabe avtomatskega zunanje defibrilatorja "Stisni me močno", v okviru katerega so v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana letos prvič o temeljnih postopkih oživljanja poučevali tudi osmo- in devetošolce ljubljanskih osnovnih šol. Ozaveščanju meščank in meščanov o postopkih oživljanja in pravilne uporabe defibrilatorjev se bo jeseni pridružila tudi Služba za lokalno samoupravo, ki bo skupaj z Društvom študentov medicine Slovenije organizirala aktivnosti, namenjene prebivalcem, ki živijo v bližini lokacij, kjer so nameščene zunanje omarice z defibrilatorji. O točnih terminih teh aktivnosti bomo meščane obveščali v glasilu Ljubljana, na spletni strani MOL, v lokalnih glasilih ter z obvestili na oglasnih vitrinah četrtinski skupnosti MOL.

Foto: Mirjana Ribič, Nik Rovani

Izvajalce smo posneli med delom. Na sliki so Ana Klofutar-Hergeršič, hči Špele Klofutar in Lotosa Vincenca Šparovca, ki je pomagal pri urejanju igralne poti.

Četrtna skupnosti

Četrtni

ČS Šiška

Igralna pot je popolnoma nov način rekreacije otrok v naravi

Mirjana Ribič

Igralna pot na območju nekdanje Galetove skakalnice ob Vodnikovi cesti v Šiški je bila uradno odprta sredi junija. Poleg že obstoječih igral so prostor zapolnili novi igralni motivi, ki so za otroke zelo privlačni. Po principu gozdne pedagogike Vodnikova luža z igralnimi elementi iz narave lahko živi v vseh letnih časih. Igrišče se popolnoma ujema z gozdom, ki je tik nad igriščem. Čeprav je locirano ob zelo prometni Vodnikovi cesti, blizu bolnišnice Petra Držaja, imajo obiskovalci občutek, da je izolirano od urbanega okolja, navdušeni obiskovalci pa vsak dan hvalijo novo ureditev igralne poti za otroke. Za zadovoljstvo otrok gre zasluga ekipi, ki je izvedla projekt, njegova nosilka je mag. Špela Klofutar, arhitektka in direktorica Zavoda Špelinice, zavoda za svetovanje in izobraževanje iz Ljubljane.

Izvajalci prenove otroškega igrišča so: mag. Špela Klofutar, Ana Klofutar – Hergeršič, študentka 4. letnika arhitekture, Miran Pešič – Pešo, rokodelec, Lotos Vincenc Šparovec, dramski igralec, Otilija Dolinar, tehtnica, Štefan Čebašek z ekološke kmetije Pr Črnet. Projekt je izveden pod okriljem Zavoda Špelinice, financirala ga je Mestna občina Ljubljana.

Aktivno preživljanje prostega časa in sprostitve v neposredni bližini narave po načelu gozdne pedagogike

Mag. Špela Klofutar nam je o projektu povedala: »Namen realizacije igralne poti je otrokom iz urbane ljubljanske sredine omogočiti aktivno preživljanje prostega časa in sprostitve v neposredni bližini narave po načelu gozdne pedagogike. Začetki gozdne pedagogike v Evropi segajo v petdeseta leta 20. stoletja. Lep primer je gozdna šola na Švedskem, kjer so otroke poučevali o naravi. Otroci so si tako pridobili veliko praktičnih izkušenj in veščin. Na Danskem je postala del vzgoje predšolskih otrok. Gozdna pedagogika se je v nekaj desetletjih zelo uveljavila še Nemčiji, Avstriji in Veliki Britaniji. Projekt igralna pot je zasnovan na načelih gozdne pedagogike, ki temelji na vzgoji otrok z neposrednim doživljanjem naravnih habitatov. Lokacija igralne poti je primerna zaradi naravnega terena ob robu gozda. Noge otrok se tako prilagajajo koreninam, vzpetinam, ki nikakor niso enake oviram na igriščih. Padec na naravnih površinah običajno ni tako boleč. Poleg tega predlagana igralna pot ne vsebuje dogovorjenih pravil. Prav gotovo si bodo odraščajoči otroci tudi v življenju izbrali različne, morda zahtevnejše poti in sprejeli težje odločitve. Na naši igralni poti dajemo otroku možnost, da si pot izbira sam. Če otroku nenehno dopovedujemo, katera pot je zanj bolj

razgledi

Meščanke in meščani ste prijazno povabljeni, da prispevate utrinke iz življenja v svojih četrtinskih skupnostih, sporočate o pridobitvah v vašem ožjem življenjskem okolju, pa tudi svoje predloge, pobude in vprašanja, na katera bodo odgovorili sodelavci Mestne uprave. Svoje prispevke pošljite na naslov: ➡

Mestna občina Ljubljana
Glasilo Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljana.si

Foto: Mirjana Ribič

Kmetija Stanka Kaurana s plantažo orehov, lešnikov in kostanjev v Gačniku, ki jih pridelovalec ob sobotah poleg jabolk in česna prodaja na šišenski tržnici Na vasi, po dogovoru pa svoje odlične pridelke pripelje tudi na dom.

prava, mu sporočamo, da tega ne zmore sam in da mu ne zaupamo. Tovrstna grišča so običajno zelo varna, nimajo ostrih robov, barve so običajno ekološke in povrh vsega zdravstveno neoporečne. Navadno smo prepričani, da je za otrokovo varnost popolnoma poskrbljeno, pozabljamo pa na pomembnost optimalnega otrokovega razvoja.«

Posledice odtujenosti od narave tako za otroke kot njihove starše

»Pred kratkim so znanstveniki odkrili tako imenovano motnjo pomanjkanja narave, ki izvira iz popolne odrezanosti ljudi od naravnega sveta, predvsem pri otrocih,« nam je povedala mag. Špela Klofutar. »Človek potrebuje poleg hrane in zraka tudi stik z naravo. Raziskave kažejo, da je vedno več otrok bolnih, depresivnih in s čezmerno telesno težo. Mnogi so zasvojeni tako s gledanjem televizije kot z internetom in mobilnim telefonom. Zastrašujoče je dejstvo, da otrok do 18. leta lahko vidi na leto 360.000 oglasov, 10.000 reklam, ki žal ponujajo slabo oziroma nezdravo hrano, ter 200.000 nasilnih prizorov. Raziskovalci so odkrili nesporno povezavo med nasilnimi medijskimi vsebinami in nasilnim vedenjem otrok. Pa vendar smo starši prepričani, da pravilno vzgajamo svojega otroka. Prednosti gozdne pedagogike so v tem, da otroci postanejo srečnejši, bolj ustvarjalni in zadovoljni s seboj, bolj zdravi, intelektualno in čustveno stabilnejši. Bolj so dovzetni za prave vrednote, bolj sproščeni in bolj odprti drug do drugega. Spoznajo, da je narava njihova prijateljica, h kateri se lahko zmeraj zatečejo in v kateri lahko najdejo marsikateri odgovor na svoja vprašanja.«

Veliko zanimanja za domače kmečke pridelke

Mirjana Ribič

Na praktičnem primeru majhne in čedalje bolj prepoznavne tržnice Na vasi v Spodnji Šiški med Celovško in Drenikovo cesto smo raziskovali aktualno problematiko prodaje slovenskih kmečkih pridelkov in kmečke hrane po načelu: s slovenske njive, sadovnjakov in slovenske živinorejske kmetije do končnega kupca. Tržnica Na vasi je edina v Ljubljani, ki prekupčevalcem oziroma trgovcem sadja, zelenjave, mesnih, mlečnih in drugih prehranskih izdelkov ne dovoli prodaje. Kot pravi lastnik tržnice, »pri

nas ni prodaje iz druge roke«. Pridelke in prehranske izdelke prodajajo izključno kmetje iz lastne pridelave in predelave hrane.

Od lanskega leta na tej tržnici slovenski kmetje lahko prodajajo vse, kar pridelajo in predelajo, imeti pa morajo dokumente, da so izdelki z njihovih kmetij. Na tržnici redno prodajajo kmetje iz vse Slovenije, ki so pri kupcih že prepoznavni. Med njimi je tudi **Stanko Kauran**, kmetovalec s končano kmetijsko šolo, ki ima prelepo kmetijo v Gačniku, v občini Pesnica pri Mariboru. Stanko je s svojo družino deset let trdo delal na domači plantaži orehov, lešnikov in kostanjev, da bi lahko kupcem ponudil izjemno kakovostne pridelke. Poleg orehov prodaja tudi domač česen in jabolka. Na šišenski tržnici prodaja od lanske zime. Novim kupcem pojasni, da prihajajo orehi iz njegovih sadovnjakov, prav tako lešniki, kostanji in orehovo olje ter česen z njegovih njiv. Ima tudi redne kupce, ki jim orehe, česen in druge pridelke pripelje na dom. Z nekaterimi smo se pogovarjali, vendar se niso hoteli izpostavljati poimensko. Od njih smo izvedeli, da jih po uživanju orehovih jedrc in orehovega peciva ne peče zgaga v želodcu. Kupci radi kupujejo pri njem tudi neolusčene orehe in poročajo, da med njimi ni slabih jedrc, okus orehov pa je nekoliko slajši kot običajno.

To nas je prijetno presenetilo, zato smo Stanka vprašali, zakaj so njegovi orehi tako posebni.

Povabil nas je na svojo plantažo, da smo se prepričali v pristnost pridelave. Še več. Stanko je eden izmed slovenskih kmetovalcev, ki verjame, da lahko zmanjšamo uvoz hrane, če smo vztrajni, pridni in dosledno spoštujemo strokovnjake ter naravne zakone. Vztrajnost, znanje in ljubezen do zemlje so v njegovi družini vodilo uspeha. O ljubljanskih kupcih Stanko pravi: »Ljubljanci so zelo ozavešeni potrošniki in imajo radi kakovostne pridelke slovenskega porekla, zato so tudi pripravljeni zanje odšteti nekaj več denarja. Tudi gostinci iz Ljubljane cenijo slovensko kakovost in raje kupujejo pridelke pri kmetih kot pa v velikih nakupovalnih centrih.«

Orehi so zahtevni za pridelavo

Sanjsko lepa kmetija, obdana s plantažami orehov in okrasnimi drevesi, je ogledalo pridnega slovenskega kmeta, njegove žene in njegovih otrok. Pred desetimi leti je družina Kauran opustila živinorejo in se usmerila na plantažne nasade orehov. Sadike so uvozili iz Francije. Pri znanjih so izzvali veliko nejevero, ker se dotlej v tistih krajih še nihče ni ukvarjal z orehovimi nasadi. Stanko je bil pogumen in začel iz nič, ker se je odločil, da sebi in družini omogoči bolj kakovostno

in zdravo življenje, čeprav je čakal približno deset let, da so orehi dosegli polno rodovitnost. Gleda daleč v prihodnost in o klasičnem načinu kmetovanja pravi: »Iz dosedanjih izkušenj smo ugotovili, da je živinoreja panoga, ki onesnažuje zemljo, zrak in okolje nasploh. Veliki živinorejci povsod po svetu in tudi pri nas so s pesticidi in herbicidi izčrpali zemljo in jo onesnažili za več sto let vneprej, prav tako ima celotna veriga prehranjevanja z mesom več slabosti kot prednosti tako za zdrave ljudi kot tudi za čisto okolje. V naši okolici, zlasti ob reki Muri, se nekdanje prašičje farme spreminjajo v obrate lesne industrije in druge dejavnosti.

Ekološka pridelava je zelo zahtevna, ne prinaša veliko zaslužka, je pa naša prihodnost, če hočemo ohraniti zdravo okolje in tudi svoje zdravje. Na polni rod orehov smo čakali deset let, zato vsem tistim, ki se želijo ukvarjati z vzgojo orehov in tudi lešnikov, priporočam, naj bodo zelo potrpežljivi, ker se investicija ne vrne hitro.

Po drugi strani pa sem zelo vesel, ker so kupci čedalje bolj ozavešeni o koristnosti živih rastlinskega porekla. Za oreh je znano, da ima najboljše aminokisliline, ki preprečujejo nastanek srčno-žilnih bolezni in nadomeščajo beljakovine živalskega porekla. Orehovo olje je kot prehransko dopolnilo odličen vir vitaminov in mineralov, hkrati pa ga lahko uporabljamo tudi pri negi kože in lasišča. Strokovnjaki so tudi ugotovili, da je naravni zaščitnik pred sončnimi žarki. Iz tega razloga tudi sam sledim zdravemu prehranjevanju, ki pravzaprav izhaja iz časov, ko ljudje niso poznali velikih farm živine in so se prehranjevali kot vegetarijanci. O pridelavi orehov sem se veliko naučil od kmetov iz Francije, ki imajo v dolini Grenoble nasade tudi po več deset tisoč hektarjev. Tako orehi kot lešniki zahtevajo znanje in skrb, da bi lahko uživali njihove plodove. Zato sem se obrnil na strokovnjake Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, na oddelek v Mariboru. Ob tej priložnosti se za izjemno dragocene nasvete zahvaljujem dr. Aniti Solar.«

Zakaj so vaši orehi in orehovo olje primerni za potrošnike, ki imajo občutljiv želodec?

Oreh ima od korenin, listov in do končnega ploda zdravilne lastnosti, ker je bogat z vitamini in minerali, med njimi je tudi jod. Denimo, orehov liker iz zelenih orehov skupaj z zunanjo zeleno skorjo dobro vpliva na želodec in ščitnico. Zgaga pa nas peče zaradi žarkih orehov, ki po določenem času spremenijo kemične lastnosti. Orehi iz naše plantaže niso žarki, ker jih takoj po obiranju sušimo na pravilen način, za prodajo pa jih stremo dan ali dva pred odhodom na tržnico. Tako ohranijo svežino in dobre lastnosti. Kupcem ponujamo tudi neolusčene orehe, ki lahko zdržijo tudi več let in ne zgubljajo na kakovosti.

V sušilnico smo vložili precej denarja, pri čemer se bo ta investicija obrestovala šele čez nekaj let. Vesel sem, ker so kupci zadovoljni in se radi vračajo. Pri orehih ni nujno, da je velik rod odraz kakovosti, zato tudi skrbimo za obrezovanje in redčenje vej. Oreh je hvaležna rastlina, ker skrbi za lepo in zdravo okolje, prav tako vonj listov odganja insekte in druge škodljivce. V zdravilstvu, prehrani in tudi lesni industriji pa sodi med najbolj iskan produkt matere narave. Vsestransko je uporaben, o njegovi koristnosti v prehrani pa lahko več preberete tudi na spletu. Olje stiskam sam v eni izmed večjih oljarn na našem koncu, kjer tudi sam nadziram potek pridelave hladno stiskanega olja.

Foto: Barbara Purkart

Gospod Tone Bokavšek je v Domu starejših občanov na Bokalc 21. junija praznoval 101. rojstni dan.

Na vašem posestvu pridelujete tudi česen, ki dolgo zdrži. Je tudi ta rastlina muhasta za vzgojo?

Vsaka rastlina ima svoje posebnosti, zato je za dober pridelek potrebno znanje, delo in poznavanje naravnih zakonitosti. Brez znanja ne gre, prav tako pa rad prisluhnem nasvetom starejših ljudi, ki se zelo dobro spoznajo na naravo in njene nevšečnosti. Nekatere škodljivce privablja vonj česna, zato si prizadevamo, da sadik ne poškodujemo. Ročno čiščenje plevla na njivi, posajeni s česnom, je za dober pridelek zelo koristno.

Danes se veliko govori o samooskrbi s hrano, ali smo Slovenci dozoreli za tako velik preobrat?

To je zelo kompleksno vprašanje, na katero lahko odgovorijo strokovnjaki, ki imajo pregled nad celotno pridelavo in predelavo hrane v Sloveniji. Kot navaden kmetovalec lahko rečem, da imamo doma samooskrbo, kar nam ostane, pa prodajamo na tržnici, vendar ne moremo prodajati velikim trgovskim centrom, ker smo majhna kmetija. Žal je tako, da nekateri mladi ljudje vidijo v kmetijstvu najprej dobiček, to pa ne gre. Narave ne moremo preliščiti, potrošnika na tržnici lahko samo enkrat prevaramo. Če bi se kmetije povezali v grozde, bi lahko vsaj deloma konkurirali navalu uvoženih pridelkov, zato pa je potreben denar, čas in veliko potrpljenja. Mladim, ki imajo voljo, da se preživljajo s pridelavo, pa bi lahko pomagala tudi država ne le z znanjem, temveč tudi s subvencijami. S tem bi tudi zmanjšali brezposelnost, na slovenski plodni zemlji pa bi bilo manj plevla. Žalosten sem, ko gledam zaraščene kmetije povsod po Sloveniji.

ČS Vič

Gospod Bokavšek z Bokalc je dopolnil 101 leto

Barbara Purkart, socialna pedagoginja

21. junija 2014 je minilo 101 leto, odkar se je v veliki družini, ki je skupaj štela kar 11 otrok, rodil gospod Tone Bokavšek. V enoti Bokalce, DSO Ljubljana Vič – Rudnik, je gospod Tone najstarejši stanovalec, po starosti ga prekašajo le še tri stanovke. Pove, da je bilo življenje včasih precej hudo in da so bili doma pogosto lačni. Starša sta v najhujši stiski

zamenjala njivo za hlebec kruha. Gospod Tone je vse življenje veliko delal in si redko privoščil kakšen priboljšek. Nikoli ni pil ali kadil, si pa sedaj rad privošči kaj sladkega. Zelo rad ima srede, saj takrat prihaja na obisk njegova hčerka. Rad posluša narodnozabavno glasbo, posebej rad ima Ansambel Bitenc, ki ga je v Domu že dvakrat tudi obiskal. Gospod kljub častitljivi starosti ohranja dobro voljo in pozitiven pogled na življenje in visoko starost. Za rojstni dan smo mu v Domu priredili zabavo, na kateri mu je zapel domači pevski zbor, s katerim je marsikatero pesem zapel tudi sam. Prejel je tudi čudovit šopek rož in veliko torto, ki jo je delil s sestanovalkami in sestanovci.

ČS Polje

Kulturni junij v Zalogu

Mag. Minka Jerebič

Pred 67 leti je bil v Zalogu zgrajen Kulturni dom Zalog s prostovoljnimi udarniškim delom krajanov Zaloga, Sp. Kašlja in Podgrada. Namen izgradnje doma je bil, da bi imeli prebivalci prostor, kjer bi se lahko srečevali in družili ob kulturnih ter drugih dogodkih. V teh letih se je v domu marsikaj dogajalo. Pod njegovo streho se je naselila zadruha, po kateri je dom postal še bolj prepoznaven, saj so ga začeli imenovati Zadrudni dom Zalog. V domu so bile tudi trgovine, gostilna, banka in druge obrtne dejavnosti. Danes pa v domu delujejo še številna kulturna in športna društva ter mladinski center. Zadrudni dom se je skozi leta postaral, v kraj pa se je naselilo vedno več ljudi, ki si želijo novega doma po svojem okusu in željah. Pred nekaj meseci je bila podpisana pogodba o gradnji novega Poslovno-upravnega centra Zalog. Novega doma si vsi zelo želimo, saj bomo s tem imeli še večjo možnost druženja.

Čeprav novega doma še nimamo, smo se v juniju družili v stari dvorani. 12. junija 2014 je bila na ogled razstava o Rečnem pristanišču v Zalogu, nato pa še proslava. Zbralo se je ogromno ljudi in dvorana je kar pokala po sivih. Vse to dokazuje, da si kraj zasluži nove prostore. Le teden dni pozneje je Krajevna organizacija združenja borcev za vrednote NOB Zalog organizirala gledališko predstavo – monodramo Lovro Toman, ko je prvič razvil slovensko zastavo. Nekaj dni zatem je bila v Knjižnici Zalog odprta fotografska razstava Arhitektura cvetov avtorice Dore Vodopivec. Razstava bo na ogled še do konca avgusta.

Kulturno-športno dogajanje pa so junija zaključili gasilci PGD Zalog – Sp. Kašelj, ki so pripravili veliko veselico z bogatim kulturnim programom.

40 let nove šole v Zalogu

Mag. Minka Jerebič

Pisalo se je leto 1974, ko je nov hram učenosti prvič odprl svoja vrata. Šola je bila zgrajena s pomočjo samopriskevka, saj stara šola v Zalogu že več let ni zadostovala za vse znanja željne nadobudneže. Na novo osemletno osnovno šolo smo bili ponosni vsi – staro in mlado, učenci in učitelji. Šola se je skozi leta širila, prenavljala in obnavljala. Letos se je ponosno bahala z okroglo obletnico. Knjižničarka na šoli Jerneja Stoviček je vse leto zbirala slike o kraju, zlasti pa šoli in ob koncu leta pripravila pregledno razstavo *Zalog skozi čas*.

Zaloško šolo so obiskovali številni učenci – eni pridni, drugi prijetno nagajivi, tretji zvedavi, a vsi so s težkim srcem zapuščali šolo ter se podajali novim življenjskim dogodkom naproti. Ob jubileju je šola dobila javno objavljen seznam vseh učencev, ki so se na tej šoli še posebej izkazali z odličnim

učnim uspehom. Kot se spodobi za vsako obletnico, so učenci pripravili prijeten kulturni program in tako skupaj počastili rojstni dan šole. Ravnatelj Rajko Mahkovic je v pozdravnem nagovoru poudaril pomen učenja, hkrati pa tudi pomen šole v kraju s tako bogato zgodovino.

Turistično društvo Zalog je podarilo šoli knjige o Rečnem pristanišču Zalog, ki jih bodo lahko učenci prebirali, ko se bodo jeseni vrnili v šolske klopi.

Danes pa so učenci OŠ Zalog na počitnicah in na slednje so odšli tudi učitelji ...

Največje rečno pristanišče na Kranjskem

Mag. Minka Jerebič

V srednjem veku, ko trgovske poti po kopnem niso bile tako dobro razvite kot danes, je cvetela trgovina po rekah. Reki Ljubljanka in Sava sta pisali zgodovino rečnega prometa. Le lučaj stran od Ljubljane proti Vzhodu, kjer si Sava, Ljubljanka in Kamniška Bistrica podajo roke, leži vas Sp. Kašelj, ki je imela pristanišče vse od rimskih časov pa do začetka 18. stoletja. V srednjem veku so upravljali pristanišče v Sp. Kašlju ljubljanski mali in veliki čolnarji. Pogosto se je zgodilo, da je prišlo do spora med njimi in savskimi brodarji.

Po izgradnji zapornic med Selom in Fužinami je bil ta del reke Ljubljance težko prevozen s čolni in pristanišče je začelo počasi propadati. Vedno več trgovskih ladij je priplulo do vznožja Zaloga in tako je v nekaj letih Zalog v začetku 18. stoletja prerasel v največje rečno pristanišče na Kranjskem. Že leta 1748 so postavili tik ob pristanišču veliko skladišče v dveh nadstropjih in leto zatem zaprosili cesarico Marijo Terezijo za dvigalo.

Poleg tega, da je bilo to največje rečno pristanišče na Kranjskem, se je ponašalo tudi s tem, da je bilo najzgodnejše. Okoli pristanišča so rasle gostilne, trgovine, rokodelske delavnice in tudi hotel. Dvakrat na teden je bil v samem pristanišču tudi sejum – en dan je bil namenjen sejmu za živino, drugi dan pa žitni trgovini. V zlatih časih pristanišča v Zalogu je v njen obseg priplulo tudi do deset velikih rečnih ladij, naloženih z žitom. Največ žita so založili brodarji pripeljali iz Slavonije, Banata in Vojvodine. S turškim cesarstvom pa so savski brodarji menjali vino za turščico (koruzo) in začimbe. Žitna trgovina je prinesla krajem na severu Zaloga, kjer je tekel potok Studenčnica, številne mline, žage in tudi kovačijo. Lastniki mlinov so kupovali žito v pristanišču in ga nato zmleli ter moko prodajali po vsej Kranjski, zlasti pa so oskrbovali rudnik živega srebra v Idriji, v katerem je bilo zaposlenih veliko rudarjev.

Vse to pa ni nič v primerjavi z razvojem velikega žitnega trga v Ljubljani. V mesto je prihajalo vedno več ljudi in trgovcev. Mesto se je začelo naglo širiti izza mestnega obzidja, vse prišleke pa je bilo treba tudi nahraniti. Žitni trg se je vedno bolj širil. Da je lahko deloval, je bilo potrebno tudi žito, ki pa so ga savski brodarji pridno vozili iz žitorodnih krajev tedanje monarhije. V Zalogu je bila tudi ladjedelnica in velika delavnica za izdelovanje vrvi iz konoplje. Savski brodarji in ljubljanska gospoda so v ladjedelnici naročali izdelavo vedno večjih rečnih čolnov, saj so želeli, da bi se z eno voznjo pripeljali v mesto vedno več žita.

Sredi 18. stoletja so Kranjci izdelali velik rečni čoln, ki so ga poimenovali tombas. V dolžino je meril 24 metrov in je pripeljal v pristanišče od 7 do 10 ton žita. Savski brodarji so bili vedno bolj drzni in so naročali vedno daljše čolne, zato je cesarica na Dunaju želela z zakonom urediti savsko trgovsko pot in obenem tudi predpisala, kolikšna mora biti dolžina

Foto: Nik Rovar

4. julija je pesnik akad. Ciril Zlobec slavil 89. rojstni dan in se ob izidu svoje najnovejše pesniške zbirke z naslovom *Biti človek* podal na pravo turnejo po Sloveniji. Med drugim je bil tudi gost Mojih ulic v Botaničnem vrtu. Kot povsod drugod je njegovi pesniški besedi in življenjski modrosti prisluhnila množica ljubiteljev njegove umetnosti.

tombasov. V začetku 19. stoletja so po Savi vozili tombasi, ki so merili 34 metrov in bili široki 4 metre; nekaj let pozneje pa tudi taki, ki so merili več kot 50 metrov. Slednji se za vožnjo po Savi, zlasti v soteskah med Litijo in Zidanim mostom, niso obnesli.

Že cesar Leopold I. Habsburški je dal zgraditi na desnem bregu Ljubljane in Save vlečno pot, ki so jo sprva uporabljali kaznjenci za vleko ladij proti toku, nato pa so to delo opravljali z volovsko in pozneje s konjsko vprego. Delo savskih brodarjev je bilo zelo naporno. Vodila jih je močna volja, da uspejo, in uspeli so. Včasih pa je bila reka močnejša ...

Leta 1849 se je z reko začel spogledovati mogočni hlapen. To pa je pomenilo počasen zaton brodarstva na Savi.

Turistično društvo Zalog je maja izdalo knjigo *Rečno pristanišče Zalog*. V njej so podrobno opisani dogodki, ki so se odvijali v pristanišču v srednjem veku, žitna trgovina in tudi življenje krajanov tega dela mesta. Ob tej priložnosti je bila 12. junija 2014 otvoritev razstave slik, fotografij, zemljevidov in predmetov iz časa, ko je pristanišče še delovalo. Zvečer pa je bila kulturna prireditev posvečena izdaji te knjige. V bogatem kulturnem programu so sodelovali MePZ Pentakord, Otroški pevski zbor OŠ Zalog, N-kvartet in Ansambel Viža ter recitatorja Veronika Tratnik in Aleksander Skuk iz KUD Svoboda Zalog. Slavnostni govornik je bil minister za kulturo dr. Uroš Grilc, ki je poudaril pomen ohranjanja naše bogate zgodovine.

ČS Rudnik

Akad. Ciril Zlobec v Botaničnem vrtu

Nada Breznik

4. julija je pesnik akad. Ciril Zlobec slavil svoj 89. rojstni dan in se podal na pravo turnejo po Sloveniji, na predstavitev svoje najnovejše pesniške zbirke z naslovom *Biti človek*, ki sta jo s spremnim besedama pospremila akad. prof. dr. Matjaž Kmecl in dr. Miklavž Komelj. Že pred izdajo jo je pesnik večkrat napovedoval kot posthumno zbirko. Napoved, ki je spričo avtorjeve še kako žive prisotnosti postala razorožujoč in anekdotičen uvod v marsikatero predstavitev. Po

Novi Gorici, Mariboru, Kopru, Celju in še nekaterih manjših krajih je 3. julija imel literarni večer v knjigarni Mladinske knjige, ki žal ni mogla zagotoviti dovolj prostora za vse obiskovalce, ki so pesniku želeli prisluhniti in dobiti posvetilo z njegovim podpisom. Dan pred nastopom v Mladinski knjigi pa je bil pesnik gost v Botaničnem vrtu v ciklu *Moje ulice*, prav na svoj rojstni dan pa častni gost na slovesnosti ob 10. obletnici ideje o rastoči knjigi ob spomeniku v parku Zdržene rastoče knjige sveta, spomeniku, v katerega je vklesan tudi njegov verz.

Vitalen, retoričen, odprt, šaljiv in zanimiv govornik in sogovornik je bil deležen nešteti izrazov spoštovanja in občudovanja, nizajo se prispevki in intervjuji v časopisih in revijah, gostoval je na radiu v programu Ars, vabila in prošnje za gostovanja pa se še naprej vrstijo. Nič čudnega ob osupljivi beri njegovih del, od zdaj že kultne zbirke *Pesmi štirih* (skupaj s K. Kovičem, J. Menartom in T. Pavčkom), ki so doživele 8 izdaj, do zdaj že 29 samostojnih pesniških zbirk, 3 romanov in 8 esejističnih del. Prevajan v srbski, hrvaški, makedonski, albanski, rusinski, romunski, češki, madžarski, italijanski in španski jezik, je tudi sam prevedel izjemno veliko knjig. Uvrščen je v številne antologije, prejel je številne domače in mednarodne nagrade in priznanja, predlog za Nobelovo nagrado zanj pa so, kako zanimivo, dali Španci. Njegova knjižna bibliografija obsega 116 knjižnih enot. V Slovensko akademijo znanosti in umetnosti je bil izvoljen 1985. leta, do leta 1989 pa še v Evropsko, Mediteransko in Hrvaško.

A gotovo je največje priznanje pisatelju prav njegovo bralstvo in branost njegovih del. Bralec, ki v pesmi odkrije sebe, svojo bivanjsko izkušnjo, ki si pesem prevaja v lastno doživljanje, je najboljši branik poezije in pisane besede. Sodeč po obiskih njegovih večerov, je pesnikovo bralstvo številno. Njegove pesmi so avtobiografske, iskrene, vanje preliva svoja spoznanja in bolečine. »Ljudem je nerodno govoriti o boleznih, kot so anoreksija in Alzheimerjeva bolezen, sramujejo se, če sami ali kdo od svojcev zboli, še vedno menijo, da jih je doletela kazen božja. Sam o tem odkrito spregovorim.« Če sem zaznala v pesnikovih očeh veliko žalost, ko je pripovedoval o hčerki in sinu, o Varji in Jaši, se je nemalokrat v njih pobilnila tudi mladostna iskra, ko je pripovedoval o spominih na preteklost, na čase viharne mladosti, poguma in upornišva proti vsem vrstam diktatov in političnih manipulacij.

»Mene kot pesnika,« je še posebej poudaril, »zanimata tudi tragedija današnje civilizacije in človeka v njej.

Svetovna civilizacijska zmeda diktira logiko asocialnega in nekulturnega obnašanja. Prehitevata nas znanost in tehnologija. Diktat univerzalne svobode vsega – trga, konkurence, svobodnega pretoka ljudi, kroženja idej, vsa ta imaginarna svoboda je dostopna le s pozicij moči in je svoboda na račun drugih. Ni več skrbi za posameznosti, za različnosti, ki so si komplementarne. Išče se neka odrešujoča ideja, ki bi združevala ljudi v imenu nekega interesa, vendar danes ni več mogoče najti ideje, ki bi bila sprejemljiva za celoto. Logika kapitala do delovne sile je izrazito utilitaristična. Priča smo eksploziji intelektualcev, znanstvenikov in umetnikov, do katerih se kaže prezirljiv odnos, težnja po izničenju individualne identitete, medtem ko družbene ni več. Kreativnost se priznava zgolj v primeru, ko prinaša profit, ne osebne rasti in oblikovanja, izobrazba le v primeru zaposljivosti in prilagodljivosti. Mladi, ki iščejo smisel svoje izobrazbe, izgubljajo entuziazem. Današnji človek je postavljen pred dilemo, kako ustvariti lastno intimo, svojo maksimo, za katero bi si morali prizadevati vsi, od najmanjše skupnosti, družine do države in celotne civilizacije, čeprav ima to prizadevanje v sebi tudi past, da se na tej poti iskanja nemogočega izgubi pogum in samospoštovanje. Razpeti smo med utopijo in skepsjo. V Sloveniji smo priče množični gonji proti nacionalnemu interesu. Nismo sposobni ustvariti razpoloženja, ki materialno in etično upravičuje našo narodno eksistenco na tem prostoru, ki ne more obstati, če nima razpoznavne in spoštovanja vredne podobe. Pri privatizaciji in razprodaji bi morali izhajati s seznama tistega, česar prav v imenu nacionalnega interesa ne bi smeli prepustiti izkoriščanju tujih lastnikov. To, kar smo jaz in naši ljudje gradili s svojimi rokami in odrekani v želji zgraditi skupno dobro, zdaj postaja sejmarstvo blago, ki se podaja iz rok v roke,« pripoveduje razočarano.

»V *Pesmi štirih* smo, tedaj še ne vedoč, še zelo mladi na šolanju v Ljubljani, vsak od nas vnesli nekaj v našo skupnost, ne da bi pri tem izgubili svoje identitete, to je sinteza različnosti, s katero smo bogatili tudi podobo glavnega mesta in s tem skupnim dejanjem smo našo tako obogateno ustvarjalnost vračali krajem, iz katerih smo prišli. Literatura je in bo oblikovala narod in narodno identiteto, saj vedno vsebuje tudi pričevanja o času, v katerem je nastala,« pravi pesnik, državnik, Slovenec, oče in dedek, ki mu ni vseeno, kaj zapušča zanamcem, vnukom in pravnukom, človek, ki nenehno razmišlja in se sprašuje, kako biti človek.

Invazivne rastlinske vrste v Ljubljani I

Prof. dr. Nejc Jogan

Ljubljana je dovolj veliko mesto, da najdemo v njem svoj kotiček tudi številne živalske in rastlinske vrste. A ne le tiste, ki si jih želimo, ali take, ki so tod staroselke. Vse več tudi v mestu srečujemo tujerodnih invazivnih vrst, ki se nezadržno širijo, izpodrivajo samonikle vrste, pogosto povzročajo tudi škodo na infrastrukturi ali celo neposredno škodijo ljudem. V nadaljevanju je predstavljenih nekaj več kot 10 precej pogostih ljubljanskih invazivnih vrst. Če jih pravočasno prepoznamo, bomo lahko uspešni v preprečevanju nadaljnjega širjenja.

Pelinolistna žvrklja ali ambrozija

Ena najbolj znanih in škodljivih invazivk, pelinolistna žvrklja ali ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*), je bila podrobno predstavljena v 7. številki glasila leta 2011, peščica jih je v tem prispevku, a vsaj še dvakrat toliko jih imamo tako ali drugače problematičnih.

Veliki pajesen

V Ljubljani je pajesen (*Ailanthus altissima*) eno najpogostejših podivjanih dreves, skorajda ni razpoke med pločnikom in fasado, v kateri ne bi poganjalo vsaj nekaj mladih rastlinic. Prinesli so ga z vzhoda Azije kot okrasno rastlino, saj je treba priznati, da je postavno drevo. A ogromne količine krilatih plodov, ki vso zimo postopno odpadajo z ženskih rastlin, alergen pelod in izredno trdoživ razrasel sistem korenin, iz katerega odganjajo novi in novi nadzemni poganjki, ga uvrščajo tudi med najnevarnejše invazivke. V Sloveniji se pojavlja v naravi že poldrugo stoletje, izredno dobro je prilagojen prav na urbano okolje. Zlahka prepoznaven po velikih pernato sestavljenih listih, če smo v dvomih, lahko list ali lubje pomanemo in zaznamo značilen močan vonj. Ni enostavnega recepta za izkoreninjenje, vsekakor je pri starejših rastlinah nujno redno odstranjevanje nadzemnih delov, čisto mlade rastlinice pa zlahka izrumimo.

Severnoameriške nebine

Več medsebojno težko ločljivih vrst in križancev, ki so priljubljene vrtnne rastline, saj bujno cvetijo v visoki jeseni. Žal pa se množice semen s »padalci« uspešno razširjajo tudi v naravo, kjer se ob rekah ter na gozdnih robovih posamezne vrste predvsem s podzemnim razrašanjem s korenikami razrasejo v strnjene sestoje. Sicer so te severnoameriške nebine (*Aster novi-belgii* agg.) do 1,5 m visoke zelnate trajnice s črtlastosuličastimi listi, razraslim stebлом s številnimi belimi do vijoličastimi koški, ki pred septembrom še ne cvetijo.

Prvi podatki o podivjanem uspevanju v Sloveniji so že čez 100 let stari. Če jih že imamo na vrtu, poskrbimo, da jih takoj po cvetenju porežemo. Če pa so se nam začele razrašati tam, kjer jih ne želimo, je lahko učinkovita že redna košnja, a kljub temu bo verjetno trajalo nekaj let, da izginejo.

Japonski češmin

Pogosto sajen okrasni grm, neredko z rdečkasto nadahnjanimi listi, ki v nasprotju z našim češminom izrazito lopatičasto oblikovani, torej z zaokroženim vrhnjim delom, ki se postopno oža v listni pecelj. Tako kot vsi češmini ima tudi japonski češmin (*Berberis thunbergii*) ostre listne trne, plodovi pa so viseče rdeče jagode, nekoliko bolj kroglaste kot pri našem češminu. Rade jih zobljejo ptice, in to je verjetno glavni razlog, da to azijsko vrsto srečamo v podrasti številnih živih mej, v naravi pa se je nevarno udomačila na mokriščih v Mostecu. Z rednim odstranjevanjem nadzemnih poganjkov rastlino v nekaj letih onemogočimo, a s pticami bo seme stalno prihajalo iz okoliških okrasnih nasadov, zato moramo biti pozorni.

Metuljnik, budleja (*Buddleja davidii*)

Priljubljen okrasni grm metuljnik, budleja (*Buddleja davidii*) poleti zaradi velikih podolgovatih mnogocvetnih socvetij obiskujejo predvsem metulji. V jeseni dozori glavice s številnimi semeni, ki se nato do naslednje pomladi postopno odpirajo in trosijo seme. Prinesli so ga z vzhoda Azije, dolgo je krasil naše vrtove brez grožnje okolici, zadnja leta pa vse pogostejše opažamo, da se sejanci pojavljajo tudi stotine metrov daleč od nasajenih grmov, kjer jih srečamo predvsem na toplih rastiščih, v skalnih razpokah, po suhih ruderalnih mestih, v mestu so to predvsem cestni robovi, ruševine, odprti prodnati terni. Že odstranjevanje socvetij po cvetenju onemogoči širjenje v okolico, če se nam je že razrasel tam, kjer ga ne želimo, pa bo treba kar nekaj let rednega rezanja do tal, da ga popolnoma iztrebimo.

Indijski jagodnjak

Našim vrstam jagodnjaka na prvi pogled kar podobna rastlina indijski jagodnjak (*Duchesnea indica*) prihaja iz jugovzhodne Azije in se je v zadnjih desetletjih zelo razširila predvsem po zelenicah. V nasprotju z našimi jagodnjaki ima indijski rumene

cvetove, listi zunanje čaše pa so široko trikrpi. Tudi plod je nekoliko drugačen, navadno nekoliko sploščeno obel ter veliko manj okusen od naših gozdnih jagod. Ko se na zelenici ali pod živo mejo ustali, se s pritlikami stalno razrašča in tudi košnjo dobro prenese, tako da se ga rešimo približno tako lahko kot plazčega se petoprstnika: torej skoraj nikakor. A vseeno ga lahko omejujemo v širjenju s puljenjem in odstranjevanjem nezrelih plodov.

Enoletna suholetnica

Te orjaške sorodnice marjetic z desetimi ali celo stotinami koškov, ki po cvetenju razvije na tisoče drobnih plodov s »padalci«, da jih veter širi tudi kilometre daleč, gotovo ni treba posebej predstavljati. Že od konca pomladi jo

videvamo po nekoliko zanemarnjenih obdelanih mestih, še posebej množično zarase opuščene njive, a tudi s slabo vzdrževanih zelenic se je zelo težko znebimo. Kljub imenu enoletna suholetnica (*Erigeron annuus*) v resnici ni enoletna rastlina, ima celo nekoliko gomoljasto odebeljeno dno stebela s številnimi brsti, ki se po košnji ali nepopolnem puljenju hitro razvijejo v nove liste, tako da se tudi cvetoča stebela lahko razvijajo do pozne jeseni. Že več kot 150 let se širi tudi pri nas, a resnično invazivna je postala šele zadnja desetletja. Na dobro vzdrževane, redno košene travnate površine navadno ne more, a takoj, ko so tla odprta, kar pa je lahko tudi posledica odmrta posameznih zaplat travne ruše zaradi suše, najdemo plodovi suholetnice priložnost za kalitev. Tedaj pa jim tudi redna košnja ne pride več do živga, saj se rozeta le vse bolj krepi in poganja stranske rozete, tako da moramo rastline drugo za drugo izrjavati. Ob tem pa paziti, da resnično odstranimo tudi odebeljeni del pri dnu stebela s številnimi brsti.

Nadaljevanje v prihodnji številki.

JAVNI
STANOVANJSKI
SKLAD
MESTNE
OBČINE
LJUBLJANA

OBJAVLJA

na podlagi 87. člena Stanovanjskega zakona (Ur. list RS, št. 69/03 s spremembami), Pravilnika o dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem (Ur. list RS, št. 14/2004 s spremembami), Zakona o splošnem upravnem postopku (Ur. list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo s spremembami), Zakona o socialnem varstvu (Ur. list RS, št. 3/07-UPB2 s spremembami), Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Ur. list RS, št. 62/10 s spremembami), Splošnih pogojev poslovanja Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana (Ur. list RS, št. 101/08, Spremembe in dopolnitve splošnih pogojev poslovanja z dne 14. 12. 2009 in 13. 7. 2012) ter sklepa Nadzornega sveta Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana, sprejetega na 22. seji dne 20. 5. 2014, in sklepa Nadzornega sveta Javnega stanovanjskega sklada, sprejetega na 6. korespondenčni seji dne 4. 7. 2014,

16. JAVNI RAZPIS ZA DODELITEV NEPROFITNIH STANOVANJ V NAJEM

1. PREDMET RAZPISA

1.1. Predmet razpisa

Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana (v nadaljevanju: razpisnik) razpisuje oddajo najemnih stanovanj, ki bodo predvidoma vseljiva konec leta 2015, 2016 in 2017. Predmet razpisa je približno 400 neprofitnih najemnih stanovanj. Stanovanja so predvidena v novogradnji sosesk Polje III, Polje IV in Dolgi most, v prenovljeni stavbi na Hladilniški ul. ter izpraznjena starejša stanovanja, v stanju, ki omogoča normalno uporabo, na posameznih drugih lokacijah na območju Mestne občine Ljubljana in Vrhnike.

Od razpisane št. približno 400 stanovanj bo predvidoma:

- 260 stanovanj namenjenih za oddajo v najem prosilcem, ki glede na dohodek po 9. členu Pravilnika o dodeljevanju neprofitnih stanovanj v najem (v nadaljevanju: pravilnik) niso zavezanci za plačilo lastne udeležbe in varščine in bodo uvrščeni na listo A;
- 140 stanovanj namenjenih za oddajo v najem prosilcem, ki presegajo mejo dohodka, določeno v 9. členu pravilnika, in so zavezanci plačati lastno udeležbo in varščino ter bodo uvrščeni na listo B.

Med razpisanimi stanovanji bo posebnim skupinam prosilcev namenjenih:

- 20 arhitektonsko prilagojenih stanovanj za potrebe invalidov, ki so trajno vezani na uporabo invalidskega vozička;
- 8 stanovanj s prilagojenimi inštalacijami za gluhe in slepe osebe;
- 60 stanovanj, ki so glede na velikost in skladu s površinskimi normativi primerna za samske osebe.

Približno dve tretjini navedenih stanovanj za posebne skupine prosilcev bo namenjenih listi A, ena tretjina pa listi B.

Stanovanja so glede na velikost in posebne prilagoditve za uporabo invalidov, vezanih na uporabo invalidskega vozička, in oseb z okvaro čuta, predmet štirih ločenih podlist A1–A4 in B1–B4, odvisno od tega, ali so namenjena družinam, samskim osebam ali invalidom, vezanih na uporabo invalidskega vozička, oz. osebam z okvaro čuta.

Prosilci bodo glede na število ožjih družinskih članov oziroma potreb po prilagojenem stanovanju razvrščeni na eno od podlist, pri čemer bo uspelemu prosilcu mogoče dodeliti le stanovanje, ki je predmet podliste, na katero je uvrščen.

1.2. Neprofitna najemnina

Najemnina za dodeljena neprofitna stanovanja bo določena na podlagi Uredbe o metodologiji za oblikovanje najemnin v neprofitnih stanovanjih ter merilih in postopku za uveljavljanje subvencioniranih najemnin (Ur. list RS, št. 131/03 s spremembami), Sklepov o stanovanjski najemnini (Ur. list RS, št. 136/04 s spremembami) oz. na podlagi predpisa, ki bo veljal v času oddaje stanovanja v najem.

Najemniki bodo lahko uveljavljali pravico do subvencije najemnine v skladu z uredbo, citirano v prejšnjem odstavku, oz. predpisom, veljavnim v času najema stanovanja.

Za povprečno veliko dvosobno stanovanje v izmeri 55,00 m², točkovano s 320 točkami, znaša neprofitna najemnina, izračunana na podlagi zdaj veljavnih predpisov, približno 180,00 evrov.

Najemodajalec neprofitnega stanovanja ima pravico vsakih pet let od najemnika zahtevati, da predloži dokazila o izpolnjevanju pogojev za pridobitev neprofitnega stanovanja. Če najemnik ni več upravičen do neprofitnega stanovanja, se najemna pogodba lahko spremeni v najemno pogodbo s tržno najemnino po merilih in postopku, določenih s pravilnikom.

1.3. Površinski normativi

Pri dodelitvi neprofitnih stanovanj bodo upoštevani naslednji površinski normativi:

Število članov gospodinjstva	Površina stanovanja brez plačila lastne udeležbe in varščine – lista A	Površina stanovanja s plačilom lastne udeležbe in varščine – lista B
1-člansko	od 20 m ² do 30 m ²	od 20 m ² do 45 m ²
2-člansko	nad 30 m ² do 45 m ²	nad 30 m ² do 55 m ²
3-člansko	nad 45 m ² do 55 m ²	nad 45 m ² do 70 m ²
4-člansko	nad 55 m ² do 65 m ²	nad 55 m ² do 82 m ²
5-člansko	nad 65 m ² do 75 m ²	nad 65 m ² do 95 m ²
6-člansko	nad 75 m ² do 85 m ²	nad 75 m ² do 105 m ²

Za vsakega nadaljnjega člana gospodinjstva se površine spodnjega in gornjega razreda povečajo za 6 m².

2. RAZPISNI POGOJI

2.1. Splošni pogoji

Upravičenci za pridobitev neprofitnih stanovanj v najem so popolno poslovno sposobni državljani Republike Slovenije in, ob upoštevanju vzajemnosti, državljani ostalih članic Evropske unije ter osebe s priznanim statusom upravičenca, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva. Za vse velja, da morajo imeti stalno prebivališče na območju Mestne občine Ljubljana.

Upravičenci za pridobitev neprofitnih stanovanj v najem so tudi:

- žrtve nasilja v družini, ki imajo na območju Mestne občine Ljubljana začasno bivališče v materinskih domovih in zatočiščih – varnih hišah, zavetiščih in centrih za pomoč žrtvam kaznivih dejanj. Pri tem mora biti izpolnjen pogoj, da prosilec ne kandidira skupaj z osebo, ki nasilje izvaja;
- invalidi, vezani na trajno uporabo invalidskega vozička oz. trajno pomoč druge osebe, če imajo v Mestni občini Ljubljana možnosti za zaposlitev ali imajo zagotovljeno pomoč druge osebe in zdravstvene storitve.

2.2. Dohodkovni kriterij

Prosilci so upravičeni do dodelitve neprofitnega stanovanja, če dohodki njihovih gospodinjstev v obdobju od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 ne presegajo zgornje meje, določene v spodaj navedenih odstotkih od povprečne neto plače v državi, ki je v navedenem obdobju znašala **997,01 evra**. Maksimalne vrednosti so opredeljene v spodnji preglednici v stolpcu LISTA B.

Glede na višino dohodka gospodinjstva, kot je razvidno v točki 2.2., prosilci kandidirajo za stanovanja po listi A – brez lastne udeležbe in varščine ali listi B – z lastno udeležbo in varščino. Razmejitev med prosilci liste A in liste B je razvidna iz naslednje preglednice:

VELIKOST GOSPODINJSTVA	LISTA A		LISTA B	
	%	MEJA NETO DOHODKA	%	MEJA NETO DOHODKA
1-člansko	90 %	do 897,31 evra	od 90 do 200 %	od 897,31 evra do 1.994,02 evra
2-člansko	135 %	do 1.345,96 evra	od 135 do 250 %	od 1.345,96 evra do 2.492,53 evra
3-člansko	165 %	do 1.645,07 evra	od 165 do 315 %	od 1.645,07 evra do 3.140,58 evra
4-člansko	195 %	do 1.944,17 evra	od 195 do 370 %	od 1.944,17 evra do 3.688,94 evra
5-člansko	225 %	do 2.243,27 evra	od 225 do 425 %	od 2.243,27 evra do 4.237,29 evra
6-člansko	255 %	do 2.542,38 evra	od 255 do 470 %	od 2.542,38 evra do 4.685,95 evra

Za vsakega nadaljnjega člana gospodinjstva se lestvica nadaljuje s prištevanjem 20 odstotnih točk za zgornjo mejo liste A in spodnjo mejo liste B in 25 odstotnih točk za zgornjo mejo liste B. Ker obstoječi predpisi in tehnične možnosti ne omogočajo neposrednega pridobivanja podatkov o neto dohodkih po uradni dolžnosti pri Davčni upravi RS, morajo *prosilci podatke o neto dohodkih gospodinjstva predložiti sami za navedeno obdobje za vsakega polnoletnega člana gospodinjstva in kopijo odločbe o odmeri dohodnine za leto 2013.*

2.3. Premoženje prosilca

Vsi upravičenci za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem morajo poleg navedenih pogojev izpolnjevati še naslednje splošne pogoje:

- da prosilec ali kdo izmed ožjih članov njegovega gospodinjstva ni najemnik neprofitnega stanovanja, oddanega za nedoločen čas in z neprofitno najemnino, kamor se šteje tudi imetnik služnosti stanovanja;
- da prosilec ali kdo izmed ožjih članov njegovega gospodinjstva ni lastnik ali solastnik drugega stanovanja ali stanovanjske stavbe v deležu, ki je večji od 1/3, katerega vrednost presega 40 % vrednosti primernega stanovanja. Izjema so lastniki ali solastniki stanovanj, ki jih morajo lastniki po zakonu oddajati v najem za nedoločen čas in z neprofitno najemnino;
- da prosilec ali kdo izmed članov gospodinjstva ni lastnik drugega premoženja, ki presega 40 % vrednosti primernega stanovanja. Upošteva se tudi vrednost premoženja, kupljenega na leasing.

Vrednost 40 % primernega stanovanja glede na velikost prosilčevega gospodinjstva je razvidna iz preglednice v točki 2.4.2;

- da je prosilec, ki ponovno prosi za dodelitev neprofitnega stanovanja v najem, poravnal vse obveznosti iz prejšnjega neprofitnega najemnega razmerja ter morebitne stroške sodnega postopka;
- da prosilec, ki je najemnik bivalne enote v lasti razpisnika, primerno uporablja enoto, ne povzroča škode lastniku bivalne enote in škodo na skupnih prostorih in ima poravnane vse obveznosti za uporabo ter je redni plačnik.

2.4. Posebne možnosti udeležbe

2.4.1. Možnost udeležbe za najemnike v stanovanjih, odvzetih po predpisih o podržavljenju

Do udeležbe na razpisu za dodelitev neprofitnega stanovanja so upravičeni tudi najemniki v stanovanjih, odvzetih po predpisih o podržavljenju – prejšnji imetniki stanovanjske pravice, če izpolnjujejo splošne pogoje po pravilniku.

2.4.2. Možnost udeležbe lastnikov neprimernih stanovanj ob pogoju prodaje stanovanja

Na razpis se lahko prijavijo tudi lastniki bremen prostih neprimernih stanovanj, ki sočasno izpolnjujejo naslednje pogoje:

- dohodek gospodinjstva ne presega meje dohodka po 9. členu pravilnika – upravičenci po listi A;
- so lastniki legalno zgrajenih, po površini neprimernih sob oziroma stanovanj v stanovanjskih hišah na območju Mestne občine Ljubljana, katerih vrednost ne presega 40 % vrednosti primernega stanovanja;

- velikost stanovanja glede na število članov gospodinjstva ne presega površin, določenih v preglednici iz te točke;
- niso lastniki drugega premoženja, ki bi presegalo 40 % vrednosti primernega stanovanja;
- so pripravljeni prodati svoje lastniško stanovanje razpisniku po ceni na podlagi cenitve v primeru, da se uvrstijo med uspele upravičence.

Kupnina po kupoprodajni pogodbi se uspelemu upravičencu izplača v enkratnem znesku v 30 dneh po sklenitvi najemne pogodbe za neprofitno stanovanje in izročitvi lastniškega stanovanja, praznega stvari in oseb, razpisniku.

Kot osnova za določitev vrednosti primernega stanovanja se upošteva stanovanje, točkovano s 320 točkami po vrednosti točke 2,63 evra in površinski normativi, predvidenimi za stanovanja s plačilom lastne udeležbe in varščine.

Velikost stanovanja in vrednost drugega premoženja ob upoštevanju števila članov gospodinjstva ne sme presegati naslednjih zneskov:

Število članov gospodinjstva	Največja površina lastniškega stanovanja	Najvišja vrednost primernega stanovanja in drugega premoženja - 40 % vrednosti primernega stanovanja
1-člansko	do 10 m²	15.512,37 evra
2-člansko	do 15 m²	18.515,20 evra
3-člansko	do 22 m²	22.763,60 evra
4-člansko	do 27 m²	26.224,26 evra
5-člansko	do 32 m²	30.381,76 evra
6-člansko	do 35 m²	33.579,84 evra

Za vsakega nadaljnjega člana se površina lastniškega stanovanja poveča za 3 m², vrednost lastniškega stanovanja in drugega premoženja se poveča za 1.918,85 evra.

2.4.3. Možnost udeležbe za nezakonite uporabnike stanovanj v lasti MOL ali JSS MOL, ki nimajo sklenjene najemne pogodbe

Na razpisu lahko sodelujejo tudi uporabniki nezakonito zasedenih stanovanj v lasti MOL ali JSS MOL (npr. po smrti ali odselitvi imetnika stanovanjske pravice oz. najemnika stanovanja) pod pogojem, da redno poravnavajo obveznosti za stanovanje in imajo vse obveznosti tudi poravnane, vključno s sodnimi stroški. Izvršba za izselitev se odloži v okviru 10-letnega zastaralnega roka samo v primeru, če uporabnik izpolnjuje pogoje za dodelitev neprofitnega stanovanja v najem in se prijavi na razpis.

Po tej točki nimajo možnosti udeležbe nezakoniti uporabniki, ki so se nasilno vselili v stanovanje v lasti MOL ali JSS MOL.

2.4.4. Možnost udeležbe za osebe, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva

Na razpisu lahko sodelujejo tudi osebe, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva in za katere je ugotovljena upravičenost po Zakonu o povračilu škode osebam, ki so bile izbrisane iz registra stalnega prebivalstva (Ur. list RS, št. 99/2013), če imajo dovoljenje za stalno prebivanje v Mestni občini Ljubljana.

2.5. Osebe, ki ne morejo sodelovati na razpisu

Na razpisu ne morejo sodelovati:

- tisti, ki so se nasilno vselili v stanovanja v lasti Mestne občine Ljubljana ali Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana v obdobju zadnjih 10 (deset) let pred objavo razpisa in so bili ali so toženi na izselitev;
- tisti, ki nezakonito uporabljajo stanovanje v lasti Mestne občine Ljubljana ali Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana in ne plačujejo obveznosti za stanovanje.

2.6. Stalnost bivanja na območju Mestne občine Ljubljana

Razpisnik določa v skladu s 4. členom pravilnika poleg splošnih pogojev še dodaten pogoj stalnosti bivanja na območju Mestne občine Ljubljana. Število točk, do katerih je upravičen prosilec glede na stalnost bivanja, je naslednje:

Stalno bivanje na območju Mestne občine Ljubljana	Točkovanje
nad 5 do 10 let	20 točk
nad 10 do 15 let	40 točk
nad 15 do 20 let	90 točk
nad 20 let	130 točk

Doba stalnega bivanja se točkuje na podlagi potrdila Upravne enote Ljubljana od vključno leta 1965 dalje, ker za obdobje pred tem letom ni mogoče dobiti potrdila o stalnem prebivanju na območju Mestne občine Ljubljana. Upošteva se število let, dopolnjenih v letu razpisa. V primeru prekinitve bivanja se leta seštevajo.

3. KRITERIJI IN MERILA ZA OCENJEVANJE STANOVANJSKIH IN SOCIALNIH RAZMER PROSILCEV

Stanovanjske in socialno-zdravstvene razmere prosilca bodo ocenjene skladno s točkovnim vrednotenjem, ki ga določa pravilnik, ter na podlagi točkovnega vrednotenja prednostnih kategorij upravičencev, ki so določene s tem razpisom. Ocenjuje se izključno stanovanjske pogoje prosilca kot tudi zdravstvene razmere članov njegovega gospodinjstva, s katerimi kandidira na razpisu ne glede na morebitno ločeno bivanje med njimi.

3.1. Splošne prednostne kategorije prosilcev

Pri dodelitvi neprofitnega stanovanja imajo prednost mlade družine in mladi, družine z večjim številom otrok, invalidi in družine z invalidnim članom, družine z najmanj tremi člani, v kateri je zaposlen samo en družinski član oz. nihče od družinskih članov ni zaposlen, državljani z daljšo delovno dobo, ki so brez stanovanja ali pa so podnajemniki, žrtve nasilja v družini, osebe s statusom žrtve vojnega nasilja, kar je izraženo s številom točk v preglednici pod točko 3.3.1.

3.2. Dodatne prednostne kategorije prosilcev

Poleg prednostnih kategorij prosilcev, opredeljenih v prejšnji točki, bodo v skladu s 6. členom pravilnika upoštevana še naslednje prednostne kategorije prosilcev:

- prosilci z doseženo višjo, visoko ali univerzitetno stopnjo izobrazbe ter magisterijem ali doktoratom, s čimer se omogoči uveljavljanje prednosti občanom, ki vlagajo v lastno izobrazbo;
- mlade družine, kjer ima vsaj en zakonec ali zunajzakonski partner doseženo višjo ali drugo stopnjo visoke izobrazbe in je nezaposlen, s čimer se mladim, ki ne dobijo zaposlitve po zaključku izobraževanja, omogoči večje možnosti za pridobitev neprofitnega stanovanja;
- invalidi, ki so gibalno ovirani, trajno vezani na uporabo invalidskega vozička in bivajo na neprimerni stanovanjski površini, ki ne dosega površinskih standardov, določenih s spodnjo mejo za listo A. Invalidom, trajno vezanim na uporabo invalidskega vozička, ki bivajo v utesnjenih bivalnih pogojih, tako da jim je oteženo ali preprečeno normalno gibanje, se s tem omogoči večje možnosti za pridobitev neprofitnega stanovanja;
- prosilci z daljšo delovno dobo, tako da se, upoštevajoč določen stanovanjski status, kriterij prizna vsem prosilcem, ne samo tistim brez stanovanja ali podnajemnikom, s čimer se glede upoštevanja delovne dobe prosilci izenačijo;
- prosilci, ki so vsaj dvakrat sodelovali na prejšnjih razpisih in so tudi izpolnjevali razpisne pogoje, tako da so se vsaj dvakrat dejansko uvrstili na prednostno listo upravičencev, vendar pa niso pridobili pravice do dodelitve stanovanja v najem glede na število razpisanih stanovanj. Določilo ne velja za prosilce, ki so sodelovali na razpisih, pa niso izpolnjevali razpisnih pogojev in niso bili uvrščeni na prednostno listo upravičencev. Pri prosilcih, ki jim je bilo že dodeljeno neprofitno stanovanje v najem in so se izselili, se upošteva udeležba na javnih razpisih le od izselitve iz najemnega stanovanja dalje. Upošteva se zgolj udeležba prosilca, ne pa tudi drugih članov gospodinjstva.
- prosilci, uporabniki hišniških stanovanj in njihovi zakonski in zunajzakonski partnerji, ki so jim bila stanovanja dodeljena pred letom 1991 zaradi opravljanja hišniških in podobnih del in se morajo zaradi upokojitve oziroma nezmožnosti opravljanja del na zahtevo lastnikov izseliti;
- prosilci, ob izpolnjevanju drugih razpisnih pogojev, ki živijo ali so v obdobju treh let pred razpisom živeli v rejniški družini, pa ob polnoletnosti in prenehanju rejništva, na podlagi odločbe in mnenja centra za socialno delo, nimajo pogojev za vrnitev k staršem.

3.3. Točkovno vrednotenje prednostnih kategorij

3.3.1. Točkovne vrednosti

Prednostne kategorije, opredeljene v točkah 3.1. in 3.2., se za posamezno listo prosilcev A oziroma B točkujejo z naslednjim številom točk:

PREDNOSTNE KATEGORIJE PROSILCEV	LISTA A	LISTA B
1. mlade družine; mladi	100	150
2. družina z večjim številom otrok – najmanj 3 oz. več otrok	50	50
3. invalidi in družine z invalidnim članom – III., II., I. kat. inv. in trajna vezanost na uporabo invalidskega vozička ter invalidnost zaradi okvare čuta; invalidnost otroka, ugotovljena po pristojni komisiji; druga oblika invalidnosti, pri kateri ni ugotovljena kategorija in invalidnost družinskega člana s podaljšano roditeljsko pravico	50, 60, 80 80 50	50, 60, 80 80 50
4. družina z najmanj tremi člani, v kateri je zaposlen samo en družinski član oz. nihče od družinskih članov ni zaposlen	60	/
5. prosilci z daljšo delovno dobo, ki so brez stanovanja ali podnajemniki (moški 13 let, ženske 12 let)	50	50
6. žrtve nasilja v družini – upošteva se obdobje treh let pred razpisom	100	70
7. osebe s statusom žrtve vojnega nasilja	60	60
PREDNOSTNE KATEGORIJE V SKLADU S 6. ČLENOM PRAVILNIKA		
1. izobrazba prosilca (višja, visoka ali univerzitetna, magisterij ali doktorat)	50, 60, 80	50, 60, 80
2. mlade družine, kjer ima vsaj en zakonec ali zunajzakonski partner doseženo višjo ali drugo stopnjo visoke izobrazbe in je nezaposlen;	50	50
3. invalidi, ki so gibalno ovirani, trajno vezani na uporabo invalidskega vozička in bivajo na neprimerni stanovanjski površini, ki ne dosega površinskih standardov, določenih s spodnjo mejo za listo A	50	50
4. prosilci z daljšo delovno dobo, katerih stanovanjski status je opredeljen v točki 3.2. tega razpisa (moški 13 let, ženske 12 let)	50	50
5. uvrstitev prosilca na prednostno listo na prejšnjih razpisih – 30 točk za vsak predhodni razpis, na katerem se je prosilec uvrstil na prednostno listo, ob pogoju, da se je predhodno vsaj na dveh razpisih uvrstil med upravičence, vendar največ 150 točk	60-150	60-150
6. prosilci, uporabniki hišniških stanovanj in njihovi zakonski in zunajzakonski partnerji, ki so jim bila stanovanja dodeljena pred letom 1991 zaradi opravljanja hišniških in podobnih del in se morajo zaradi upokojitve oziroma nezmožnosti opravljanja del na zahtevo lastnikov izseliti	50	50
7. prosilci, ki živijo ali so v obdobju treh let pred razpisom živeli v rejniški družini in ob polnoletnosti in prenehanju rejništva nimajo pogojev za vrnitev k staršem	50	50

Če več prosilcev doseže enako število točk glede na oceno stanovanjskih in drugih razmer, se prednost določi glede na uvrstitev prosilcev v prednostne kategorije prosilcev ob upoštevanju naslednjega vrstnega reda: ● prosilci z daljšo dobo stalnega bivanja v Mestni občini Ljubljana, ● prosilci, ki so se več kot dvakrat uvrstili na prednostno listo na prejšnjih razpisih, ● družine z manjšim številom zaposlenih, ● mlade družine, ● družine z večjim številom otrok, ● invalidi in družine z invalidnim članom, ● žrtve nasilja v družini, ● žrtve vojnega nasilja, ● prosilci z daljšo delovno dobo. V primeru, da so prosilci prvoopredeljene kategorije še vedno izenačeni, se postopek nadaljuje z naslednjo prednostno kategorijo.

3.3.2. Točkovanje nezakonitega uporabnika stanovanja v lasti MOL ali JSS MOL, ki nima sklenjene najemne pogodbe

Prosilci, ki so nezakoniti uporabniki stanovanj v lasti MOL ali JSS MOL iz točke 2.4.3., se pri točkovanju stanovanjskega statusa opredelijo kot »najemnik tržnega stanovanja«.

4. LASTNA UDELEŽBA

Lastna udeležba so vračljiva denarna sredstva, ki jih je dolžan plačati upravičenec pred oddajo stanovanja v najem. Lastno udeležbo so zavezani plačati upravičenci, katerih dohodek presega mejo dohodka, določeno v 9. členu pravilnika (upravičenci po listi B). Višina lastne udeležbe znaša 10 % vrednosti neprofitnega stanovanja, izračunane po pravilniku iz 116. člena Stanovanjskega zakona brez vpliva lokacije. (primer: za dvosobno stanovanje 55 m², točkovano s 320 točkami, znaša lastna udeležba 4.629,00 evrov).

Lastna udeležba se najemniku neprofitnega stanovanja vrne po 10 letih z 2 % obrestno mero.

Podrobnejši pogoji v zvezi s plačilom in vračilom lastne udeležbe se določijo v pogodbi, ki jo je upravičenec do dodelitve neprofitnega stanovanja v najem dolžan skleniti z razpisnikom.

Če upravičenec, ki je zavezan plačati lastno udeležbo pred oddajo stanovanja v najem, ne sklene pogodbe o lastni udeležbi ali v postavljenem roku ne plača lastne udeležbe, se šteje, da ne izpolnjuje pogojev za dodelitev stanovanja.

5. VARŠČINA

Varščina so denarna sredstva, ki so ob morebitni izselitvi najemnika iz stanovanja potrebna za vzpostavitev stanovanja v stanje ob vselitvi, ob upoštevanju običajne rabe stanovanja. Višina varščine znaša tri mesečne najemnine za stanovanje, ki se dodeljuje v najem. Varščina se vrne ali poračuna ob prenehanju najemnega razmerja.

Varščino so zavezani plačati upravičenci, katerih dohodek presega mejo, določeno v 9. členu pravilnika (upravičenci po listi B), pred oddajo stanovanja v najem. Podrobnejši pogoji v zvezi s plačilom in vračilom varščine se opredelijo v najemni pogodbi.

6. RAZPISNI POSTOPEK

6.1. Obrazci

Prosilci, ki se želijo prijaviti na razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem, morajo oddati vlogo na posebnem **obrazcu JSS MOL**. Obrazec vloge, s katerim se prosilci prijavijo na razpis, je na voljo od **26. 5. 2014** do vključno **5. 9. 2014** v recepciji Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana, v pritličju Zarnikove 3 v Ljubljani, vsak delovni dan od 8. ure do 17. ure, v petek pa od 8. ure do 14. ure. Obrazec vloge je na voljo tudi v elektronski obliki na spletni strani JSS MOL **www.jssmol.si** in Mestne občine Ljubljana **www.ljubljana.si**.

6.2. Upravna taksa

Ob vložitvi vloge so prosilci dolžni plačati upravno takso v znesku 22,66 evra za vlogo in izdajo odločbe po tarifni številki 1 in 3 taksne tarife Zakona o upravnih taksah (Ur. list RS, št. 42/07 - uradno prečiščeno besedilo, 126/07, 88/10). Upravno takso lahko plačajo s plačilno kartico v glavni pisarni JSS MOL, elektronskim plačilom ali s plačilnim nalogom na račun številka: 01261-4610309121, sklic na št. 11 75604-7111002-2014 – Občinske upravne takse, katerega fotokopijo nalepijo na vlogo.

Prosilci lahko zaradi slabih premoženjskih razmer zahtevajo oprostitev plačila takse, če izpolnjujejo zahtevane kriterije po 25. členu Zakona o upravnih taksah: ● da so prejemniki denarne pomoči kot edinega vira preživljanja, ● da so prejemniki varstvenega dodatka po predpisih socialnega varstva ali ● da so prejemniki nadomestila za invalidnost po predpisih, ki urejajo varstvo odraslih telesno in duševno prizadetih oseb. Status upravičenca dokažejo s pravnomočno odločbo.

6.3. Rok za oddajo vloge

Vlogo s prilogami morajo prosilci poslati v času **od 26. 5. 2014 do vključno 5. 9. 2014 s priporočeno pošiljko na naslov: Javni stanovanjski sklad Mestne občine Ljubljana, Zarnikova 3, 1000 Ljubljana – s pripisom »16. RAZPIS«**. Vlogo s prilogami lahko prosilci oddajo tudi osebno v glavni pisarni JSS MOL v času uradnih ur.

Če bo prosilec oddal nepopolno vlogo, bo pozvan, da vlogo v določenem roku dopolni z manjkajočimi listinami. **Vloge prosilcev, ki v roku ne bodo dopolnjene, in vloge, oddane po zaključku razpisnega roka, bodo s sklepom zavržene.**

6.4. Predložitev listinskih dokazil

K vlogi za pridobitev neprofitnih stanovanj v najem morajo prosilci obvezno priložiti dokazila, navedena pod tč. **1., 2., 4. in 5.**, druge listine pa, če na njihovi podlagi uveljavljajo dodatne točke. V primeru, da prosilec uveljavlja dodatne točke po posameznih kriterijih, ustrezne priloge pa ni priložil, bo pozvan k dopolnitvi. Če vloge ne bo dopolnil, bo vloga obravnavana, kot da ni uveljavljal dodatnih točk.

- izpolnjen obrazec vloge z opisom stanovanjskih in socialno-zdravstvenih razmer, izjavo o premoženjskem stanju prosilca in ožjih družinskih članov, izjavo, s katero prosilec in drugi polnoletni člani gospodinjstva dovoljujejo vpogled v svoje osebne podatke pri drugih upravljavcih zbirk podatkov;
 - potrdilo o skupnem neto dohodku gospodinjstva v obdobju od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (potrdilo delodajalca oziroma izplačevalca pokojnine – ZPIZ); potrdilo o prejetih drugih dohodkih v letu 2013 oziroma pisna izjava prosilca, da takšnih dohodkov ni imel (za dohodek se štejejo preživitve, nadomestila preživitve, nagrada skrbniku, plačilo dela rejniku, starševski dodatek, otroški dodatek, denarna socialna pomoč, varstveni dodatek, državne štipendije, rente iz življenjskih zavarovanj, invalidski dodatek, sredstva za nego in pomoč) in dokončno odločbo o odmeri dohodnine za leto 2013;
 - potrdilo o delovni dobi;
 - v primeru nezaposlenosti potrdilo o nezaposlenosti prosilca, njegovega zakonskega ali zunajzakonskega partnerja oziroma drugega družinskega člana (izda Zavod RS za zaposlovanje);
 - veljavno dokazilo o stanovanjskem statusu: opis bivalnih razmer, če je prosilec brezdomec ali biva v baraki ali izkazuje, da ima naslov bivanja prijavljen na pristojnih institucijah (CSD, Rdeči križ, Karitas); dokazilo o bivanju v bivalni enoti, materinskem domu ali varni hiši, nestanovanjskih prostorih; najemna ali podnajemna pogodba ali dokazilo o plačevanju tržne najemnine; pogodba o bivanju v delavskem domu ali stanovanjski skupini ali študentskem domu ali službenem stanovanju z dokazilom o poteku najemnega razmerja prej kot v letu dni oziroma da je najemodajalec že podal odpoved; dokazilo o bivanju pri starših, sorodnikih ali prijateljih – potrdilo o stalnem prebivališču in gospodinjstvi skupnosti za starše, sorodnike ali prijatelje; dokazilo o imetništvu stanovanjske pravice, če je prosilec najemnik denacionaliziranega stanovanja; dokazilo o bivanju v hišniškem stanovanju, na katerem je bila pridobljena pravica do bivanja pred letom 1991 in morebitna tožba na izselitev; prosilec, ki je (so)lastnik stanovanja: dokazilo o (so)lastništvu in vrednosti nepremičnine – cenitev oz. vrednost GURS; prosilec, ki je lastnik stanovanja in izpolnjuje pogoje iz točke 2.4.2: dokazilo o lastništvu: izpisek iz zemljiške knjige oz., če stanovanje ni vpisano v zemljiško knjigo – nepretrgano verigo kupoprodajnih pogodb;
 - če je prosilec najemnik bivalne enote v lasti razpisnika, dokazilo o poravnanih obveznostih pri najemninah in obratovalnih stroških ter rednem plačevanju obveznosti;
 - če je prosilec nezakoniti uporabnik stanovanja v lasti MOL ali JSS MOL, dokazilo o poravnanih obveznostih na uporabni, obratovalnih stroških in sodnih stroških;
 - v primeru bivanja v neprimernem stanovanju dokazilo o kvaliteti bivanja – stanovanje, ovrednoteno z največ 150 točkami po starem sistemu točkovanja (Pravilnik o merilih in načinu za ugotavljanje vrednosti stanovanj in stanovanjskih hiš ter sistemu točkovanja, Ur. list SRŠ, št. 25/81 in 65/99) oz. 170 točkami po novem sistemu točkovanja (Pravilnik o merilih za ugotavljanje vrednosti stanovanj in stanovanjskih stavb, Ur. list RS, št. 127/04, 69/05 in 75/05): zapisnik o točkovanju stanovanja ali opis kvalitete stanovanja: leto izgradnje, vlažno, kletno, dotrajane instalacije ipd.;
- v primeru neprimerne stanovanjske površine – navedba stanovanjske površine z opisom posameznih prostorov in navedbo površin ter navedbo števila oseb, ki imajo v tem stanovanju prijavljeno stalno prebivališče in posamezne prostore uporabljajo;
 - kopijo poročnega lista oziroma overjeno izjavo o obstoju zunajzakonske skupnosti;
 - kopijo izpiska iz rojstne matične knjige za vsakega otroka;
 - potrdilo o rednem šolanju otrok, ki so starejši od 15 let;
 - zdravniško potrdilo o nosečnosti;
 - odločbo socialne službe o ločenem življenju roditeljev in mladoletnih otrok zaradi neprimernih stanovanjskih razmer (rejništvo, oskrba v tuji družini, zavodu, če so razlog oddaje neprimerne stanovanjske razmere);
 - odločbo in mnenje Centra za socialno delo o prenehanju bivanja v rejniški družini;
 - dokazilo o statusu roditelja, ki sam preživlja otroka (samohranilec) – dokazilo, da je preživitvena neizterljiva, oziroma odločba o prejemanju preživitvene iz preživitvenega sklada. Neizterljivost se izkazuje z izvršilnim predlogom oz. sklepom o izvršbi zoper zavezanca;
 - potrdilo osebnega zdravnika, iz katerega je razvidna diagnoza o kronični bolezni zgornjih dihal ali astmi, ki ne sme biti starejša od 30 dni;
 - dokazilo o invalidnosti I, II. ali III. kategorije in invalidnosti zaradi okvare čuta – slepota, gluhost (odločba centra za socialno delo, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Zavoda za zaposlovanje, Zavoda za zdravstveno zavarovanje RS);
 - potrdilo ustrezne institucije, če je prosilec ali njegov ožji družinski član, ki bo z njim stalno prebival, gibavno ovirana oseba, trajno vezana na uporabo invalidskega vozička ali trajno pomoč druge osebe;
 - odločbo o razvrstitvi otroka, mladostnika ali mlajše polnoletne osebe glede na zmerno, težjo ali težko duševno ali težko telesno motnjo ali izvid in mnenje specialistične pediatrične službe ali odločba o podaljšanju roditeljske pravice;
 - dokazilo o nasilju v družini – strokovno mnenje centra za socialno delo ter vladnih in nevladnih organizacij (materinski domovi, zatočišča - varne hiše, zavetišča, centri za pomoč žrtvam kaznivih dejanj), ki nudijo žrtvam psihosocialno pomoč ob nasilju. Potrdilo mora biti izdano na obrazcu, dogovorjenem med navedenimi organizacijami in JSS MOL;
 - odločbo o statusu žrtve vojnega nasilja;
 - dokazilo o statusu upravičenca zaradi izbrisa iz registra stalnega prebivalstva (potrdilo oziroma odločba upravne enote);
 - potrdilo o strokovni izobrazbi prosilca (fotokopija diplome, spričevala); listinam, izdanim v tujini, mora biti priloženo mnenje o vrednotenju izobraževanja, ki ga izda ENIC-NARIC center;
 - izjava o vseh plačanih obveznostih, kolikor je prosilec že imel v najemu neprofitno stanovanje;
 - izjavo o sodelovanju na prejšnjih razpisih;
 - dokazilo o plačilu oz. oprostitvi plačila upravne takse.

Potrdila, ki ne izkazujejo trajnega statusa, ne smejo biti starejša od 30 dni od objave razpisa.

Potrdila o državljanstvu in potrdila o stalnem prebivališču in številu članov gospodinjstva bo pridobil razpisnik neposredno od pristojnega državnega organa.

Razpisnik k vlogi priložene listine zadrži in jih po izteku razpisnega roka udeležencem razpisa **ne vrača**.

7. SPLOŠNE DOLOČBE

Strokovna služba razpisnika bo preverjala pravočasnost prispelih vlog, njihovo popolnost ter stanovanjske in druge razmere prosilcev.

Pri obravnavi vloge se **upoštevajo razmere, ki so obstajale v času oddaje vloge** in so navedene v vlogi. **Kasnejših sprememb se NE upošteva.** V dvomu se šteje, da se upoštevajo razmere na zadnji dan roka za oddajo vloge.

Prosilec, ki se namerava izseliti iz stanovanja, za katero je izpolnil obrazec opisa stanovanjskih razmer, je dolžan pravočasno, najmanj 10 dni pred izselitvijo, obvestiti razpisnika o izselitvi, da bo komisija lahko predčasno opravila ogled stanovanja zaradi zavarovanja dokazov. Če prosilec ne obvesti o preselitvi ali obvesti prepozno, da bi JSS MOL lahko pravočasno opravil ogled, se pri točkovanju upošteva le stanovanjski status, ne pa tudi druge stanovanjske razmere, opisane v vlogi, kot so kvaliteta bivanja, utesnjenost, funkcionalnost stanovanja in zdravstvene razmere, na katere vpliva vlažnost stanovanja.

Komisije, ki jih imenuje razpisnik, bodo proučile utemeljenost pravočasnih in popolnih vlog na podlagi prejetih listin, potrebnih za oblikovanje prednostne liste za oddajo neprofitnih stanovanj, in dokumentiranih poizvedb, ki jih bodo opravile pri pristojnih organih in organizacijah ter posameznikih.

Komisije si lahko stanovanjske razmere prosilcev tudi ogledajo. Ogled bo opravljen nenapovedano in le pri tistih udeležencih, ki bodo na podlagi predložene listinske dokumentacije zbrali zadostno število točk glede na število razpisanih stanovanj.

Če se v postopku ugotovi, da je prosilec podal neresnične podatke, ni upravičen do dodelitve neprofitnega stanovanja v najem in se ne uvrsti na prednostno listo.

Po proučitvi vseh okoliščin in ocenitvi stanovanjskih in drugih razmer bodo udeleženci razpisa glede na število zbranih točk uvrščeni na prednostno listo. Seznam uvrščenih upravičencev bo javno objavljen na enak način kot razpis v roku 6 mesecev po zaključku razpisa. Seznam upravičencev po posameznih kategorijah prosilcev, ki niso zavezanca za plačilo lastne udeležbe in varščine (lista A), bo objavljen ločeno od seznama ostalih upravičencev (lista B).

Udeležencem razpisa bodo vročene odločbe o uvrstitvi oz. neuvrstitvi na posamezno prednostno listo upravičencev. Udeleženec razpisa, ki se z odločitvijo ne strinja, se lahko v roku 15 dni po prejemu odločitve pritoži. Pritožbo naslovi na razpisnika. O pritožbi odloči v roku 90 dni župan Mestne občine Ljubljana. Odločitev župana o pritožbi je dokončna.

Po rešitvi pritožb bo javno objavljen dokončen seznam upravičencev, ki jim bodo zagotovljena stanovanja. Z uspelimi upravičenci bodo sklenjena najemna razmerja za nedoločen čas in z neprofitno najemnino. Uspeli upravičenec, ki neupravičeno zavrne dodeljeno primerno stanovanje ali ki se na ponovni poziv k sklenitvi najemne pogodbe ne odzove, se črta s seznama upravičencev, pridobljena upravičenja pa prenehajo.

Razpisnik bo stanovanja dodeljeval upoštevajoč prednostni vrstni red po posameznih seznamih, odvisno od oblike družin in velikosti razpoložljivih stanovanj.

Pred sklenitvijo najemne pogodbe bo razpisnik ponovno preveril, ali udeleženec razpisa še izpolnjuje merila za upravičenost do dodelitve neprofitnega stanovanja v najem. V primeru bistvenih sprememb, ki vplivajo na upravičenost, se lahko postopek obnovi in prosilca črta s seznama upravičencev.

Vse informacije lahko dobite osebno na sedežu razpisnika, Zarnikova ul. 3, Ljubljana, v času uradnih ur:

- ponedeljek 8.00–12.00 in 13.00–15.00
- sreda 8.00–12.00 in 13.00–16.00
- petek 8.00–12.00

ter na naslednjih telefonskih številkah Službe za stanovanjska razmerja: 01/306-14-34, 01/306-14-02, 01/306-14-07, 01/306-14-13, 01/306-14-16, 01/306-14-25, 01/306-14-56, 01/306-14-57, 01/306-14-62, 01/306-14-29, 01/306-14-57, 01/306-14-40, 01/306-43-02, 01/306-15-68, 01/306-15-33.

Mestna občina
Ljubljana

MESTNA OBČINA LJUBLJANA
Mestni trg 1
Ljubljana

RAZPISUJE ŠTIPENDIJE ZA NADARJENE DIJAKE IN ŠTUDENTE ZA ŠOLSKO OZ. ŠTUDIJSKO LETO 2014/15

90 štipendij za nadarjene dijake in študente Mestne občine Ljubljana, in sicer:

- 16 štipendij za dijake,
- 40 štipendij za študente dodiplomskega izobraževanja in enovitega magistrskega študija v Republiki Sloveniji,
- 21 štipendij za študente podiplomskega (razen enovitega magistrskega) izobraževanja v Republiki Sloveniji,
- 4 štipendije za dodiplomski študij v tujini,
- 9 štipendij za podiplomski študij v tujini.

Na razpis se lahko prijavijo:

- dijaki od vključno 2. letnika srednješolskega izobraževanja,
- študenti dodiplomskega in enovitega magistrskega izobraževanja v Republiki Sloveniji od vključno 2. letnika,
- študenti dodiplomskega in enovitega magistrskega izobraževanja v Republiki Sloveniji, ki so prejeli štipendijo za nadarjene dijake MOL za srednješolsko izobraževanje, od vključno 1. letnika,
- študenti podiplomskega (razen enovitega magistrskega) izobraževanja v Republiki Sloveniji od vključno 1. letnika in
- študenti, ki študirajo v tujini (za dodiplomski in podiplomski študij) od vključno 1. letnika,

če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- dijaki od vključno 2. letnika, ki ob vpisu v 2. letnik srednje šole niso starejši od 18 let,
- študenti dodiplomskega in enovitega magistrskega študija, ki se izobražujejo v Republiki Sloveniji, od vključno 2. letnika, če ob vpisu v 2. letnik niso starejši od 25 let, razen, če so predhodno končali dodiplomski študijski program,
- študenti podiplomskega študija, razen enovitega magistrskega študija, ki se izobražujejo v Republiki Sloveniji, od vključno 1. letnika, če ob vpisu v prvi letnik niso starejši od 30 let,
- študenti dodiplomskega in podiplomskega študijskega programa, ki se izobražujejo v tujini, od vključno 1. letnika, če študenti dodiplomskega študija in enovitega magistrskega programa ob vpisu v 1. letnik niso starejši od 24 let, razen če so predhodno končali dodiplomski študijski program, študenti drugih podiplomskih programov pa niso starejši od 30 let.

Izobraževanje v tujini mora potekati na tuji izobraževalni ustanovi, ki je akreditirana za izvajanje javno veljavnega (akreditiranega) študijskega programa. V primeru transnacionalnega izobraževanja (izobraževanja, ki ga izobraževalna ustanova izvaja zunaj teritorija države, v kateri ima sedež) morata biti študijski program in izobraževalna ustanova akreditirani v matični državi, v državi, kjer se program izvaja, pa mora biti predmetno izobraževanje usklajeno z nacionalno zakonodajo na področju visokega šolstva,

- študenti, ki so zaključili srednješolsko izobraževanje, lahko pridobijo štipendijo za nadaljevanje izobraževanja na višji stopnji ob vpisu v 1. letnik dodiplomskega ali enovitega magistrskega študija in na podlagi kandidature na javnem razpisu, ne glede na pogoj iz druge alineje prvega odstavka 6. člena Odloka o štipendiranju (Uradni list RS, št. 54 / 2010 in 59/2013; v nadaljevanju odlok, povezava na neuradno prečiščeno besedilo <http://www.ljubljana.si/Static/upload/file/Odlok%20o%20%C5%A1tipendiranju%20-NPB%20-%20%C4%8CISTOPIS%2015%207%202013.pdf>).

Starost dijakov in študentov višjih letnikov je lahko sorazmerno višja.

Poleg zgoraj navedenih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da imajo stalno prebivališče na območju Mestne občine Ljubljana,
- da niso v delovnem razmerju,
- da niso družbeniki gospodarskih družb ali ustanovitelji ali soustanovitelji zavodov,
- da niso vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje,
- da hkrati ne prejema druge štipendije v Republiki Sloveniji, razen če študirajo v tujini,
- da imajo dijaki v preteklem šolskem letu in študenti, ki se izobražujejo po programih dodiplomskega in enovitega magistrskega študija v tujini, v zaključnem letniku srednjega izobraževanja povprečno oceno najmanj 4 iz vseh ocenjenih predmetov, študenti pa v preteklem študijskem letu najmanj povprečno oceno 8 iz vseh opravljenih izpitov in drugih študijskih obveznosti, študenti, ki študirajo v tujini, pa z njo primerljivo oceno,
- da so v zadnjih treh šolskih oziroma študijskih letih glede na šolsko leto, za katero uveljavljajo pravico do štipendije, imeli dosežke na posameznem področju,

Skladno z merili iz tretjega odstavka 10. člena odloka morajo kandidati dosegati najmanj skupno 12 točk za dosežke dijaki in najmanj 18 točk za dosežke študenti.

Štipendijo lahko pridobi dijak ali študent, ki nima zahtevane povprečne ocene (dijak 4 in študent 8), če ima vsaj na enem področju dosežke v evropskem ali svetovnem merilu v zadnjih treh letih, glede na šolsko oz. študijsko leto, za katero uveljavlja pravico do štipendije, in so ti boljši od dosežkov tistih dijakov in študentov, ki te pogoje izpolnjujejo. V tem primeru povprečna ocena dijaka ne sme biti nižja od ocene 3, študenta pa ne nižja od ocene 7 oz. z njo primerljive ocene, če študent študira v tujini.

Natisnjeni e-prijavi prek aplikacije *E-razpis za štipendije za nadarjene dijake in študente* je treba priložiti:

- dokazilo o vpisu v izobraževalni program za tekoče šolsko oziroma študijsko leto (v izvorniku ali overjeni kopiji),
- dokazilo o učnem oziroma študijskem uspehu zadnjega letnika izobraževanja (v izvorniku ali overjeni kopiji),
- dokazila o dosežkih na posameznem področju v zadnjih treh šolskih oziroma študijskih letih glede na šolsko oziroma študijsko leto, za katero upravičenec uveljavlja pravico do štipendije (le, če dokazila niso uvožena v e-aplikacijo),
- življenjepis z opisom dosedanjega izobraževanja ter kariernih ciljev (v izvorniku).

Študenti, ki se izobražujejo v tujini, morajo prijaviti še priložiti:

- dokazilo o trajanju dodiplomskega oziroma podiplomskega študijskega programa v tujini,
- dokazilo ENIC-NARIC centra Slovenija, da študij poteka v okviru javno veljavnega (akreditiranega) študijskega programa na akreditirani tuji izobraževalni ustanovi (http://www.arhiv.mvzt.gov.si/si/delovna_podrocja/enic_naric_center_slovenija/).

Dokazila o dosežkih na posameznem področju v zadnjih treh šolskih oz. študijskih letih, ki bodo oddana prek informacijskega sistema e-prijave ali priložena v obliki kopije, bodo kandidati morali na podlagi poziva k predložitvi dokazil v izvorniku predložiti v roku 5 dni od vročitve poziva. Če kandidat dokazil ne bo predložil v roku, dosežki ne bodo upoštevani.

Komisija bo točkovala le dosežke, ki bodo navedeni v e-prijavi v aplikaciji *E-razpis za štipendije za nadarjene dijake in študente* in ki jih bodo kandidati dokazovali s prilogami v e-prijavi ali s prilogami k vlogi po pošti.

Vse v roku prispеле in s predpisanimi dokazili opremljene vloge bodo ocenjene v skladu z merili iz 12. od vključno 22. člena Odloka o štipendiranju in uvrščene na prednostne liste za posamezne vrste razpisanih štipendij. Štipendije bodo dodeljene kandidatom po vrstnem redu na prednostni listi glede na število razpisanih štipendij.

Ob enakem številu točk za pridobitev posamezne vrste štipendije ima prednost kandidat z nižjim povprečnim mesečnim dohodkom na družinskega člana.

Vsi kandidati bodo o rezultatih razpisa obveščeni najpozneje v dveh mesecih od prejetja zadnje popolne vloge na javni razpis.

Celotna dokumentacija javnega razpisa z vsemi obrazci je dostopna na spletnih straneh Mestne občine Ljubljana (www.ljubljana.si) – pod rubriko *Razpisi, razgrnitve in javne objave*.

Kandidati se bodo lahko prijavili na razpis prek aplikacije *E-razpis za štipendije za nadarjene dijake in študente MOL* od 5. 8. 2014 do izteka roka za prijavo.

V celoti izpolnjeno in oddano prijavo prek aplikacije *E-razpis za štipendije za nadarjene dijake in študente* natisnete in jo podpisano z vsemi obveznimi dokazili in prilogami oddate osebno v Glavni pisarni Mestne občine Ljubljana na Mačkovi ulici 1 v Ljubljani ali oddate po pošti, in sicer:

- dijaki najpozneje do 5. 9. 2014, ● študenti pa do 6. 10. 2014

v zaprti ovojnici s pripisom: **NE ODPIRAJ – Prijava za štipendijo za nadarjene MOL za ...** (označite, za katero štipendijo kandidirate): ● dijake, ● študente dodiplomskega izobraževanja in enovitega magistrskega študija v RS, ● študente podiplomskega (razen enovitega magistrskega) izobraževanja v RS, ● študente dodiplomskega študija v tujini, ● študente podiplomskega študija v tujini.

na naslov: **MESTNA OBČINA LJUBLJANA, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana**

Podrobnejše informacije v zvezi s prijavo lahko dobite od 5. 8. 2014 dalje na številki 01/ 306 40 27 ali po elektronski pošti na naslovu: monika.pavser@ljubljana.si.

Ljubljanski vestnik

Foto: wikipedia.com

Na slovenskem železniškem omrežju poteka vzpostavitev digitalnega radijskega sistema GSM-R.

Vzpostavitev digitalnega radijskega sistema GSM-R na slovenskem železniškem omrežju

V teku je projekt »Uvedba digitalnega radijskega sistema (GSM-R) na slovenskem železniškem omrežju«, v okviru katerega se sistem GSM-R vzpostavlja na vseh slovenskih javnih železniških progah. GSM-R sistem je del enega od osnovnih podsistemov, ki sestavljajo železniško infrastrukturo, in, sicer del podsistema vodenje, upravljanje in signalizacija in je kot tak namenjen predvsem opravljanju obveznih javnih gospodarskih služb na javni železniški infrastrukturi, to je vodenju prometa in vzdrževanju infrastrukture.

Posredujemo nekaj informacij z namenom, da lokalno javnost podrobneje seznanimo s projektom ter z aktivnostmi, ki se bodo izvajale.

Opis projekta

V Evropski uniji se od začetka 90. let razvija transevropsko transportno omrežje (TEN-T: Trans-European Networks) z namenom zagotavljanja mednarodnih transportnih povezav in prostega pretoka blaga ter ljudi. V železniškem prometu je bila ključna ovira za vzpostavitev tovrstnega omrežja tehnična neenotnost med posameznimi železniškimi operaterji. Vse državne železnice so namreč uporabljale lastne, nekompatibilne analogne sisteme za prenos informacij, vključno s Slovenijo. Za reševanje teh omejitev je bil razvit sistem ERTMS (European Train Control System) oz. evropski sistem za upravljanje železniškega prometa, ki je sestavljen iz ETCS (European Train Control System) – Evropskega sistema vodenja vlakov in iz GSM-R (Global System for Mobile Communications – Railway) – Globalnega mobilnega radijskega komunikacijskega sistema za železnice.

Uvedba digitalnega radijskega sistema (GSM-R) na slovenskem železniškem omrežju pomeni uskladitev s pravnim redom Evropske unije oz. implementacijo direktiv Evropske unije s področja interoperabilnosti govornega sistema za komunikacijo med vlaki.

Ključni učinki projekta

- zagotovitev interoperabilnosti in pogojev za nadgradnjo slovenskega železniškega omrežja s sistemoma ERTMS/ETCS (obstoječi analogni sistemi so zastareli in brez možnosti nadgradenj),
- bistveno povečanje varnosti železniškega prometa in infrastrukturne zmogljivosti,
- poenotenje obstoječega sistema radijske komunikacije,
- manjše motnje in zamude vlakov,
- prihranki pri signalni opremlitvi,
- širši sinergijski učinki (v primeru preusmeritve dela tovora s cest na železnice zmanjšanje CO₂ izpustov iz prometa).

Predvidene aktivnosti

- postavitve optičnih kablov vzdolž celotnega železniškega omrežja (ca. 1200 km kabelske trase),
- gradnjo cca 250 baznih oddajno-sprejemnih postaj (BTS postaj),
- postavitve cca 100 repetitorjev,
- postavitve antenskih stolpov ob baznih oddajno-sprejemnih postajah,
- povezavo novih BTS postaj s telekomunikacijskim in električnim omrežjem.

Terminski plan

1. faza: izvedba del na pilotnem odseku
Sežana–Šentilj bo predvidoma zaključena v l. 2015.

2. faza: nadaljevanje izvedbe na vseh preostalih glavnih in regionalnih progah slovenskega železniškega omrežja bo predvidoma zaključena v začetku leta 2016.

Pravne podlage za gradnjo

S stališča posegov v prostor gre pri projektu v veliki večini predvsem za posege na obstoječo javno železniško infrastrukturo in objekte na njej, kar pomeni nadgradnjo obstoječega analognega radijskega sistema. Gradbena zakonodaja v RS ter specialni področni zakoni na železniškem področju za takšne posege predvidevajo izvedbo gradnje po posebnem postopku vzdrževalnih del v javno korist.

● gradnja baznih postaj

V večjem obsegu bo gradnja teh potekala po postopku vzdrževalnih del v javno korist, saj bo večina baznih postaj stala na železniškem območju, ki je definirano v Zakonu o varnosti v železniškem prometu (Uradni list RS, št. 36/10 – uradno prečiščeno besedilo), kar je tudi pogoj za uporabo tega postopka.

V primerih, ko bodo predvidene bazne postaje oz. bazne postaje, ki bodo to postale šele z nadgraditvijo že obstoječih antenskih stolpov, stale zunaj železniškega območja, se bo postopek gradnje izvajal v skladu z Zakonom o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 102/04

– uradno prečiščeno besedilo, 14/05-popr, 92/05-ZJC-B, 93/05-ZVMS, 111/05 – odl US, 120/06 – odl US, 126/07 in 108/09), kar pomeni da bo potrebno takrat, ko zemljišče ne bo opredeljeno kot javna železniška infrastruktura, prej na takšnem zemljišču pridobiti pravico graditi ali z odkupom ali pa z ustanovitvijo služnosti.

● oprema tehničnih prostorov

Oprema vseh tehničnih prostorov bo potekala po postopku vzdrževalnih del v javno korist, saj bodo ti prostori služili dejavnosti, ki je povezana s prevozom potnikov in blaga ter dejavnosti, ki je povezana z nalogami upravljavca, kar je tudi pogoj za ta postopek.

● gradnja kabelske kanalizacije

Če se bo kabelska kanalizacija gradila na železniškem območju, se bodo takšna dela izvajala po postopku vzdrževalnih del v javno korist, v primeru predvidenih posegov zunaj železniškega območja, kjer ne pride v poštev uporaba tega postopka, pa se bo postopek izvajal skladno z ZGO. V takem primeru bo upoštevana Uredba o vrstah objektov glede na zahtevnost (Uradni list RS, št. 37/08 in 99/08), kjer je v 12. členu določeno, da za tiste objekte, ki se po tej uredbi štejejo za enostavne objekte, ni potrebno pridobiti gradbenega dovoljenja.

● dostopne poti

Glede ureditve dostopnih poti do baznih postaj ali tehničnih prostorov, ki bodo potrebne zaradi gradnje in vzdrževanja teh objektov in bodo potekale tudi prek parcel v lastništvu tretjih oseb, pa bo s pogodbo ustanovljena služnost do poti, v določenih primerih pa bodo verjetno lahko prišli v poštev tudi odkupi teh parcel.

Dovoljenje za začetek del

Dovoljenje za začetek del je v skladu z 29. členom Pravilnika o pogojih in postopkih za začetek, izvajanje in dokončanje tekočega in investicijskega vzdrževanja ter vzdrževalnih del v javno korist na področju železniške infrastrukture (Ur. l. RS, št. 82/2006) izdal varnostni organ – Agencija za železniški promet.

Vpliv posega na ljudi in okolje

V letu 2003 je bila izdelana *Študija vplivov izvedbe projekta modernizacije obstoječega telekomunikacijskega sistema na slovenskem železniškem omrežju na okolje*. Z vidika celotnega vpliva načrtovanega projekta na okolje je bilo ugotovljeno, da je načrtovani poseg sprejemljiv.

V letu 2011 je bila zaradi sprememb zakonodaje izdelana novelacija presoje vplivov na okolje (študije), v kateri je bilo ugotovljeno, da načrtovani poseg tudi ob upoštevanju

novelirane zakonodaje, med gradnjo, med obratovanjem in po prenehanju delovanja ne bo imel pomembnega oz. nesprejemljivega vpliva na človeka in njegovo zdravje, na ekosisteme, rastlinstvo in živalstvo ter njihove habitate, kakovost tal in njihovo uporabo, kakovost in količine površinskih in podzemnih voda, kakovost zraka, klimatske razmere, človekovo nepremično premoženje in kulturno dediščino.

Novelacija presoje vplivov na okolje nalaga, da se dodatna pozornost z vidika omilitvenih ukrepov nameni lokacijam, ki so na varstveno izpostavljenih lokacijah in lokacijah z bližino stanovanjskih objektov. Z vidika vplivov posega med delovanjem največjo nevarnost pomeni možen vpliv elektromagnetnega sevanja na človeka in njegovo zdravje, vizualna degradacija krajine in njenega značaja zaradi postavitve nove infrastrukture ter možen vpliv svetlobnega onesnaževanja na ekosisteme, rastlinstvo in živalstvo ter njihove habitate.

Tveganja, ki jih predstavlja elektromagnetno sevanje, so bila v veliki meri odpravljena že v fazi načrtovanja projekta z upoštevanjem ustrezne varnostne razdalje vira (predvidena visoka višina anten) in ustrezne usmerjenosti glavnega sevalnega snopa anten. Glede na višinsko oddaljenost vira na antenah objektov BTS bo dostop do območja čezmernih obremenitev okolja, ki se nahaja v glavnem sevalnem snopu antene do razdalje približno 16 m, onemogočen. Prav tako bo nepooblaščenim osebam preprečen eventualni možni dostop do območja čezmernih obremenitev v glavnem sevalnem snopu antene na najbolj izpostavljenih lokacijah pred vhodi v tunele in galerije, kjer je predvidena višina vira na anteni le 6 m.

Seznanjenost občin

V letih 2010 in 2011 je Direkcija RS za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo (takratni naziv investitorja) vse občine, na področju katerih se izvaja projekt GSM-R, z dopisom, ki je vseboval tudi vloge za lokacijske informacije, seznanila s projektom uvedbe digitalnega omrežja.

Investitor: Republika Slovenija, Ministrstvo za infrastrukturo in prostor

Sofinancer: EU, Kohezijski sklad
Izvajalec del: Iskratel
telekomunikacijski sistemi d.o.o. in GH Holding d.d.

Nadzor: DRI upravljanje investicij, d.o.o. in SŽ – infrastruktura, d.o.o.

Dodatne informacije:
mzip.gsmr@gov.si, gsmr@dri.si

Boris Tarman: Kitarist

Marica Švagelj: Kelih

Keramika na Magistratu: Emona 2000

Miljanka Simšič

Že enajsto leto v poletnih mesecih gosti zgodovinski atrij Mestne hiše razstavo *Keramika na Magistratu*, ki je pregledna razstava članov Društva keramikov in lončarjev. Obišče jo zelo veliko turistov, dobro znana je tudi med Ljubljanci. Letos smo se odločili za temo Emona 2000. V društvu smo organizirali predavanja na temo rimske keramike, priskrbeli smo si ustrezno literaturo, preizkušali metode in materiale, ki so jih uporabljali Rimljani. Glede na to, da so bili Rimljani mojstri, ki so imeli dobro organizirane delavnice po cesarstvu in tudi modrost, da so prevzeli znanja ljudstev na ozemljih, ki so jih zavzeli, je bilo raziskovalno delo zelo zanimivo. V maju 2014 smo na Ilovi gori pripravili dvodnevno delavnico za člane Društva, kjer smo izdelovali »rimske keramiko«. Naši spretni lončarji so nam po muzejskih predlogih zvrtili rimske posode, ki smo jih nato krasili z različnimi tehnikami in motivi. Uživali smo ob izdelovanju oljenk in kar tako, pri izdelovanju fragmentov rimske keramike.

Na razstavi, ki si jo lahko obiskovalci ogledajo od 31. julija do 18. septembra 2014 v Zgodovinskem atriju Mestne hiše, bodo razstavljene tri teme: skupinski projekt rimske keramike, avtorska dela na temo rimske keramike in avtorska dela svobodne teme. Avtorsko keramiko razstavlja 61 avtorjev, pri skupinskem projektu nas je sodelovalo 29.

Vsako sredo v času razstave, od 17. do 19. ure bodo tradicionalne ure delavnic

Foto: www.knjiznicapodkrosnjami.si

Elektronsko branje s šik stojali in Kobo bralniki lahko preiskusite v parku Tivoli in na Trnovski plaži.

za obiskovalce. Delavnice vodijo člani društva in so brezplačne. Letos bodo tudi teme delavnic rimsko naravnane. Tako kot vsako leto tudi letos pričakujemo veliko otrok in odraslih, ki bodo pod vodstvom izkušenih mentorjev ustvarjali svoje oljenke, rimske posode, glinene piščalke ...

Knjižnica pod krošnjami

Bralna atrakcija svetovnega slovesa letos piha v svojo deseto svečko. Iz nekaj knjig pod eno krošnjo v Ljubljani se je *Knjižnica pod krošnjami* v tem času razvila v prepoznan, dobro obiskan in z dobrim branjem založen projekt spodbujanja druženja s knjigo in ob knjigi.

Knjižnica pod krošnjami je zamišljena kot priročna zbirka branja, ki ponuja izvirno in preprosto idejo brezplačnega branja na prostem. Rodila se je kot simpatična bralna postaja, do danes pa se je razvila v enega najbolj priljubljenih nacionalnih projektov na področju širjenja bralne kulture. Med izbranimi knjigami, časopisi in revijami so zastopane vse vrste in mnogi formati, vedno pa knjižnica na prostem rada ponudi tudi domače ter tuje časopise in revije. Knjižnica pod krošnjami se že dolgo ne zadržuje le pod vejami glavnega mesta in tudi letos bo zaplesala na 15 lokacijah, v 8 mestih (Ljubljani, Gorici, Novi Gorici, Izoli, Kanalu ob Soči, Mali planini, Polhovem gradu, Ribnici) in dveh državah (Sloveniji in Italiji). Projekt knjigo prinaša tudi na različne festivale; gostoval je že na Tednu Evrope in na Festivalu Prelet, letos pa še gostovanja na Festivalu Vilenica, Festivalu Chelsea Fringe in Uličnem festivalu Koseze. - Več na www.knjiznicapodkrosnjami.si

Adijo, tovarna. Spomini pozabljenih delavcev

Od 20. junija pa do 5. septembra 2014 je v Mestnem muzeju Ljubljana odprta razstava *Adijo, tovarna. Spomini pozabljenih delavcev*. Razstava je nastala na podlagi projekta *Adijo,*

tovarna, ki ga je časnik Delo pričel konec leta 2013 in katerega namen je zbrati zgodbe in spomine ljudi, ki so delali v danes propadlih ljubljanskih tovarnah. K projektu je kot strokovni partner pristopil Muzej in galerije mesta Ljubljane, ki je pomagal pri nastanku razstave in bo zbrane zgodbe shranil za prihodnje rodove. S slikovnim in podatkovnim gradivom pa je projektu priskočil na pomoč tudi Zgodovinski arhiv Ljubljane. Na razstavi so skozi oči delavcev predstavljene zgodbe desetih ljubljanskih tovarn: Dekorativna Ljubljana, Tiskarna Mladinska knjiga, Pletenina, Tobačna Ljubljana, Tiskarna Ljudske pravice, Železniška livarna v Šiški, Agrostroj, Avtomontaža, Gorenje Tiki in tovarna Rog.

Tovarniške zgodbe ne govorijo le o dobičku in izgubi, proizvodih in menedžerjih, ampak so predvsem zgodbe delavcev, ki jih ne zaznamujejo zgolj individualni, temveč kolektivni spomini. Industrijski delavci imajo občutek, da so skupaj gradili in ustvarjali, da so bili pomemben del razvoja. Danes so pozabljeni, industrijska poslopja pa so pogosto zamenjala servisna podjetja, poslovne stavbe in trgovski centri. Zaprtja tovarne mnogi med njimi še zdaj povsem ne razumejo. - Vse zgodbe ves čas objavljajo na spletni strani (www.delo.si/adijo-tovarna), sicer pa pripravljajo tudi posebno spletno interaktivno grafiko, ki jo bodo sproti dopolnjevali – seznam propadlih podjetij namreč tudi v Ljubljani ni kratek. S tem bo nastal interaktivni zemljevid propadlih podjetij v Ljubljani skozi oči nekdanjih zaposlenih. Dolgoročni cilj projekta je, da se razširi na celotno Slovenijo.

Muzikal Cvetje v jeseni 17. septembra v Križankah

Idilična kmečka povest *Cvetje v jeseni* pisatelja Ivana Tavčarja je ena najlepših ljubezenskih zgodb v slovenski književnosti. Po nepozabnem filmu iz leta 1973 s Poldetom Bibičem in Mileno Zupančič v naslovnih vlogah, z nepozabno glasbo Urbana Kodra

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor,
Direktorat za prostor in Direktorat za energijo
s tem

JAVNIM NAZNANILOM

obveščata javnost o javni razgrnitvi
osnutka državnega prostorskega načrta
za prenosni plinovod R51B TE-TOL-
Fužine/Vevče
in okoljskega poročila

I.

Javna razgrnitev bo potekala od 1. do 30. septembra 2014:

- na Ministrstvu za infrastrukturo in prostor, Direktoratu za prostor, Langusova ulica 4, Ljubljana,
- na spletnih straneh Ministrstva za infrastrukturo in prostor na naslovu: http://www.mzip.gov.si/si/delovna_podrocja/prostor/drzavni_prostorski_nacrti/javne_razgrnitve_in_seznaitve/
- v prostorih Mestne občine Ljubljana, Oddelku za urejanje prostora, Poljanska cesta 28, Ljubljana,
- v prostorih Četrtna skupnosti Moste, Ob Ljubljani 36 a, Ljubljana,
- v prostorih Četrtna skupnosti Golovec, Litijska 38, Ljubljana,
- v prostorih Četrtna skupnosti Sostro, Cesta II. grupe odredov 43, Dobrunje,
- v prostorih Četrtna skupnosti Polje, Polje 12, Ljubljana.

II.

Javna obravnava bo potekala 15. septembra 2014 s pričetkom ob 17.00 v prostorih Doma občanov Fužine, soba št. 23, Preglov trg 15, Ljubljana.

III.

Javnost ima v času javne razgrnitve, do 30. septembra, možnost dajati pripombe in predloge na razgrnjeno gradivo, in sicer:

- pisno na mestih javne razgrnitve (na obrazcu za pripombo),
- po pošti na naslov: Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za prostor, Langusova ulica 4, Ljubljana, s pripisom »DPN TE-TOL-Fužine/Vevče«,
- elektronsko na naslov: gp.mzip@gov.si, s pripisom »DPN TE-TOL-Fužine/Vevče«.

Obrazec za pripombo je na voljo na mestih javne razgrnitve in na spletni strani Ministrstva za infrastrukturo in prostor.

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor bo v roku 60 dni preučilo pripombe in predloge in do njih zavzelo stališče, ki bo objavljeno na spletni strani ministrstva in posredovano Mestni občini Ljubljana. Osebe, ki ne želijo, da se v stališču objavi njihovo ime in priimek, morajo pri dajanju pripomb in predlogov to posebej navesti.

mag. Tanja Bogataj
generalna direktorica
Direktorata za prostor

Daniel Levičar
generalni direktor
Direktorata za energijo

in režijo Matjaža Klopčiča, prihaja 17. septembra 2014 v Križanke muzikal mlade avtorske ekipe, ki je nastal v koprodukciji s Festivalom Ljubljana. Muzikal režira Vojko Anzeljc, avtor glasbe je Matjaž Vlašič, v naslovnih vlogah pa nastopajo Matjaž Robavs, Nina Pušlar, Jure Ivanušič, Maja Martina Merljak, Alenka Kozolc Gregurič, Ana Grasselli, Domen Križaj in Marjan Bunič.

Obisk Ljubljanskega gradu v prvi polovici leta

Tik pred koncem lanskega leta so na Ljubljanskem gradu dočakali milijontega obiskovalca v letu 2013. Prvo polovico letošnjega leta ocenjujejo kot obetavno, saj je na Grad do konca junija prišlo 443.987 obiskovalcev, kar je dobrih 20.000 več kot v enakem obdobju leto prej. V prvi polovici leta so zabeležili nekaj več kot 14-odstotno povečanje števila prepeljanih potnikov s tirno vzpenjačo glede na lani; do konca junija so prepeljali 118.152 potnikov. Predvidoma avgusta 2014 bo tirna vzpenjača prepeljala že dvomilijontega potnika od začetka obratovanja, to je od konca leta 2006. Naj spomnimo – milijontega potnika so prepeljali konec leta 2010, po nekaj manj kot štirih letih obratovanja. Morda boste prav vi dvomilijonti potnik, ki ga bo na vzpenjači pričakalo majhno presenečenje. Vabljeni, da nas obiščete!

10 najboljših poletnih festivalov v Sloveniji 2014

Za vse ponočnjake po Evropi je poletje čas, ki se praktično enači z festivalno sezono. Po vsej Evropi je vzniknilo veliko festivalov na prostem, ki so namenjeni glasbi, gledališču, filmu in zabavi. In Your Pocket Slovenia je s svojimi bralci izglasovala, kateri je najboljši festival v Sloveniji. Po rezultatih so zbrali **Top 10 poletnih festivalov**, ki so idealni za načrtovanje poletnih izletov: ● Schengenfest, ● Lent Festival, ● Ana Desetnica, ● Pivo in cvetje, ● Druga Godba, ● Ljubljana Festival, ● Metal Days, ● Ljubljana Jazz Festival, ● Bled dnevi, ● Festival Seviq Brežice. - Podrobnejši opis festivalov pa najdete na http://www.inyourpocket.com/slovenia/Top-10-Summer-Festivals-in-Slovenia_73424f.

Prodaja ogledov in izletov Turizma Ljubljana primer dobre prakse na mednarodni ravni

Projekt prodaje ogledov in izletov Turizma Ljubljana, ki je januarja 2014 od združenja strokovnjakov s področja digitalnega

marketinga - Digital Tourism Think Tank prejel nagrado Digital Tourism Think Tank Award 2013, je v začetku julija v rubriki »Strategije spletnih vsebin« izpostavljen tudi kot študijski primer dobre prakse v rubriki »Izpostavljene destinacije«. Takšne objave dobrih praks so namenjene temu, da se turistične destinacije, ki so aktivne v združenju Digital Tourism Think Tank, lahko učijo od najboljših. Turizem Ljubljana zadnjih nekaj let prek spletnega mesta Visit Ljubljana poleg vodenih ogledov Ljubljane ponuja tudi izlete po Sloveniji, ki jih izvajajo lokalne turistične agencije. S prodajo ogledov in izletov Turizma Ljubljana so vodeni ogledi destinacij, kot so npr. Bled, Postojnska jama, Portorož ali Lipica in odkrivanje naravnih lepote ter kulturnih posebnosti postali na preprost način dostopni vsem obiskovalcem Ljubljane. Poleg izletov so v rubriki *Ogledi in izleti* na voljo še organizirana doživetja, kot so polet s helikopterjem, kulinarčna delavnica, voden ogled mesta s kolesom, doživetje rimske Emone v soju bakel idr. O uspehu projekta priča povečanje prodaje (687 izletov prodanih v letu 2009 in 1746 v letu 2013) in povečanje izbire doživetij za obiskovalce Ljubljane. Za uspešno izvedbo projekta skrbi usposobljeno osebje na Turistično informacijskem centru, ki je posrednik med povpraševanjem in ponudbo ter na povpraševanja po izletih odgovori v roku 48 ur. Turizem Ljubljana načrtuje tudi razvoj spletne trgovine za segment ogledov in izletov. Spletna trgovina bo omogočala, da bodo vodeni ogledi Ljubljane, dnevni izleti in organizirana doživetja s pomočjo rezervacije in plačila neposredno na spletnem mestu www.visitljubljana.com še lažje dostopni obiskovalcem Ljubljane.

100 let podjetja Žale, d.o.o.

1. avgusta 1914 je Ljubljana dobila svoj Mestni pogrebni zavod. S tem se je začela stoletna tradicija podjetja Žale, d.o.o. Na začetku 20. stoletja je bila pokopališča dejavnost v cerkvenih rokah, pogrebna pa v zasebnih. Zasebna pogrebna podjetja so prevoze in pogrebe v Ljubljani opravljala na podlagi dovoljenja deželne vlade. Ker pa občani in občina z njihovim delom niso bili zadovoljni, saj so stremela le k dobičku, je mesto Ljubljana sklenilo, da bo zaščitilo meščane in javni interes tako, da bo ustanovilo svoj mestni pogrebni zavod. Zaradi tega je ljubljanski občinski svet 13. junija 1913 pri kranjski deželni vladi vložil prošnjo za podelitev koncesije, da bi lahko pogrebno obrt opravljala tudi občina. Deželna vlada je prošnjo ugodno rešila 27. oktobra 1913, ko je Mestni občini Ljubljanski izdala koncesijo za opravljanje pogrebne dejavnosti. Mestni pogrebni zavod je začel poslovati 1. avgusta 1914, kar pomeni, da od

Foto: arhiv Žale

6. junija 2014 je Zbornica komunalnega gospodarstva na Gospodarski zbornici Slovenije podjetju Žale, d.o.o. podelila nagrado za 100 let uspešnega delovanja.

tega prelomnega trenutka mineva natanko 100 let.

6. junija 2014 je bila s strani Zbornice komunalnega gospodarstva na Gospodarski zbornici Slovenije podjetju Žale, d.o.o. podeljena nagrada za 100 let uspešnega delovanja. Direktor družbe mag. Robert Martinčič je v govoru ob njenem prevzemu poudaril, da želijo nekateri porušiti vse, kar je bilo dobrega zgrajenega v preteklih 100 letih. Poskušajo vsiliti model, v katerem ne bi bilo več javnega interesa, pač pa le še interes zasebnega kapitala. Torej dobiček. Pogrebno dejavnost želijo izvajati na prostem trgu. S tem pa na široko odpirajo vrata neprijetnemu ravnanju, korupciji in bogatenju posameznikov na račun ljudi v stiski. Izrazil je upanje, da bo pogrebna dejavnost tudi nadaljnjih 100 let organizirana tako kot danes – torej kot gospodarska javna služba, ki je v pristojnosti lokalne skupnosti in deluje izključno v javnem interesu.

Posodobljen iskalnik grobov in dodana mobilna različica podjetja Žale

Posodobljen in nadgrajen je že obstoječi Iskalnik grobov (http://www.zale.si/sl/Iskalnik_grobov/). V spletni različici zdaj iskalnik izriše pot od najbližjega vhoda do oddelka in označi iskani grob. Poleg tega omogoča spreminjanje merila oz. velikosti načrta s pritiskom na (+)/(-). Možno so tri različne velikosti. Načrt z vrisano potjo je mogoče tudi natisniti. Novost je mobilna različica iskalnika, ki se uporablja s pomočjo pametnih telefonov in drugih mobilnih naprav. Vključiti je potrebno GPS in internetni strani grobvi.zale.si dovoliti uporabo trenutne lokacije. Kadar je uporabnik na pokopališču, se na načrtu prikaže njegova trenutna lokacija in pot od te lokacije do groba. Naprava ves čas prikazuje uporabnikovo gibanje in trenutno lokacijo ter ga pripelje do groba. Ob kliku

na tretji zavihek »slavni«, se prikažejo biografski podatki o pokojnem, ki so navedeni v knjigi *Ljubljanske Žale – vodnik po pokopališču* avtorice Milene Piškur.

Mobilni vodič AR TOUR

Obiskovalcem pokopališča Žale je še vedno na voljo brezplačni mobilni vodič AR TOUR. Z njegovo pomočjo, lahko obiskovalci sami, s pametnimi napravami, spoznavajo znamenitosti tega čudovitega pokopališča. V podjetju Žale, d.o.o. bomo vodič v kratkem posodobili z novimi tematskimi potmi.

Povabilo na praznovanje 100-letnice podjetja Žale

Letos podjetje Žale, d.o.o. praznuje 100 let obstoja. Ob tem pomembnem jubileju vas v **četrtek, 4. septembra 2014, ob 20.30 uri**, vabimo na **Plečnikove Žale, Med Hmeljniki 2**. Drage Ljubljankanke, dragi Ljubljancani, Plečnikove Žale bodo na ta večer zasijale v prav posebni luči – kakšni, naj za zdaj ostane presenečenje. Več o dogodku si lahko v tednu od 25. avgusta preberete na: www.zale.si.

Avgustovski krvodajalski akciji

Spoštovane krvodajalke in krvodajalci mesta Ljubljane! Rdeči križ Slovenije - Območno združenje Ljubljane vas prijazno vabi na krvodajalski akciji v avgustu, ki bosta potekali: ● **1. avgusta 2014 od 7.00 do 15.00 ure** in ● **12. avgusta 2014 od 7.00 do 15.00 ure** ● na **Zavodu za transfuzijsko medicino RS, Šlajmerjeva 6, Ljubljana**. Hvala, ker darujete.

Za dodatne informacije pokličite RKS - OZ Ljubljana, Tržaška 132 Ljubljana, telefon: 01/ 62 07 298 in 040 871 589 ali nam pišite na: kaplja@rdccikrizljubljana.si.

Dobrodelna akcija »Poštar Pavli polni šolske torbe«

Zveza prijateljev mladine Slovenije in Pošta Slovenije sta 1. julija 2014 ponovno začela skupno akcijo pod imenom *Poštar Pavli polni šolske torbe*, v kateri zbirata denar za nakup šolskih potrebščin socialno ogroženim otrokom in materialne prispevke v obliki zvezkov, torbic, barvic ipd. Akcija vključuje finančno pomoč (Pošta Slovenije in splošna javnost, ki bo lahko donirala sredstva na TRR ali s SMS-sporočili) in materialno pomoč (Pošta Slovenije in splošna javnost, ki bo lahko šolske potrebščine kupila na poštah ter jih prispevala za otroke iz socialno ogroženih družin). Pošta Slovenije bo dodatno zagotovila tudi izdelke iz šolskega programa, ki so v prodaji na poštah (zvezke z motivom Poštara Pavlija, barvice, ravnila, voščenske, vrečke za copate/športno opremo; 500 kosov vsakega izmed naštetih izdelkov). Akciji se je pridružil tudi donator šolskega programa – podjetje Kopija-nova iz Maribora, ki bo za otroke iz socialno ogroženih družin prispevala zvezke.

Zbiranje šolskih potrebščin se bo zaključilo 14. avgusta 2014, ko bo predano otrokom iz socialno ogroženih družin, ki jih bo predlagalo posamezno društvo ali Zveza prijateljev mladine. Akcija zbiranja finančnih sredstev bo sicer potekala do 9. oktobra 2014. Z zaključnim dogodkom 9. oktobra Pošta Slovenije praznuje svetovni dan pošte, takrat je tudi teden otroka.

ZDRUŽENJE SOLIDARNOST

Združenje Solidarnost – brezplačna pravna pomoč in svetovanje socialno ogroženim

je neprofitno združenje, ki je začelo z delovanjem v aprilu 2014. S čutom za solidarnostno pomoč sočloveku, še posebej v času težkih gospodarskih in socialnih razmer, želi združenje socialno ogroženim omogočiti pravno pomoč in podporo v zadevah, ki vplivajo na njihov pravni in socialni položaj. Vizija Združenja Solidarnost je slediti načelu socialne države s kreiranjem spodbudnega in podpornega okolja za izenačevanje možnosti socialno šibkih oseb pri uveljavljanju pravnega varstva tako na lokalnem kot na državnem nivoju ter na ta način približati pravo ljudem v stiski.

Organizacijo sestavlja skupina mladih diplomiranih pravnikov in študentov prava z znanji z različnih pravnih področij ter z izrazito razvitim socialnim čutom, ki je nujen za predano izvajanje dejavnosti, katere osrednje vodo je prav družbena solidarnost. Storitve združenja so na voljo socialno ogroženim osebam. Člani združenja (svetovalci) storitve izvajajo popolnoma brezplačno. Storitve se izvajajo predvsem prek elektronske pošte, po potrebi pa tudi po telefonu oz. v osebnem pogovoru. Združenje nudi: ● s pravnega vidika odgovore na konkretno zastavljena vprašanja, ● izdelavo krajših pravnih mnenj, ● tolmačenje pravnih in nepravnih aktov v nestrokovni jezik, ● zastopanje pred upravnimi organi, delodajalci ipd. (po potrebi in po predhodnem dogovoru), ● druge storitve, ki so v skladu z namenom in ciljem, zaradi katerih je združenje ustanovljeno.

Storitve združenje nudi predvsem na področjih pogodbenega, odškodninskega, nepremičninskega, stvarnega, dednega, družinskega, upravnega, prekrškovnega, delovnega prava ter prava varstva potrošnikov in prava socialne varnosti. Po potrebi pa združenje storitve nudi tudi na drugih pravnih področjih. - Vse informacije o združenju in dostop do storitev najdete na spletni strani www.zdruzenje-solidarnost.si.

Odpočijte si

Žiga Černe

Ste se že večkrat zalotili, da dopoldne bezljate z enega na drug sestanek, popoldne otroke vozite z ene na drugo interesno dejavnost otrok..., zase pa skoraj nimate več časa? Potem je že čas, da nekaj spremenite. Upočasnite ritem, se nadihajte, priložnost za sprostitve pa vam ponuja tudi redno gibanje. Nekaj ga boste lahko izkoristili tudi med več kot stopetdesetimi dogodki, ki jih to poletje pripravljajo ljubljanska društva in klubi.

Med njimi bo največ planinskih, ki bodo zbirna mesta imela v Ljubljani, izhodišča in cilje pa nekje v Julijskih ali Kamniško-Savinjskih Alpah, Karavankah, na Pohorju... Med njimi omenjamo le Bregarjev pohod, ki sodi med programe, ki jih podpira naše mesto, zato pa je udeležba toliko bolj množična, a nikakor moteča. Gre za zanimivo popotovanje po lažje prehodnih poteh Fužinskih planin, med katerimi jih obiščete kar pet. Poletje lahko preživljate tudi na kolesu. Ob nešteto možnostih, ki jih lastnikom cestnih, gorskih in trek koles ponuja širša okolica Ljubljane, se boste lahko družili tudi na rednih vadbenih srečanjih ter tečajih. Cestni se lahko pridružite Kolesarskemu društvu Rog, ki z Mestno občino Ljubljana prireja brezplačne vadbene četrtke v Zalogu (Pri Peclju) in na Dobrovi (Polijska akademija) in na Dobrovi (pri trgovini). Zbor je ob 17. uri. Informacije: www.kdrog.si.

Gorskim kolesarjem bo avgusta ponujena možnost udeležbe na delavnicah in izletih. Kolesarsko društvo Rajd za izhodišče uporablja trgovino Funsports na Celovski ali servisno delavnico v Kosezah, običajna ura za začetek pa je 17.30. Tečaje, delavnice in izlete bodo pripravili še 5., 12., 19. in 21. avgusta. Informacije: www.kd-rajd.si. Za mnoge bo vrhunec kolesarske sezone pomenila udeležba na svetovnem prvenstvu rekreativcev, ki bo med 28. in 31. avgustom v Ljubljani potekalo na trasah Maratona Franja. Informacije: uwct.franja.org.

Na že opisanih dogodkih ste se hladili v svežem visokogorskem zraku in z vetrom v laseh na kolesu, v običajno soparno in zaradi betona ter asfalta peklensko vroči Ljubljani pa vam za ohlajitev priporočamo namakanje nog v domačem lavorju ali pa bolj zabavno plavanje v enem izmed ne preveč številnih ljubljanskih bazenov. Pridružite pa se lahko tudi animacijam in dogodkom, ki se bodo dogajali predvsem na Kodeljevem, kjer bodo polovico avgustovskih ponedeljkov potekali tečaji za začetnike vseh starosti, 24. 8. pa boste lahko tam opravili z maratonom na dva kilometra ali pa Cooperjevim preizkusom v dvanajstminutnem plavanju. Informacije: www.riba-drustvo.si.

Želimo vam dolgo in aktivno poletje!

Zadnji poziv za vpis vadbene ponudbe za Ljubljano

Z novo vadbeno sezono se bodo začeli tudi vpisi v različne programe za male in velike športnike ter rekreativce. Športna društva in druge ponudnike športne ali rekreativne (gibalne) vadbe vabimo, da izkoristijo možnost objave podatkov v mestnem glasilu Ljubljana in tudi na naši ter partnerskih spletnih straneh. Tako bodo športniki in rekreativci prišli do natančnih osnovnih podatkov ter odgovorov na vprašanje »kam na vadbo«.

Športna zveza Ljubljane bo, v partnerstvu z Zvezo športnih društev Krim, Akademsko športno zvezo Olimpija, Zvezo športnih društev Slovan, Zvezo športnih društev Svoboda in Športno zvezo Univerze v Ljubljani, v začetku septembra 2014, v našem glasilu spet objavila celotno zbrano športno, rekreativno in gibalno vadbeno ponudbo klubov, društev in ostalih ponudnikov po ljubljanskih četrtnih skupnostih, razdeljeno po panogah, objektih in organizacijah...

Podatki za iztekajočo se sezono so objavljeni na spletnem portalu www.rekreacija.si. Predlagamo, da jih preverite in če jim nič ne manjka, potrdite v aplikaciji ali nam potrdite za sezono 2014/15 sporočite do konca maja. Če pa jih želite vpisati na novo ali dopolniti, lahko to storite prek spletne aplikacije na www.rekreacija.si, za katero pa si prej, s pomočjo obrazca, uredite brezplačen dostop (če ga še nimate).

Vpišite programe vadbe za vse starostne skupine in sposobnosti, preventivne in kurativne, tudi za osebe s posebnimi potrebami in za vse cenovne razrede... Pohitite! - Program sofinancirajo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Fundacija za šport in Mestna občina Ljubljana.

Izkoristite priložnost za brezplačno objavo in sporočite podatke za novo vadbeno sezono! Za dodatne informacije pokličite Žigo Černeta na 041! 537 097.

Jesenski teden športa v Ljubljani

Septembra bomo v Ljubljani športu, gibanju in zdravemu načinu življenja nasploš posvetili nekaj dni zapored. Moči smo pri organizaciji združile ljubljanske športne zveze in k sodelovanju vabimo vse zainteresirane ponudnike. Prireditev Teden športa v Ljubljani bo potekala od 8. do 13. septembra od ponedeljka do petka po ljubljanskih osnovnih šolah, za zaključek pa se bodo ponudniki predstavili še na zaključnem dogodku na Kongresnem trgu in na Bregu 13. septembra. Namen je predvsem omogočiti predstavitev dejavnosti društev in privabljanje novih članov. Ciljna skupina so tisti, ki se s športom še ne ukvarjajo oz. iščejo možnosti za lastno rekreacijo ali interesno športno dejavnost otrok. - Več o programu, ki ga sofinancira Mestna občina Ljubljana, preberite na www.szlj.si in zsd-krim.com.

Knjižica Socialna Ljubljana

V Mestni hiši je 3. julija 2014 potekala okrogla miza ob izdaji nove knjižice iz serije Ljubljana – zdravo mesto z naslovom *Socialna Ljubljana*. V knjižici, ki je osma iz te serije, so zbrani prispevki o socialni državi, o ukrepih MOL na področju socialnega varstva, o razmerah na trgu dela in spodbudah za okrepitev zaposlovanja ter o možnostih za nastanitev in stanovanja v Ljubljani. Prispevki so pospremljeni z osebnimi razmišljanji in zgodbami portretirank in portretirancev, v zadnjem delu pa so zbrane tudi koristne informacije ter naslovi in kontaktni podatki organizacij s programi pomoči v socialni stiski. Prispevke so 3. julija 2014 na okrogli mizi predstavili predstavnice in predstavniki Fakultete za socialno delo, zavetišča za brezdomce pri Centru za socialno delo Ljubljana Center, Društva za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice, JSS MOL, Zavoda RS za zaposlovanje - Območne službe Ljubljana, Inštituta RS za socialno varstvo in MOL. Diskusija je pokazala, da Mestna občina Ljubljana s skrbno načrtovanjem socialnim varstvom, s številnimi ukrepi na preostalih področjih iz njene pristojnosti ter ob plodnem sodelovanju s preostalimi vladnimi in nevladnimi organizacijami ključno prispeva k prijazni, vključujoči in socialni Ljubljani.

Foto: Nik Rovani

Ob promociji nove blagovne znake Turizma Ljubljana Okusi Ljubljane in izidu istoimenske knjige prof. dr. Janeza Bogataja je bila na Novem trgu konec junija množično obiskana degustacija tipičnih ljubljanskih jedi, ki so jih pripravili kuharski mojstri Andrej Kuhar, Janez Bratovž in Igor Jagodic.

V ljubljanskih restavracijah odslej na voljo tipične ljubljanske jedi

Blagovna znamka Okusi Ljubljane

Mateja Prinčič

Konec junija je Ljubljana pridobila novo blagovno znamko *Okusi Ljubljane*, ki jo je sodelovanju s prof. dr. Janezom Bogatajem zasnoval Turizem Ljubljana. Okoli 50 ljubljanskih restavracij od 26. junija dalje poleg svoje ponudbe ponuja jedi, ki so tipične za Ljubljano in nas spominjajo na njeno preteklost. Izbor predstavlja jedi, ki so značilne za to regijo in predstavljajo sodobna kulinarčna prizadevanja, izvirajoča tako iz kulturne dediščine kot tudi iz sodobne kulinarčne ustvarjalnosti.

Ob tej priložnosti je izšla tudi knjiga *Okusi Ljubljane, Od nekdanje jedi do ljubljanske slovele* – Z Ljubljancani za vsakdanje in praznično mizo prof. dr. Janeza Bogataja. Knjiga izčrpno predstavlja kulinarčno ponudbo v Ljubljani in njeni okolici, vsebuje zgodbe, ki spremljajo posamezne jedi, ter recepte za njihovo pripravo.

Nabor jedi, ki so tipične za Ljubljano, je v restavraciji Strelec na ljubljanskem gradu novinarjem, nekaj dni zatem pa tudi širši javnosti na Novem trgu v središču mesta predstavil prof. Bogataj. Na predstavitvah smo preizkusili nekaj jedi izpod rok priznanih kuharjev – Andreja Kuharja (iz Restavracije Maxim), Janeza Bratovža (iz Restavracije JB) in Igorja Jagodica (iz Restavracije Strelec). Pripravljali so ljubljanske skutne palačinke, mušeline, pražen krompir z govejim repom in druge specialitete.

»Zelo sem vesel vsake svoje knjige, te pa še posebno, ker zapolnjuje veliko vrzel, ki je sevala desetletja na področju promocije ljubljanskih jedi. Večina evropskih mest ima že zelo dolgo tradicijo predstavitve svojih jedi. Dunaj recimo, je imel podobno knjigo že v 19. stoletju. Ljubljana ima specifičen geografski položaj in prav od tod izvira njena

specifična kulinarčna podoba. Vedno je bila stičišče različnih kultur, kar se odraža v njenih kulinarčnih posebnostih,« je povedal prof. Bogataj na predstavitvi za novinarje.

Na Novem trgu se je trlo obiskovalcev, ki so potrpežljivo v dolgih vrstah čakali na pokušino mojstrov. Organizatorji prireditve so opozorili na dejstvo, da je Ljubljana od nekdaj slovela po izbranem žolodcu, in na gostoljubnost starih Emoncev, ki so veliko pozornosti posvečali obloženi mizi. Obiskovalce je pozdravil tudi župan Zoran Jankovič, ki je množici izrazil dorodolico.

»Predstavitev tipičnih ljubljanskih jedi na posebnem listu poleg jedilnega lista v določeni restavraciji je izjemnega pomena in mora biti nujno podkrepljena z zgodbo o teh jedeh. Pomembno je poudariti tudi izvor jedi in pridobljene znake kakovosti,« poudarjajo avtorji projekta Okusi Ljubljane.

Županovi dnevi odprtih vrat

Župan Zoran Jankovič avgusta 2014 v času poletnih dopustov ne bo imel odprtih vrat za občane. Županova vrata bodo ponovno odprta septembra.

Najem poslovnih prostorov

Mestna občina Ljubljana oddaja več poslovnih prostorov v najem. Vse informacije so objavljene na spletni strani <http://www.ljubljana.si/>, dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 01/306-11-37.

Pokličite me!

● **Zdravstvo in socialno varstvo: Ambulanta za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 20 10; **Socialna delavka v Ambulanti za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 91 82; **Klinični center:** tel.: 01/ 522 50 50; **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** tel.: 116 111; **telefonski klic v duševni stiski** (od 19. do 7. ure): tel.: (01) 520 99 00; **telefon za starše pri Mladinskem domu Jarše** (tor. in čet. od 16. do 18. ure): tel.: (01) 543 43 23 ali e-naslov: stan-skupina.hisa@guest.arnes.si; **SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja:** 080 11 55 ● **Območno združenje Rdečega križa Ljubljana** Območno združenje Ljubljana, Tržaška cesta 132, 1000 Ljubljana, humanitarni center: telefon 01/ 25 62 635, izdajanje humanitarne pomoči vsak pon. in tor. od 12.00 do 16.00 ure in sre. od 10.00 do 17.00 ure, sprejem donacij vsak p. in tor. od 8.00 do 17.00 ure, v sre. od 8.00 do 18.00 ure, čet. od 8.00 do 16.00 ure in pet. od 8.00 do 12.00 ure; preskrba brezdomcev: čet. in pet. od 10.00 do 12.00 ure, brezplačna telefonska številka: 080 88 84. ● **SOS telefon** je namenjen ženskam in otrokom, ki so doživljali ali še vedno doživljajo nasilje v družini in drugih medosebnih odnosih ter potrebujejo pogovor. SOS telefon je namenjen tudi ženskam in njihovim otrokom, ki potrebujejo umik pred nasiljem v družini v Zatočišče za ženske in otroke – žrtve nasilja v Ljubljani. Prek SOS telefona se ženske lahko vključijo tudi v skupino za samopomoč za ženske, ki so doživljale ali še vedno doživljajo nasilje. Na SOS telefon lahko pokličete ob delavnikih od 12. do 22., ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 18. do 22. Telefonska številka 01 / 524 19 93 pa je telefaks, namenjen gluhih – žrtvam nasilja. ● **Društvo SOS telefon**, Svetovalni telefon za osebe z izkušnjo nasilja na delovnem mestu: 031 / 722 333, vsak torek: od 17.00 do 20.00. ● **ROZA ALARM!** Prijavite homofobno diskriminacijo in nasilje prek spletne prijave na naslovu www.ljudmila.org/lesbo/alarm. Namenjena je prijavam, obveščanju in poročanju o nasilju, zlorabah in diskriminacijah, katerih žrtve so geji, lezbijke, biseksualci in transpolne ter transseksualne osebe. Omogoča hitro in preprosto poročanje o kršitvah ter takojšen dostop do pomoči in podpore. ● **Skupina SAA Ženske Slovenija** predstavlja anonimno skupino deklet in žena, ki okrevajo od zasvojskega seksualnega vedenja. Za dodatne informacije se obrnite na: saa.zenske@gmail.com ali 030/ 254 592 ● **Svetovalnica za izboljšanje bivanja starejših, ZDUS**, Kebetova 9, uradne ure: tor., čet. 12.00-16.00, T: 51 94 117, M: 041/ 480 395, S: <http://zdus-zveza.si/svetovalnica-bivanje> Svetovanje in informacije o oskrbovanih in namenskih stanovanjih, izboljšavah bivalnega okolja, o sobivanju in stanovanjskih skupnostih starejših itn. ● **OA, Overeaters Anonymous** je skupina za samopomoč osebam, ki okrevajo od odvisnosti s hrano (kompulzivnega prenejanja, bulimije, anoreksije). Za dodatne informacije se obrnite na <http://oa-slovenija.com> ali 051 755 291. ● **Krizni center Ženske svetovalnice** lahko pokličete 24 ur na dan na telefonski številki: 040/ 260 656 in 031/ 233 211. ● **Svetovalnica Fužine: Svetovanje in informiranje posameznikom, parom, družinam, ki so se znašli v psihosocialnih stiskah in težavah;** Preglov trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net, www.csd.ljmostepolje.si ● **Program Korak: svetovanje, informiranje in pomoč uporabnikom nelegalnih drog in njihovim svojcem;** Preglov trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net; www.csd.ljmostepolje.si ● **Center za psihološko svetovanje POSVET**, Mestni trg 8, 1000 Ljubljana, uradne ure: vsak delovni dan od 12. do 19. ure, tel.: 031/704 707, e-naslov: posvet@posvet.org in info@posvet.org, spletna stran: www.posvet.org ● **Pomoč družini na domu: Zavod za oskrbo na domu (ZOD)**, tel.: 01/ 23 96 502, Zavod Pristan: 01/ 54 79 579, 031/ 702 698. ● **Društvo Al-anon** za družine, v katerih je problem alkohol. Naslov: Lepi pot 6, Mirje, e-naslov: alanon@email.si; dežurni telefon: 041/ 590 789. ● **Anonimni alkoholiki** Vas zanimajo naše izkušnje? Pišite, telefonirajte, pridite! Naslov: P. p. 3512, 1001 Ljubljana, tel.: 01/ 433 82 25, e-naslov: aa.slo@amis.net, spletni naslov: <http://www.aa-drustvo.si> ● **Društvo socialni forum za zasvojenosti in omame**, Resljeva 11, Ljubljana: najava po tel.: 01/ 438 68 00, 01/ 438 68 05 ali na e-naslovu tomazick.katja@siol.net; odprto od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro, v ponedeljek in četrtek tudi od 17. do 19. ure ● **Združenje DrogArt** za zmanjševanje škodljivih posledic drog in alkohola med mladimi nudi individualno, telefonsko ali spletno svetovanje. Pokličite na: 01/ 439 72 70 ali 041/ 730 800. Lahko nam tudi pišete na: info@drogart.org ● **SOS-molitev** – nekdo bo molil zate: 031/533 133. Vsak dan med 20.00 in 22.00 uro. ● **Zavod MISSS** – Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije • Telefon MLADI MLADIM: usposobljen mladinski svetovalec odgovarja na vprašanja vrstnikov po telefonu (01/510 16 76, 051/ 300 380), e-pošti, Facebooku in Msn-ju. Delovni čas: pon. – čet. 15.30 – 17.30. • POMP – psihosocialna pomoč družinam priseljencev: celostna obravnava družin in aktivno socialno-kulturno in ekonomsko vključevanje priseljencev v skupnost: učenje slov. jezika, računalniško opismenjevanje, informiranje, medkulturno učenje in delavnice za otroke. • Svetovalnica Dravljice: Individualno in skupinsko svetovanje mladostnikom, staršem in strokovnim delavcem. Pomoč pri reševanju težav v obdobju odrasčanja in vključevanja v socialno okolje, vsak delovnik od 8. do 17. ure. Vse storitve so brezplačne. Več na www.miss.si ali 01/510 16 70. ● **Združenje proti spolnemu zlorabljanju**, Masarykovi 23, Ljubljana nudi zagovornišvo, svetovanje ter podporo in pomoč v skupini za mladoletne in odrasle žrtve spolne zlorabe. Tel. 01/ 43 13 341 in na brezplač. št. 080 28 80 vsak dan od 9. do 17. ure, sre. od 9. do 19. ure, pet. od 9. do 15. ure, e-naslov: spolna.zloraba@siol.net, splet: www.spolna-zloraba.si ● **Skupina SIA** Ljubljana predstavlja anonimno skupino za samopomoč osebam, ki so preživele spolno zlorabo in ki okrevajo od njenih posledic. Za dodatne informacije se obrnite na: sia.ljubljana@gmail.com. ● **Zaupni telefon Samarijan za pogovor v stiski** – 24 ur na dan na brezplačni številki 116 123. ● **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet:** tel.: (01) 306 17 14; številka za zapuščena vozila: tel.: (01) 306 16 25; Redarstvo: tel.: (01) 306 16 32; AMZS, pomoč, vlečna služba, informacije: tel.: 19 87 ● **Služba za pobude meščanov:** tel.: (01) 306 12 82 ● **Dežurna številka Inšpektorata MU** MOL: informacije o divjih odlagališčih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnostih onesnaževanja okolja: tel.: (01) 306 16 04 ● **Varuh človekovih pravic**, brezplačni klic in informacije: tel.: 080 15 30 ● **Policija:** tel.: 113 ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** tel.: 112 ● **Dnevni center za starejše:** Povšetova, tel.: 01/430 51 520 ● **Zavetišče za živali Gmajnice 30**, tel.: 01/256 02 79. Uradne ure za obiskovalce - delavniki: od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sobote, nedelje in prazniki - od 12. do 15. ure. Za oddajo najdenih živali lahko pokličete kadarkoli 24 ur na dan in najdenčica oddaste. ● **JP ENERGETIKA**, Center za pomoč uporabnikom, T 080 28 82 ● **JP VO-KA**, dežurna služba Vodovod T 01 58 08 112, dežurna služba Kanalizacija T 01 58 08 212, brezplačna številka 080 86 52 ● **Javni holding Ljubljana**, uradne ure pon. od 8. do 13. ure, sre. 8. do 14. ure in pet. od 8. do 12. ure. ● **JP LPP**, Prevoz na klic in informacije za osebe z oviranostmi v mestnem potniškem prometu T 01 58 22 425, M 051 44 99 92 (24 ur/vse dni v letu) ● **JP SNAGA**, Center za podporo in pomoč uporabnikom T 01 477 96 00

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

Kakovost pitne vode junija 2014

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji.

Druge javno dostopne informacije uporabniki prejmejo:

- po elektronski pošti na naslovu voka@vo-ka.si,
- na spletni strani JP Vodovod-Kanalizacija www.vo-ka.si.

Dodatne informacije o rezultatih notranjega nadzora pitne vode so na voljo v podmenijih na spletni strani www.jh-lj.si/vo-ka/informacije/kaksno-vodo-pijemo

Kakovost podzemne vode junija 2014

MV - predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 25/09)

Predpisane mejne vrednosti za podzemne vode je v juniju presegal desetilatrazin (razgradni produkt pesticida atrazin) na merilnem mestu Brest I a.

Vodnjak ni vključen v sistem za oskrbo s pitno vodo.

Kakovost zraka maja 2014

V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo od začetka januarja do konca maja 2014 zabeležili 34 dni s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo delcev. Preostali parametri se gibljejo v okviru dovoljenih vrednosti.

V skladu z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/2011) veljajo naslednji normativi:

SO₂ (žveplov dioksid): Mejna urna vrednost je 350 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je 125 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO₂ (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je 40 µg/m³. Mejna urna vrednost je 200 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM₁₀ (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je 40 µg/m³. Mejna dnevna vrednost delcev PM₁₀ je 50 µg/m³ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je 5 µg/m³.

Rezultati notranjega nadzora junija 2014

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE	
			KLEČE	BREST
			3. 6. 2014	3. 6. 2014
pH		6,5 -9,5	7,5	7,5
Elektroprevodnost (pri 20°C)	µS/cm	2500	451	419
Nitrat	mg/l NO ₃	50	12,6	5,7
Nitrit	mg/l NO ₂	0,5	<0,008	<0,008
Sulfat	mg/l SO ₄	250	10,3	3,6
Klorid	mg/l Cl	250	9,9	1,6
Fluorid	mg/l F	1,5	<0,04	0,042
Bor	mg/l B	1	0,012	0,0045
Krom	µg/l Cr	50	0,72	0,43
Svinec	µg/l Pb	10	1,7	1,7
Atrazin	µg/l	0,1	0,007	0,005
Desetilatrazin	µg/l	0,1	0,014	0,051
2,6-diklorobenzamid	µg/l	0,1	<0,006	<0,006
Pesticidi - vsota	µg/l	0,5	<0,05	0,056
Trikloroeten in tetrakloroeten - vsota	µg/l	10	0,04	0,4
Trihalometani - vsota	µg/l	100	<0,5	1,7
<i>Escherichia coli</i>	v 100 ml	0	0	0
Koliformne bakterije	v 100 ml	0	0	0
OCENA			SKLADEN	SKLADEN

Vir: JP Vodovod-Kanalizacija d.o.o., julij 2014

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

Junij 2014

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		µg/l	µg/l	µg/l	mg/l	µg/l
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče VIIIa	3. 6. 2014	0,011	0,025	0,11	12	1,9
Hrastje VIII	3. 6. 2014	0,050	0,050	0,88	21	13
Šentvid IIa	3. 6. 2014	0,013	0,016	0,11	16	2,1
Jarški prod III	3. 6. 2014	0,005	0,011	0,12	9,3	2,7
Brest Ia	3. 6. 2014	0,026	0,165	0,51	12	1,7

Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2014, Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana

Zrak v Ljubljani maja 2014

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO ₂	NO ₂	NO _x	Benzen	PM ₁₀
Veljavnih podatkov *	97 %	97 %	97 %	98 %	97 %
Maksimalna urna koncentracija	8	100	207	5	101
Maksimalna dnevna koncentracija	7	54	78	3	47
Minimalna dnevna koncentracija	0	0	0	2	13
Srednja (mesečna) koncentracija	4	34	49	2	26
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	-	0

Vse vrednosti koncentracij so navedene v µg/m³.

* stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju.

Ave, Emona!

22.-24. avgust 2014

Ljubljana, Kongresni trg
in park Zvezda

Rimski tabor, rimska tržnica,
gladiatorski boji, prikaz
legionarskih spretnosti in
formacij, delavnice za otroke,
rimske jedi in še več.

Odpotujte 2000 let v
preteklost!

Vstopnine ni.

EMONA | MM
L J U B L J A N A | 2 0 0 0

www.visitljubljana.com